

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200799

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. ^{K8v6} C435 Accession No. KA660

Author *అదవవలె*

Title *శిశువు 1853*

This book should be returned on or before the date
last marked below.

ಅ ಪ ಣ

ನನ್ನ

ಸ್ವರ್ಗೀಯ ತಾಯಿಗೆ—

ಅ ರಿ ಕೆ

ನನ್ನಿ, ' ಸೆರೆಯಾಳು ' ಖಂಡಕಾವ್ಯ ರಚಿತವಾಗಿ ಐದು ವರ್ಷಗಳು ಸಂದವು. ' ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ ' ದ ಸಂಪಾದಕರು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಈ ಕಾವ್ಯದ ಮೊದಲ ಭಾಗ ' ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ ' ವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು. ಈಗ ಕವಿಕಾವ್ಯಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳಾದ ಗೆ. ಘಾಣೇಕರವರು ಒಟ್ಟು ಕಾವ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಾಲೆಯ ಬಿಡಿಮುತ್ತುಾಗಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ತರುವ ಉಪ ಕಾರವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯದ ಸಂವಿಧಾನಕ, ಕಥೆಯ ಹಂದರ ಹಾಗೂ ಇತರ ಕೆಲ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅರಿಕೆಯ ರೂಪವಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ಅಪ್ರಸ್ತುತವೆನಿಸದು ಎಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ.

' ಬನದ ಹುಣ್ಣಿವೆಯಿರುಳ ಬನವಾಸಿ ಬನದೊಳಗಿ ' ನ ರಮಣೀಯ ಆವರಣದತ್ತ ಕವಿಯು ರಸಿಕ-ಓದುಗ-ನನ್ನು ಕರತರುವನು. ಇಲ್ಲಿನ ವಿವರಣೆ ವನ್ನು ಕೊಡುವಾಗಲೆ ಕವಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಕತ್ತಲೆಯ, ಅಲ್ಲಿಯ ಕಲ್ಲ ಸೆರೆಮನೆಯ, ಆ ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಜೀವನದ ಹೋರಾಟದ ಪರಿ ಜ್ಞಾನವಾಗುವುದು. ತಿರೆಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೆಡೆ ಹಗಲು ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಇರುಳು ಇರುವುದು ಸ್ವಭಾವನಿಯಮವೆಂದು ಹೇಳಿ ರಸಿಕನೊಂದಿಗೆ ಕತ್ತಲೆಯ ಭಾಗದತ್ತ ಆಗಮಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವರಿಬ್ಬರು ಕಾರಾಗೃಹದ ಅಗಸೆಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬರುವುದೇ ತಡ, ಸಿಪಾಯರ ಗೊರಕೆ, ಕಣ್ಣು ಕಪ್ಪಡೆಗಳ ಕಿರುಚಾಟದ ಹಿನ್ನೆಲೆದ ಶೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ನೋವೆ ರಸಸ್ರೋತ ತಾಳಿದ ಗೀತವೊಂದು ಕೇಳಬರುವುದು. ಸರಿರಾತ್ರಿಯಿಂದ ಬೆಳಗಿನ ವರೆಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಆ ಗೀತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಕಥೆ ಮುಗಿದಾಗ ಕವಿಯು ದುಃಖದ ತಂದ್ರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ರಸಿಕನನ್ನು ಎಚ್ಚರುಗೊಳಿಸಿ ತಾವು ಕೇಳಿದ ಈ ಹಾಡನ್ನು ಮನೆಮನೆಗೆ ತಲ್ಲಿ ಸೋಣವೆಂದು ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಇಬ್ಬರೂ ಮರಳುತ್ತಾರೆ.... ಈ ಸಂವಿಧಾನಕ ವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವಾಗ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಂಕೇತಾರ್ಥದ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟ ದೆಯೇ ಹೊರತು ಯಥಾರ್ಥ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯ ಬೆಳಕು ಕತ್ತಲೆಗಳ ಆವರಣಗಳು ಇಡಿ ಕಾವ್ಯದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ-ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವದರೊಂದಿಗೆ ಮುಂದಣ ಕಥಾನಕದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸು

ವವು; ಅಲ್ಲದೆ, ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ-ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಾವ್ಯನಾಯಕನ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯ, ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬರುವ ಪೂರ್ವದ ಸುಮಾರು ಹದಿನೈದು-ಹದಿನಾರು ವರುಷಗಳ ಆಹ್ಲಾದದಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಜೀವನವನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಹರೆಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಆತನು ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಕಠಿಣ ಹೋರಾಟವನ್ನೂ ನಿರ್ದೇಶಿಸುವವೆಂದು ನನ್ನ ತಿಳುವಳಿಕೆ.

ಮುಖ್ಯ ಕಥೆ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೯೩೦ ನೆಯ ವರುಷದ ಎಡಬಲದ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದಂತೆ ಪರಿಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಮರಣಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನನುಭವಿಸಲಿರುವ ತರುಣ ಸೆರೆಯಾಳು-ಚೆನ್ನನು ಹಿಂದಣ ರಾತ್ರಿ ಜೊತೆ ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಆತ್ಮಕಥನವನ್ನು ಹೇಳಲು ತೊಡಗುವನು. 'ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ' ದಲ್ಲಿ ನಾಯಕನು ಅನುಭವಿಸಿದ ನೇರವಾದ ಘಟನೆಗಳಿಗಿಂತ ಆತನು ಯಾವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸೊಗಸಿನ ಜೀವನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದುಬಂದಿರುವನೆಂಬುದನ್ನು ಬೇರೊಂದು ವಿಧಾನದಿಂದ ತೋರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಎಳೆಯ ಚೆನ್ನ, ಅವನ ಶಂದೆ ಮಧುರ, ತಾಯಿ ಶ್ಯಾಮಲೆ, ತಂಗಿ ಲಲಿತೆ ಹಾಗೂ ನೆರೆ ಮನೆಯ ಹುಡುಗಿ ನೀಲಿಯರ ಪರಿಚಯವು ಓದುಗನಿಗೆ ಆಗುವುದು. ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದೇ ತಡ, ವರ್ಣನೆಯ ಆವರಣ-ಆಭರಣ-ವು ಸರಿದು ಕಥೆಯ ನೇರವಾದ ಘಟನೆಗಳು, ಕಥಾವುರುಷನ ಮನದ ಮಿಡಿತಗಳು ಜೀವ ಧಾರಣ ತಾಳಿ ಕಣ್ಣೆದುರು ಬರುವವು. ಮೊದಲು ಪರಿಚಿತರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವಿಚಾರ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬರುವದರಿಂದಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ಹೊಸ ಜನಗಳ ಬಳಕೆಯೂ ಓದುಗನಿಗಾಗುವುದು. ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷವು ಹೋಳಿಹುಣ್ಣಿವೆಯ ರಸರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷವು ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ಅಂಧಕಾರವನ್ನು ದಾಟಿ ಪ್ರತಿಪದೆಯ ಅರುಣೋದಯದ ಮಂಗಲಸೂಚನೆಯೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುವುದು. ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ತೊಡಗಿದ ಚೆನ್ನನು ಅದರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಹೊಸ ಉತ್ಸಾಹವೊಂದನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು, ಕಾಣದ ಯಾವುದೊ ಶಕ್ತಿಯು ತನ್ನನ್ನು ಆಟವಾಡಿಸುವದೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು, ಆ ಶಕ್ತಿಯ ಅನುಜ್ಞೆಯೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕೊಡಲೆ ಮಸೆಯಲು ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕಾರಣ ಆತನು ಮರಣದಂಡನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುವುದು.

ಮಾನವನ ಜೀವನ ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಎದುರುಬದುರು ತೊಡಕು ಘರ್ಷಣೆಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಅಥವಾ ಸಿಡಿದೆಳೆವ ಕ್ರಾಂತಿಯೇ ಚರಮೋಪಾಯವೇ? ಜೀವಿಗೆ ಇದರಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯೆಂತು? ಎಂಬಿತ್ಯಾದಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಸೂಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಅಥವಾ ಅರ್ಹತೆ ಈ ಗ್ರಂಥಕಾರನದಲ್ಲ. ಚೆನ್ನನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಭಾವಪ್ರಧಾನಿಯೊಬ್ಬ-ತುಸ ಅಸ್ಥಿರಚಿತ್ತನೂ ಇರಬಹುದು-ತನಗೊದಗಿದ ಆಘಾತಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹೇಗೆ ದೈವವಾದಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ-ಎಂಬುದರ ವಿವರಣೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳು ಇಲ್ಲಿಯ ಕಾವ್ಯಹೇತುಗಳಾಗಿವೆ. ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಇಲ್ಲವೆ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಉದ್ದೇಶನೆಗಳು ಚೆನ್ನನ ಭಾವೋದ್ರೇಕಗೊಂಡ ಮನಸ್ಸಿನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳಿರಬಹುದು; ಅವುಗಳ ವಿಚಾರ ಇಲ್ಲಿ ಗೌಣ. ಅದರಂತೆ ಕಾವ್ಯನಾಯಕನ ಕಾರಾಗೃಹವಾಸದ ಕಥೆಯೂ ಗೌಣವೆ. ಆದರೆ, ಚೆನ್ನನ ಬುದ್ಧಿ, ಭಾವ, ಶೃದ್ಧಿ-ಸಂಸ್ಕಾರಗಳುಳ್ಳವರಿಗೆ, ಅವನಂತೆಯೆ, ಮಾನವನು ಈ ಜಗದ ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿತನಂತಿದ್ದಾನೆ, ಸೆರೆಮನೆಯ ಒಡೆಯನ ನಿರ್ದೇಶನದ ಮೇರೆಗೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಚಲನವಲನಗಳು ನಡೆಯುವವು ಎಂದು ತೀವ್ರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಪ್ರಧಾನ ವಿಷಯ. ಅಥವಾ ಸಕಲ ಜನರಲ್ಲಿಯೂ ಈ ವಿಚಾರಾಂಶ ಸುಪ್ತವಾಗಿ ಮನೆ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಹೇಗೆ?

ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಲಕೆಲ ಪ್ರಾಚೀನ ಅರ್ವಾಚೀನ ಕವಿಗಳಿಗೆ, ವಿಚಾರಾಂಶಗಳಿಗೆ ಒಂದಲ್ಲೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷವು ಕಾಲಿದಾಸನ ಮೇಘದೂತ, ಯತು ಸಂಹಾರ ಹಾಗೂ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಸಖೀಗೀತಗಳಿಂದ ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಡೆದಿದೆ. ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಮನೋವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ವಿವರಣೆ, ಸನ್ನಿವೇಶನಿರ್ಮಾಪನ ಹಾಗೂ ಸ್ವಪ್ನಚಮತ್ಕೃತಿಗಳು ಅಂಗ್ಲಸಾಹಿತ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ತುಸ ಒಳಗಾಗಿರಬಹುದು. ಜನತೆಯ ಸೊತ್ತಾದ ಕೆಲ ಅನುಭವದ ಮಾತು, ಜಾಣ್ಣುಡಿ ಪಡೆನುಡಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಬಳಕೆ ಕಂಡಿವೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೆಲ ಹಿರಿಯ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯಗಳ ಆಕರಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಗೌರವದ ಮತ್ತು ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ವಂದನೆಗಳು.

ಕಥಾನಾಯಕನ ನಾಡು-ಗ್ರಂಥಕಾರನ ನಾಡೂ ಹೌದು-ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗಡಿನಾಡೆಂದು ಹೆಸರಾದ ಮಲೆನಾಡು ಬೆಳುವಲಗಳ ನಡುವಣ ನೆಲ-ಹಾನಗಲ್ಲಿನ ಎಡಬಲದ ಕೆಲ. ಬನವಾಸಿಯ ದೇಶ ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಪಶ್ಚಿಮ ಕೈದೆ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಜೋಳ ಬೆಳೆಯುವ ಎರೆಹೊಲಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಹೊಸಹಳ್ಳಿ-ನಲುವಳ್ಳಿ ಮುಂತಾದ ಊರುಗಳು ಹಾಗೂ ಉಳಿದ ಸ್ಥಳೀಯ ನಿರ್ದೇಶಗಳು ಕಂಡುಂಟ ಕೆಲ ಸ್ಥಳಗಳಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಪಡೆದ ಕಲ್ಪನಾ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆಯೆ ಹೊರತು ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಲ್ಲ. ಭಾಷೆ ಕೂಡ ಇದೇ ನಾಡಿನ ದೇಶಿ ನುಡಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಂಥಿಕದ ಒಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಡಲ ಸೀಮೆಯ ಯಾತ್ರಿ, ರಥೋತ್ಸವ, ಕುಣಿತ, ಯಕ್ಷಗಾನ ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ಹೊಲಗೆಲಸದ ಇತರ ಅಂಶಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಸ್ವವೇದ್ಯವಾದವುಗಳು. ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಋತು ಸಂಚಾರವನ್ನು ನಡೆಸುವಾಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಹಬ್ಬಗಳು ಹೇಗೆ ನಿಸರ್ಗ ಮತ್ತು ಜೀವನದ ಸಂಬಂಧಗಳಾಗಿ ಬಂದಿವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಸೂತ್ರರೂಪದಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ. ಬಳಸಿದ ಛಂದಸ್ಸು ವಿವಿಧ ರಸಶೋಷಕವಾಗುವ, ಬಹು ಮಟ್ಟಿಗೆ ನೀಳ್ಗವನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ 'ಲಲಿತವೃತ್ತ'; ಹಾಡಲು ಅನುಕೂಲವೆನಿಸುವಂಥದು.

ಎಷ್ಟೇ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಿದರೂ ನನ್ನೀಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ದೋಷಗಳು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿವೆ-ಉಳಿದಿರಬಹುದು ಎಂಬುದರ ಅರಿವಿದೆ ನನಗೆ. ಸಹೃದಯರು ಈ ದೋಷಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿಹೇಳಿ, ರಸವಿಭಾಗವನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸುವ ರೆಂಬ ನಂಬಿಗೆಯಿದೆ. ಕಥಾನಾಯಕ ಚೆನ್ನನೇ ಹೇಳುವಂತೆ "ಕಥೆಯ ಕಾಳಪುಡಿಯನ್ನು ಜರಡಿಗೆಯೊಳೊಂದಿಷ್ಟು ಸೂಸುತ್ತೇನೆ. 'ಉರುಟು ಸಿಪ್ಪೆ ನನಗಿರಲಿ, ಸಜ್ಜಕವು ನಿಮಗಿರಲಿ' ಎಂದಷ್ಟು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಜನತಾಜನಾರ್ದನನ ಪದತಲದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸೇವೆಯ ಸ್ವೀಕಾರವಾಗುವುದಷ್ಟೆ ?

ಧಾರವಾಡ

೨೪-೫-೧೯೫೩

ಚಿದಂಬರ ದೀಕ್ಷಿತ

ಸೆರೆಯಾಳು

ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ

ಬನದ ಹುಣ್ಣಿವೆಯಿರುಳ ಬನವಾಸಿ ಬನದೊಳಗೆ
ಮಲ್ಲಿಗೆಯೆ ಸೊನೆಯಾಗಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿಹುದು.
ಅವೃತಗಂಗೆಯೆ ಇಳಿದು ಹೊಳೆ ಹಳ್ಳ ತೊರೆಯಾಗಿ
ಅನುರಾಗ-ರಸವೊಂದು ಮೊರೆಯುತ್ತಿಹುದು.

ಅಲ್ಲಿ ಮಾಮರಗಳಲಿ ಹಣ್ಣುಳೆದ ಎಲೆಗಳಲಿ
ಹೊನ್ನೆ ಹುಡಿಹುಡಿಯಾಗಿ ಉದುರಬಹುದು.
ಊರು ಕೇರಿಯ ನಲ್ಲನಲ್ಲಿಯರು ಐತಂದು
ಎದೆಯ ತಳಿಗೆಯನಲ್ಲಿ ತೆರೆಯಬಹುದು.

ಅರಿಯ ಎಚ್ಚರದೊಳಗೆ ಗೂಡಿನಲಿ ಗುಟ್ಟುಕೆನುತೆ
ಪ್ರಣಯ ಗೀತವ ಹಕ್ಕಿ ಹಾಡಬಹವು.
ಅರೆ ಮರುಳು ಈ ಲೋಕ ! ಪ್ರಣವ ನಾದವೆ ಮೂಕ !
ಎನೆ ವಿಲಾಸದ ವೀಣೆ ತೀಡುತ್ತಿಹವು.

ಸರಿಯಾಳು

ಆ ತಾಳ ಲಯದೊಳಗು ಸೊಬಗೆ ನಲ್-ತಳರಾಗಿ
ಆಗಸದಿ ಹೆಣೆಯುತಿರೆ ತೋರಣವನು,
ನಂದನಕೆ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಈ ನೆಲವೆ ದಿಗಿಲಹುದು !
ಕಳೆಯುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಮನಭಾರಣೆಯನು.

ಎನಿತು ಬಂಧುರತರವು ಇದು ಬಾಳ ಹಂದರವು !
ಇಂತೆಂದು ನುಡಿಯುವೆವು ಈ ಕೆಲದಲಿ.
ಜೀರೊಂದು ಬಗೆಯಾಳ ಮನದೊಡರು ನಿಲ್ಲ ಬರೆ
ಮರುಚಣಕೆ ತೆರಳುವೆವು ಅದರಡಿಯಲಿ.

೨೦

ಇಳೆಬಾಳಿನೊಗಟಿಯಿದು, ನೇಸರನು ಸುತ್ತುತಿರೆ
ಆರಿತೆರೆಯು ಬೆಳಕಿನಲಿ ಮಿರುಗಬಹುದು.
ಉಳಿದರ್ಥ ನೆಲ ಬದುಕು ಇರುಳ ತಿರುಗಣಿಗಿದು
ಶೇಂಕಾಡಿ ಕಾಳದಲಿ ಕೊರಗಬಹುದು.

ಅಹಹ ! ನೋಡದೊ ಅಣ್ಣ, ಜಗದ ಮೋಡಿಯ ದಿಡುಗು !
ಇಲ್ಲಿ ತಿಂಗಳ ಬೆಳಕಿನಾಲಿಮನೆಯು.
ಅದೊ ದೂರ ದುರ್ಗದಲಿ ಕೊಟಿ ಕಾವಲದೊಳಗೆ
ಕಾವಳವು ದಾಳಿಟ್ಟ ಕಲ್ಲುಮನೆಯು.

ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯ ಗೀತ ಅಲ್ಲಿ ಜೀವನ ದ್ಯುತ
ಅದಟುಹರೆ ಮೊಳಗಿಸಿದೆ—ಗಂಡು ದನಿಯು !
ದನಿಯ ದಾರಿಯ ಹಿಡಿದು ಪಯಣಿಸಲು ಅದರಿಡೆಗೆ
ಮೊರಕುವುದು ನಮಗಲ್ಲಿ ವೀರಗಣಿಯು !

೨೦

ಕೊತ್ತಲದ ಬಾಗಿಲಿನ ಕೋಡುಗಲ್ಲಿನ ಕೊನೆಗೆ
ಜೋಲಾಡುತ್ತಿಹುದೊಂದು ಸಾರುಹಲಗೆ.
ನ್ಯಾಯ ನಾಯಕರಾರೊ ಮುದ್ರೆಯೊತ್ತಿಹರದಕೆ :
“ ಧರ್ಮಶಾಸನ ಸ್ಥಾನ ”—ಬರೆಹ ಕೆಳಗೆ.

ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪಿತಗಳನು ಕಾಣೆಗೋಲಲಿ ತೂಗಿ
ದ್ರೋಹಿಗಳ ಎಳತಂದು ಇಲ್ಲಿ ನೂಗಿ,
ಪಾಪ ಶಾಪವನೆಲ್ಲ ಶುದ್ಧಿ ಕಲಿಸಲಿಕೆಂದು
ಅಗ್ನಿ ಸಂಸ್ಕಾರವಿದೆ—ಎಂಬುದಾಗಿ,

೪೦

ಘೋಷಿಸಿದೆ ಹೊರವೋಲೆ; ಒಳಗೆ ಯಾವುದೂ ಲೀಲೆ;
ಗೋಡೆಯೊಡೆಯಲು ಬಹುದೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿ ?
ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲೆಲೆ ಜಾಣ; ಇತ್ತ ಸುಳಿವುದು ಇದೇಕೊ
ಕಾವಿನಲಿ ಕಾಯಿದನಿ ಹಣ್ಣು ಆಗಿ.

ಇದು ಒಂದು ಬೆಂದೆದೆಯ ನೋವಿನೊರತೆಯ ಕಡೆಯ
ರಸವಟ್ಟ ಜೀವನದ ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು.
ಸವಿ ಕಹಿಯ ಸಾಂಗತ್ಯ ಸರಸದಲಿ ಸೆಲೆಯೊಡೆದು
ಝರಿಯಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ ಒರೆಯೆ ಹೊನ್ನು.

ಇದಕೆ ಪೋಷಕ ಮೇಳವೆನ್ನುವೊಲು ಕದಕಾವ
ರಾಜಪುರುಷರ ಗೊರಕೆ ಗರಿಗೆದರಿದೆ.
ಸರಿ ಇರುಳ ಹೊಲಬರಿದು ಕಣ್ಣುಕಪ್ಪಡೆ ಕೂಟ
ಪಂಚಸ್ವರಗಳ ಹೊರತು ಬರಿ ಒದರಿದೆ.

೫೦

*

❖

*

*

“ ಬನ್ನಿರಿದೊ ಗೆಲೆಯರಿರ ಸೆರೆಮನೆಯ ಸೋದರಿರ
ಬನ್ನದಲಿ ಧೃತಿಯಿತ್ತ ಬಂಧುಗಳಿರ,
ಹಗಲಗನಸನದೇಸೊ ಕಟ್ಟಿ ಕುಣಿದಾಡಿರುವ
ಒಂದೆ ಜೀವದ ಹಲವು ಅಂಗಗಳಿರ.

ಇಂದೆನ್ನ ಕೊನೆಯ ದಿನ, ನಾಳೆ ಮುಂದಣ ಪಯಣ:
ಎಳೆ ಬಾಳ ಆಖ್ಯಾನ ಕೇಳಬನ್ನಿ.
ನಿಮ್ಮ ಆಸರೆ ನೆಳಲೆ ಎನಗೊಂದು ಅಮರಸುಖ;
ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಒಲವುಸೊದೆ ಹಣಿಸಲೆನ್ನಿ.

೭೦

ಈ ಮುಗಿಲ ಉನ್ನತದಿ ಅಲ್ಲೊಂದು ನಾಡಿಹುದು;
ಅಲ್ಲಿ ಜೆಳಕೊಡೆದು ಅಣುಕಣಗಳಾಗಿ,
ಚಿಕ್ಕ ದೊಡ್ಡವರೇನು ? ಜಾಣ ಕೋಣರದೇನು ?—
ಬದುಕುವರು ಪುಂಜದೊಲು ಒಂದೆಯಾಗಿ.

ಮತಗಿತದ ಬಣಗು ನುಡಿ ಅವರ ಮನೆಯಂಗಳದ
ಹುಡಿಯೊಳಗೆ ಹೊರಳಾಡಿ ನರಳುತಿಹವು.
ದಾಸ್ಯ ಸಂಕೋಲೆಗಳೆ ಒಡೆದು ಸಿಡಿಮದ್ದಾಗಿ
ಈ ಸೀಮೆ ಮಣ್ಣಿಗೆಯೆ ಮರಳುತಿಹವು.

ಆ ಊರ ಸೇರಲಿಹ ಮೌರುಷದ ಹಿರಿ ದಂಡು
ಗಂಡು ಬಾವುಟವೊಂದ ಎರಿಸಿಹುದು.
ಸಾವು, ಅದರಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಟ್ಟಹಾಸದ ನೃತ್ಯ
ಭಂಗಿ ಭಣಿತದ ಕೂಡೆ ತೋರಿಸಿಹುದು.

೭೦

ಸೆರೆಯಾಳು

ಇದರ ಬೆಡಗುಣ್ಣದೆಯೆ ಮುಂದೆ ನುಸುಳುವ ಕಣ್ಣು
ಈ ನೆಲದ ಜನಕಿಲ್ಲ, ಬಲ್ಲೆ ನಾನು.
ಅಂತದರ ಸವಿಯುಣಲು ಅಂಜುವವ ಹೆಂಬೇಡಿ
ಎಂಬರಿವೆ ಎನಗಿದ್ದ ಹಾಲು ಜೇನು !

‘ ಇದ್ದು ಅಳುವುದಕೆಂತ ಸತ್ತು ಸ್ವರ್ಗವ ಸೇರು ’
ಎಂಬೊಂದು ಧೀರ ಹರೆ ಮೊಳಗುತ್ತಿಹುದು.
‘ ತಾಯ್ನಾಡ ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ಮೆಯ್ಯ ಹುಡಿ ಮಾಡಿಹವ ’
ಎಂಬ ಮನ್ನಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಳಗಬಹುದು.

೮೦

ನಾನೇಸೂ ಬಂಟಿಬಲ ಚರಿತೆಗಳ ಕೇಳಹೆನು:
ಅಭಿಮನ್ಯುವೆಂಜೋರ್ವ ವೀರಗುವರ
ಚಕ್ರವ್ಯೂಹವ ತೊಡೆಯೆ ಗಂಡುಗಾಸೆಯ ಕಟ್ಟಿ
ಹೋರಿದನು ದಾರುಣದಿ ದೊಡ್ಡಬವರ.

ಸೋಲು ಗೆಲುವುಗಳೇನು ಕೈದುವಿನ ಕೈಯಾಳೆ ?
ನಮ್ಮೆದುರು ಗುರಿಯೊಂದೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ.
ಆಳವಹ ಕಡಲೊಳಗೆ ಮುಳುಮುಳುಗಿ ಏಳುತ್ತಿರೆ
ನಡವಳಿಕೆ ದೋಣಿಯೊಲು ತಹುದು ಸಖ್ಯ.

ಮೋಸ ರೋಷದ ಅಲಗು ಮುಸುಕಿನಲಿ ಬೆನ್ನಿರಿದು
ಕೊನೆಗೆ ಪೀರನ ಶಿರವು ಕಳಚಲೊಡನೆ
ದೇವಲೋಕದಲಿಂದ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯ ಸಂದು
ಗಣಿಕೆಯರು ಎತ್ತಿದರು ಮಂಗಳವನೆ.

೯೦

ಸೆರೆಯಾಳು

ಎನ್ನ ಕಿರಿ ಬದುಕಿನಲಿ ಬರಿಯೆ ರಣಕಿಡಿಯಾಗಿ
ಯಾಗಶಾಲೆಯ ಹೊಗೆಯು ಧೂಳುದುಂಬಿ
ಕಣ್ಣೆ ಕತ್ತಲೆಯಹುದು; ಆದರೇನದು ಮತ್ತೆ
ಕುರುಡೆ ದಯದೋರಿಹುದು—ಎನದೆಂಬಿ !

ನಾ ಬಲ್ಲೆ ಎನ್ನ ಬಲ. ಇವು ಬಯಲ ನುಡಿ ಬಳ್ಳೆ.
ಆ ಮಹಿಮರಡಿಹುಡಿಯೆ ಎನಗೆ ಸಾಕು.
ನಿಮ್ಮ ಕಳವಳ ಕಂಡು ಸಂತವಿಸೆ ಮನದಂದು
ಆಡಿದೆನು ಹೊರಮಾತ ಎನೊ ನಾಲ್ಕು.

೧೦೦

ಮುನಿಯದಿರಿ ನನ್ನಿಯರ, ಕತೆಯ ಕಾಳ್-ಪುಡಿಯನ್ನೆ
ಜರಡಿಗೆಯೊಳೊಂದಿಷ್ಟು ಸೂಸುತಿಹೆನು.
ಉರುಟು ಸಿಪ್ಪೆಯು ನನಗೆ, ಸಜ್ಜ ಕವು ನಿಮ್ಮದಿವೆ.
ಹಿಡಿಯಿರಿದೊ ಹೃದಯದಾ ಒಪ್ಪಿತವನು.

ನಲುವಳ್ಳಿ ಪಡುವಲಕೆ ಹೊಸ ಹಳ್ಳಿ ಹರಹಿಹುದು.
ನಲವ, ತೋಟದ ಬಳ್ಳಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು.
ಕೆಮ್ಮಣ್ಣ ನೆಲದೊಳಗೆ ಹಸಿರೆ ಹಸಿರಾಡುವುದು—
ನಮ್ಮೂರ ತಾಯಿಯರ ಕಳೆಯೆ ಅಹುದು.

ಗಡಿಕಲ್ಲ ತೆಂಕಣಕೆ ತೆಳುವಾಗಿ ತೀವುತಿದೆ,
ಅದು ಶಿವನ ಗುಡಿಯೆದುರ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ.
ಗೌರೀಶ ಜಡೆಯಿಂದ ಗಂಗೆಯನೆ ಇಳುಹಿದನೊ,
ದೇಸಿಗರ ಮೈಧಮನಿ ತುಂಬೆ ಕೊಳ್ಳ.

೧೦೧

ಸೆರೆಯಾಳು

ಓರಿಗೆಯ ಹಲಕೆಲರು ಕದ್ದು ಕುರುಡಾಟದಲಿ
ದಂಡೆಯೊತ್ತಿನ ಮೊಟ್ಟೆ ದಿಬ್ಬಕೆದ್ದು
' ಒಂದು ಎರಡೂ ಮೂರು ' ಎಂದು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಎಣಿಸಿ
ಸೆಳವಿನಲಿ ಧುಮುಕಲದು ಏನು ಸದ್ದು !

ಉಳ್ಳೆ-ಗಿಳ್ಳೆಗಳೆನಿತೊ ಗುಂಡುಗಲ್ಲುಗಳಾಗಿ
ಹೊಳೆಹೊಳೆದು ನೀಲವಹ ಬಾನಿನಿಂದ
ಮಾಲೆ-ಗೋಲೆಗಳಾಗಿ ಭೂಮಿಗಳಿಯುವ ಪರಿಯು;
ಕಂಡುಂಡ ಕಣ್ಣೆಗೋ ದಿಗಿಲ ಬಂಧ !

೧೨೦

ಒಳ್ಳೆತೊಳ್ಳಿತು ಚೆನ್ನ, ಮುಳುಗೆ ಇರು ನುಡಿನನ್ನ;
ಇನ್ನೂರು ಅಂಕೆಗಳ ಎಣಿಸುತಿಹೆನು.
ನೀನುಸಿರ ಬಿಗಿ ಹಿಡಿದ ಬಲದ ಬೆಲೆ ಅಳತೆಯನು
ಈಜು ಸೆಣಸಿನಲಿಂದು ಗಣಿಸುತಿಹೆನು. '

ಅಂತೊಂದು ಮೇಲುದನಿ ಬೆನ್ನೆ ಭಪ್ಪರೆ ಎಂದು
ಹುಮ್ಮಸದ ಸವಿಯನ್ನು ಹಣಿಸುತಿತ್ತು.
' ಜಯ ಹನುಮ ಬಲಭೀಮ ' ಎಂದು ಉಗ್ಗಡಿಸುತ್ತ
ಗರಡಿಮನೆಯೊಳ ಗದೆಯು ಕೆನಿಸುತಿತ್ತು.

ದೇಗುಲದ ಬಲಗಡೆಯ ಕಾಲ ಹಾದಿಯ ಹಿಡಿದು
ಮುಂದೆ ದಯಮಾಡಿಸಲು ಮುಳ್ಳಬೇಲಿ
ಮನೆಯ ಕಾವುದಕೆಂದು ಕೋಟೆ ಕಟ್ಟಿಹುದಲ್ಲಿ,
ಬದಿಯಲೇ ನಿಂತಿರಲು ಹಾದಿ ಸೀಳಿ.

೧೨೦

ಸೆರೆಯಾಳು

ಅದೆ ಸೀಳ ಮಗ್ಗಲಿಗೆ ಹಾಳೆ ಹೊಲವೊಂದಿಹುದು:
ಉತ್ತಿ ಹೊನ್ನನೆ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು.
ಮಾವು ಬೇವುಗಳೆರಡು ಜಯವಿಜಯರಂತಲ್ಲ
ಸಿಂದಿರಲು ದಣಿವಿಳಿಸಿ ತಣಿಯಬಹುದು.

ಹುಣಿಸೆ ಮರವದು ಹೂತು ಚಿಗಿತು ನಕ್ಕಾಗೊಮ್ಮೆ
ಹೂವೆ ಅಂಗಣಕೆಲ್ಲ ಧಳಿರ ಸುರಿದು,
ಕರಿಯ ಕಂಬಳಿ ಮೇಲೆ ಬಿಳಿಯ ವಲ್ಲಿಯ ಹೊಚ್ಚು,
ರಂಗವಲ್ಲಿಯ ಚಿತ್ರ ನೆನಕೆ ತಹುದು.

೧೪೦

ಅದರ ಹಸೆ ಸಿಂಗರದಿ ನೆಳಲಿನಾ ಹಂದರದಿ
ದಿನಕೇಳು ಕಲ್ಯಾಣ ಕಟ್ಟಿದುಂಟು.
ನಾ ಚೆನ್ನ ನೆರೆಮನೆಯ ನೀಲೆ ಹೂವಿನ ಹುಡಗಿ
ತಂಗಿ ಲಲಿತೆಯ ಬಳಗ ಆಡಿದುಂಟು.

ಉದುರುದುರಿ ಬಿದ್ದಿರಲು ಬೀತ ಬೀಜಗಳೆನಿತೊ
ನನ್ನ ಅಂಗಡಿಯೊಳಗೆ ತುಂಬ ಮಾಲು.
ಕಲ್ಲು ಗೊರಪೆಗಳೆಮಗೆ ಚೆನ್ನ ನಾಣ್ಯಕು ಮಿಗಿಲು:
ತಂಗಿ ಅವುಗಳನಾಯ್ದು ತುಂಬುತಿಹಳು.

ಆಟಕೂಟದ ಮಾಟ, ತೋಟದೂಟದ ಬೇಟೆ,
ನಡುವೆ ನಾಟಕ ರಾಜ ರಾಣಿಯಾಗಿ
ನಡೆದಿರಲು ಕೋಲ್-ಕುಣಿತ ಬಹುದು ಮಧ್ಯಕೆ ಘಾತ
'ಪಾಲ ಫೂ ಫೂ' ಎಂದು ಮೋಡ ಗುಡುಗಿ.

೧೫೦

ಸೆರೆಯಾಳು

ಎರಗುವವು ಬರಸಿಡಿಲು; ಮೋರೆ ಉರಿಮುರಿದಾಡೆ
ಕಣ್ಣುಗಳು ಜಡಿಮಳೆಯ ಸುರಿಸುತಿರಲು
ತಾಯಿ ಶ್ಯಾಮಲದೇವಿ ದುಡುಕಿ ಮೈದಡಹುತ್ತೆ
ತನ್ನ ತೋಳ್ಬಡಿಯೊಳಗೆ ನಿಡ್ಲೆ ತಹಳು.

ತಾಯಿ ಕರುಳಿನ ಹೆಣ್ಣು ದೇವನಾಣತಿ ಪಡೆದ
ಅಮರ ಆಶೀರ್ವಾದವೆನ್ನಬಹುದೆ ?
ಹಾಲ್ಗರೆವ ಹಸು ತನ್ನ ಮೊಲೆ ರಕ್ತ ಹೀರಿದರು,
' ಬಸಿರ ಕರುಗಳೆ ! ' ಎಂದು ಮರುಕವಿರದೆ ?

೧೬೦

ಹಸಿದ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಅವ್ವ ತನಗುಳಿದ ತುತ್ತಿನಲಿ
ತುಸುತುಸುವೆ ಕರೆದವರ ಕೈಯೊಳಿರಿಸಿ
' ಕಂದಗಳೆರಾ ಇದುವು ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮಯ ಪಾಲು '
ಎಂದೆನುತೆ ಏಳುವಳು ಊಟ ಮುಗಿಸಿ.

ವಾತ್ಸಲ್ಯವೆಂಬೊಂದು ಭಾವ ನಂದಾದೀಪ
ತಾಯ ಎದೆಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತಿಹುದು.
ನೋವು-ಕಾವಿನ ಜೀವ ರಸ ಸರಸ ತೊರೆಯಾಗಿ
ಎಣ್ಣೆಯೊಲು ಕುಡಿಮಿಂಚ ಪೊರೆಯುತಿಹುದು.

ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಹಣತೆ ಕುಡಿಮಿಂಚ ಕುಡಿಕುಡಿದು
ಹೊತ್ತಿಸುತೆ ಹೊಸಬಾಳ ದೀವಿಗೆಯನು
ಜೀವನದ ತುಂಬೆಲ್ಲ ದಿವ್ಯಜ್ಯೋತಿಯ ಚಿಮ್ಮೆ,
ಉದಿತ ರವಿ ಹರಹುವನು ತಿಳಿ ಅರಿವನು.

೧೬೦

ಸೆರೆಯಾಳು

ಇಂತರಿವು ಇರವಿನಲಿ ಇಳಿಇಳಿದು ಬಂದಾಗ
ನಾನೇಕೊ ದುಗುಡದಲಿ ಅಳಲುತಿಹೆನು.
ಡುಗುಡದಾ ಧಗೆಯೊಳಗೆ ಹವನ ನಾನಾದಾಗ
ಒಳಗೆ ಒಳಗೆಯೆ ಬೆಂದು ಬಳಲುತಿಹೆನು.

* * *

ನಮ್ಮೂರ ವೆಂಕಟನ ರಥದ ಹೆಬ್ಬದ ಸೊಗಸ
ನಿಮ್ಮೆದುರು ಹೇಳದಿರೆ ಬಹಳ ತಪ್ಪು.
ಭಾರತದ ಹುಣ್ಣಿವೆಯ ಬೆಳಗಿನರುಣೋದಯಕ್ಕೆ
ಸೂರ್ಯದೇವರ ನಿಬ್ಬಣಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪು!

೧೮೦

ಮೂಡಲದ ಸತಿ ಕೆನ್ನೆ ಕೆಂಪು ನೀರ್ ಬುರುಗಿನೊಲು
ಕಾರಂಜಿ ಕಡೆವಡೆದು ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರಲು,
ಆ ರಸನೆ ಘನವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಪುಡಿಪುಡಿಯಾಗಿ
ಇಲ್ಲಿ ಸುರಿಯುತಲಿತ್ತು ಕುಂಕುಮದೊಲು.

ಡೊಳ್ಳು ಮದ್ದಳೆ ಮೊಳಗು ಗಗನಕ್ಕೆ ದಾಳಿಡಲು
ಅಲ್ಲಿ ಜನಗಳ ಗೋಳ ಮರುದನಿಯೊಲು,
ಪ್ರತಿ ರವವು ನೆಲ ಬಾನ ನಡುವಿನವಕಾಶದಲಿ
ಚದುರಿ ಪಸರಿಸುತ್ತಿತ್ತು ತೆರೆತೆರೆಯೊಲು.

ಓಲಗದ ಓಬಯ್ಯ ಬಾಜಿಸಿದ ಸೋನಾಯ
ಸಾವೇರಿ ಸಂಗೀತ ಎರಿ ಸಾಗೆ,
ಗೋವಳರ ಗಗ್ಗಯ್ಯ ನುಡಿಯಿಸಿದ ಬಿದಿರೊಳಲ
ಇಂಚರವು ಅಡಗುವುದು ಮೋಡದೊಳಗೆ.

೧೯೦

ಸೆರೆಯಾಳು

ಅವರ ಸೆಣಸಿನ ವಾಡ್ಯ ಮಧ್ಯವಧ್ಯವ ಬಿಟ್ಟು
ಎಡ್ಡೆದ್ದು ಹಾಕುತಿರೆ ಕಾಲಗೆಜ್ಜೆ,
ಫಕ್ಕ ಫಕ್ಕ ಫೈಯೆಂದು ಪರಿಸೆಯದು ಸೈಯೆಂದು
ಮುಂದುವರೆಯುತಲಿಹುದು ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ.

ಲಿಂಗದಳ್ಳಿಯ ಲಚುಮ ಲಾವಣಿಯ ' ಕದಿರಾಮ '
ಸಿಂಧೂರ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಗಂಡುಗತೆಯ
ಬತ್ತರಿಸೆ, ಅದರ ಬಗೆ ಗೋಕಾಕ ದಬದಬೆಯ
ಕೆಚ್ಚು ಎದೆಗಡೆವಂತೆ—ಅಂಥ ಪ್ರಳಯ !

೨೦೦

ಭಾವು ಭಾವುರೆ ಎಂದು ತೋವು ನೆರೆ ಬಿಟ್ಟಿಗಳು
ತಾಕಲಾಡಿದುವೇನೊ ಹಗೆಯ ಮಸೆದು
ಎನ್ನುವೊಲು ಗುಡುಗು ದನಿ ಗಡಗಡನೆ ನಡೆದಿತ್ತು,
ಧೀಂಕಿಡುವ ಶುಂಗೆಯೊಲು ಗುಡ್ಡವೊಡೆದು !

ರಥದ ಬೀದಿಯ ಗೂಡ ಹತ್ತಾರು ಎಡೆಗಳಲಿ
ಮಾಂದಳಿರ ತೋರಣವು ಉಯ್ಯಲೆಯೊಲು,
ತಳಿರು ಜೋವಲಿಯೊಳಗೆ ಬಳ್ಳಿವಳ್ಳಿಯ ಮಾಡ
ಹೂಗೊಂಚಲಿನ ಗೊಂಡೆ ತೂಗುತಿರಲು,

ಧ್ರುವನ ಸುತ್ತತಲಿರುವ ಸಪ್ತಋಷಿಗಳ ಭಂಗಿ
ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇಳಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿಹುದು.
ಮಂದಾರ ಮದರಂಗಿ ಸೇವಂತಿ ದಾಸಾಳ
ಕಟ್ಟಿಹವು ಇಂದ್ರಧನು ಎನ್ನಬಹುದು.

೨೦೧

ಹುಡುಕೆಯೆದ್ದ ನೆಲ ಕೂಡ ಧಳಿರು ಸಾರಣೆಯಿಂದ
ತಿಳಿ ನೀಲ ಅಮೃತಶಿಲೆಯಾಗಿರುವೊಲೆ
ಎಳೆವಿಸಿಲು ಮೈತೀಡಿ ಅಲ್ಲಿ ತುಸ ಹೊರಳಾಡಿ
ಮಗುವಿನೊಲು ಅಡುತಿರೆ ಮನಸು ಮರುಳೆ !

ಎರಡೆರಡು ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ನಿಬ್ಬಣದ ನಿಲುಭಂಗಿ
ನೆರವು ಹೊಂದುತಲಿರಲು ಎಡೆಗೆ ಎಡೆಗೆ,
'ಜಯಜಯತು ಗೋವಿಂದ' ಎಂಬ ಒಕ್ಕೊರಲೊಂದು
ಬಲಗೂಡಿ ತಲುಪಿಸದು ತೇರ ಗಡಿಗೆ.

೨೨೦

ಊದುಬತ್ತಿಯ ಹೊಗರು; ಕರ್ಪೂರದಾರುತಿಯು;
ಕಮ್ಮಲರಿನೋಕುಳಿಯು ಜೀಕಳಿಸಿದೆ.
ಮೈಗೆ ಮೈಯೇ ತೂಗಿ ದೋಮರಸದಲಿ ಅದ್ದಿ
ಸೆಕೆಯಾರೆ ಹೊರಗಾಳಿಗಾಕಳಿಸಿದೆ.

ದೇವಕನ್ನೆಯ ಚವರಿ ಚಂದನದ ಜಲ ಸವರಿ
ಸವಿಯೆಲರ ಸುಳಿಸುತಿರೆ ಇದೆ ಸಮಯಕೆ
ಅರ್ಚಕರ ಹಂದೆದೆಯು ಅದರ ಸೊಂಕಿಗೆ ತೊಡಕಿ
ಕುಲುಕುಲನೆ ಉಳುಕುವುದು ತಾನೆ ಕೆಳಕೆ !

ಇತ್ತ ಇಂದ್ರನ ಹೆಣ್ಣು ರಂಭೆ ಉರ್ವಸಿ ಎನ್ನು
ಸುರಲೋಕದಿಂದಿಲ್ಲಿ ಇಳಿಗಿಳಿದೊಲು,
ದೇಸಾಯ ದೊರೆಸಾನಿ ಉರುಕೇರಿಯ ರಾಣಿ
ಮನಸಿಜನ ಕರವಾಣಿ ಸಂಧಿಸುವಳು.

೨೨೦

ಸೆರಿಯಾಳು

ನವಿಲೂರ ಪೇರಲವು ನಾಚೇತು ಅವಳೆದುರು,
ಅಂತಿರುವ ಮೈಬಣ್ಣ ಹೊತ್ತು ಚೆಲುವು.
ಹಣ್ಣಾದ ಹವಳಸೊನೆ ತುಟಿಗೆ ತುಂತುರಿಸಿರಲು
ಕಣ್ಣಿನಭ್ರಕದೊಳಗೆ ತುಂಬಿದೊಲವು.

ಕೊರಲು ತುಸ ಗೊರವಂಕ; ಇಂಬುಗಾಣದು ಬಿಂಕ;
ಬಳುಕು ಮೈ ಪುಳಕಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣವೇಕೆ ?
ಜೀವಿ ಜೀವಿಗು ಇದ್ದ ಪ್ರಣಯ ದಾವಾನಲಕೆ
ಇಲ್ಲಿ ಕಿಡಿಕೊಡಬಹಳು ಬೆಡಗಿನಾಕೆ.

೨೪೦

ಗೊಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣನ ಲೋಲೆ ತನ್ನ ನರ್ತನ ಸಾಲೆ
ಗರುಡಗಂಬದ ಕಟ್ಟಿಗೆರಿಸಿರಲು,
ಇಕ್ಕಲದ ಒಕ್ಕಲರ ಹುಬ್ಬು ಕುತಕಕೆ ಕೊನರಿ
ದೃಷ್ಟಿಧನು ಬಿಗಿಯುವುದು ತೋರಣದೊಲು.

ಅವಳುಟ್ಟ ರೇಸಿಮೆಯ ಸೀರೆ ತುಮ್ಮಿನಕಟ್ಟಿ
ಕಲನೀರ ಕುಸುರಿಸಿದ ಚತುರ ಕಲೆಯು,
ಜರತಾರಿ ಜೇಡಗಳು ಜಾಡು ಮಾಡಿದ ಪರಿಯು,
ನಡುವಿರುಳು ನಕ್ಷತ್ರ ನಿಂತ ನಿಲುವು !

ಬಂಡುಂಡ ತುಂಬಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿದಿದು ಜೋಲುವೊಲು
ಇಳಬಿದ್ದ ಕರಿ ಹೆಳಲು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ
ಹೊಯ್ದಾಡೆ ಮುಂಗಾರ ಮಳೆಯು ಕಾಲಿಳದಂತೆ
ದೂರವಾವುದೊ ಬಯಲ ಶಾವಿನಲ್ಲಿ.

೨೫೦

ಸೆರೆಯಾಳು

ಜಡೆಯುದ್ದ ಸಂಪಿಗೆಯು, ಕೇತಿಕೆಯು ಕಿವಿಯ ಬಳಿ,
ಬೈತಲೆಗೆ ಮುತ್ತಿಡಲು ಚೆಂಗುಲಾಬಿ.
ನಲಿವುಂಡ ನರುಗಂಪು ನವಿರೆ ನವಿರಾಗುವುದು
ಕಾನುಕಸ್ತೂರಿಯೊಳ ಗಂಧ ಮಾಗಿ.

ಕಣ್ಣೆ ಕಾಡಿಗೆ ಬಿಲ್ಲು; ಮೊಗ, ಪರಾಗವ ಎಲ್ಲು
ಕುಡಿದಿರಲು ಅನುರಾಗ ಕೇಳಬೇಕೆ?
ನೃತ್ಯ, ಭಸ್ಮಾಸುರನ ಸುಟ್ಟ ಮೋಹಿನಿ ಮಂತ್ರ !
ತಾಳ ಲಯ ರಸಭಾಗ ಹೇಳಲೇಕೆ ?

೨೬೦

ಉಟ್ಟ ಸೀರೆಯ ನೀರಿ ಸಡಲಿತಾ ಸರಭರಿಸೆ
ಟೊಂಕದೊಡ್ಡಾಣವದು ಫಿಲಿಫಿಲಿರೆನೆ
ಅಡಿಯ ವೈಜಣ ಸದ್ದು ಗುರಿಕಾರರೆದೆ ಕದ್ದು
ಒಲವೆ ಗಳಕನೆ ಕಳಚಿ ಫಲಿಫಲಿರೆನೆ

‘ ಹಿಡಿ ಹಿಡಿಯೆ ವೀಳೆಯವ, ಹೀರಕದ ಈ ವರವ ’
ಎಂದು ಒಡೆಯರು ತಮ್ಮ ಉಂಗುರವನೆ
ತೊಡಿಸುತ್ತಿರೆ ಹರಿಕಾರ ಕೈತಾಳೆ ಮೊಳಗುವವು,
ಅವಳ ಮೊಗ ನಸುಬಾಗಿ ನಾಚಿದಳೆನೆ !

* * *
ಕನಕಾಂಗಿ ಕಲ್ಯಾಣ ನಲುವಳ್ಳಿ ಅಭಿಮಾನ,
ಹೊಸಹಳ್ಳಿ ಹಿಮ್ಮೇಳ ಅದಕೆ ಪ್ರಾಣ.
ನಮ್ಮಯ್ಯ ಮಧುರಣ್ಣ ಗಜಮುಖನ ಸ್ತೋತ್ರವನೆ
ಎತ್ತತ್ತಿರೆ ಕಳೆಯಹುದು ಯಕ್ಷಗಾನ.

೨೭೦

ನೆರೆದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ನೆರವಿ ನಿವ್ವೆಯನೆ ಅಪ್ಪಿದೊಲು
 ದೇಗುಲದ ಪೊಳೆಯದು ತಾಳೆ ಮೌನ
 ' ಹಲಲ ಹಲಲಾ ' ಎಂದು ಹೈಡಂಬ ತಾ ಬಂದು
 ಗರ್ಜಿಸಲು ಉಡುಗುವುದು ಎದೆಯ ತ್ರಾಣ.

' ಆ ಕವಚ ಖಡ್ಗ ಧನು ಶರ ಕಿರೀಟಗಳನ್ನು
 ತಾ ' ಎಂದು ಪಾರ್ಥಸುತ ಗುಡುಗುವಾಗೆ
 ಆರ್ಮೋಗನ ಮೈಕಾವು ಅವನ ತಲುವಲಿ ತಂಗಿ
 ಅಟ್ಟಲನೆ ಬೆದರುವುದು ಹುಲ್ಲೆ ಹಾಗೆ.

೨೮೦

' ಕಣ್ಣೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಾಳ ಬೆಂಬಿಳಿದ ಬೇತಾಳ '
 ತೊಲಗೆ ಹಲ ದಿಟ್ಟಗಳ ನೀವಳಿಷಲು
 ಭಾಗವತ ಕೊರಲನ್ನು ಮಸೆದು ಹದನವ ಮಾಡಿ
 ಅಲಾಪ ಹರಿಯಿಸುವ ತೆರೆತೆರೆಯೊಲು.

ಇತ್ತ ಹೆಂಗಳ ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಕೊನರುವ ಕಥೆಯ
 ಬಣ್ಣಿಸದೆ ಹೋಗಲಿಕೆ ಏನು ಬಂತು ?
 ಅರ್ಧ ಎಚ್ಚರವಿದ್ದ ಕೂಸುಗಳ ಕಿರುಚಾಟ
 ಗಂಟಲನೆ ಕೊರೆಯಲಿಕೆ ಸಂದ ಕಂತು !

ಬಾಯಿ ಬೀದಿಗೆ ಬಂದ ಬೊಂಬಾಯಿಯಾಗುವುದು;
 ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಗಿರಣಿಯೇ ಗಿರಡಿಯಾಗೆ,
 ಅಬ್ಬಬ್ಬ ! ಹುಬ್ಬುಗಳು ಸಿಡಿಸಿಡಿದು ಎದ್ದವೊಲು
 ಕೊಬ್ಬುವುದು ಕಾಳೆಗವು—ರೀತಿ ಹಾಗೆ.

೨೯೦

ಸೆರೆಯಾಳು

ಇಲ್ಲೊಂದು ಒಳಮಾತು, ಬಲಮೂಲೆಯಲ್ಲಿವೆಕ್ಕೊ
ಗುಟ್ಟುಗಾಳಿಯ ಸುಳಿಯು ತಿರುಗುತಿಹುಹು.
ಅಲ್ಲೆರಡು ಚೆಲುವೆಯರ ಕಣ್ಣೋಟ ನೀರಿನೊಲು
' ಅಭಿಮನ್ಯು ' ವೇಷದಡೆ ಹರಿಯಬಹುದು.

ಅವ ಭರಮ; ಅವನ ಸತಿ ಇವರ ವೈಯಾರಕ್ಕೆ
ನೊಂದು ಅಯ್ಯೋ ಎಂದು ಮರುಗಬಹುದು.
ಮರುದಿನದಿ ನಲ್ಲನನು ಮರೆಯ ಸೆರೆಯೊಳಗಿರಿಸಿ
ಎದೆಯ ಕಸವಿಸಿ ಎದೆಗೆ ಒರೆಯಬಹುದು.

೨೦೦

*

*

*

ಸಿಟ್ಟಾಗಜೇಡಿರಿದೊ ಬೇಡುವೆನು ಅಣ್ಣದಿರ
ಎನ್ನ ಹೃದಯದ ಹರವು ಅರಿಯಿರೇನು ?
ಎಳೆಯ ದಿನಗಳ ಹಲವು ರಸ ನಿಮಿಷಗಳ ಹೊಳವು
ಮನದಿ ಮಸಳಲದೆಂದು ಉಸಿರುತಿಹೆನು.

ಮಧುರ ಹಾಡಿದ ನುಡಿಯು ಹಾಲುಬಳ್ಳಿಯ ಕುಡಿಯು
ಮಾಧವೀ ಲತೆಗಂಪು ಮಧುರ ಮುದವು.
ಹೊಸಹಳ್ಳಿ ಎಳೆ ಹರೆಯ ಹಿರಿಯ ಕೋಲಿನ ಕೆಳೆಯ
ನಡುಗಡಲ ಪಾತಳಿಯ ಸಮದ ಒದವು.

ಸುತ್ತ ಮನೆ ಹೆಂಗಸರು ಅವನಕ್ಕೆ ತಂಗಿಯರು,
ಮನ್ನಣೆಯ ಮಾತು ' ಮಧುರಯ್ಯನವರು '.
ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೋದು ಪಾಠ ಕಲಿಸುವ ಆರ್ಯ
ಹುಟ್ಟು ಹಸುಳೆಯ ಹಾಗೆ ಆಡಬಹರು.

೨೦೧

ಸರಿಯಾಳು

‘ ಕಸ್ತೂರಿ ತುತ್ತೂರಿ ’ ರತ್ನನಾ ‘ ಕಡಲೆ ಪುರಿ ’
ಸಾಲೆ ಹುಡುಗರಿಗೆಲ್ಲ ಕವನ ಸುಗ್ಗಿ.
ಸುಳ್ಳು ಜೊಳ್ಳಿನ ಮಾತು ವಿಷವುಂಡ ಸಿಡಿಬೆಂಕಿ,
ಮಿಮಗೆನ್ನೆ ಉರಿದಾವು ಗಲ್ಲ ಹಿಗ್ಗಿ.

ಇಂತಿರಲು ಅವನಿರವು ಆಲ ನೆಳಲಿನ ನೆರವು
ಬದುಕಿನಡಿತಡಿಯಲ್ಲಿ ತಣ್ಣೆಲವದು.
ನಡೆನುಡಿಯು ಬಲು ಚೆನ್ನ, ನೀತಿಯೇ ಹಿರಿಕಣ್ಣು,
ಮುಗಿಲ ಬೆಳ್ಳಿಯೆ ಬಾಳ ಗುರಿಯು ಅಹುದು.

೨೨೦

‘ ಅಂತವಿಲ್ಲದ ಚಿಂತೆ ಒಗೆತನದಿ ಬರಿದ ’ಂತೆ.
‘ ಇದ್ದರಲಿ ಸೊಗಸುವುದೆ ನಿತ್ಯ ಜೀವ ’
‘ ತಾ ಸುರಿದ ಬೆವರ ಬೆಲೆ ಬಲು ಅಲ್ಪವೆನ್ನುವುದು
ದಡ್ಡನಾಡುವ ಹಾಡು—ದಿಟದ ಭಾವ. ’

‘ ನೋವ ಹೊಸಲನು ತಡೆಯೆ ಏಸು ಮೆಟ್ಟಿನ ಒಡ್ಡು
ಎರೇರಿ ನಿಂತರೂ ಎಲ್ಲ ಬರಿದೆ;
ಬಿಸಿಲಗುದುರೆಯ ಬೆನ್ನ ಹಿಡಿದ ಸಾಹಸವದುವು;
ತೊರೆಯು ತಾ ಬಸಿಯುವುದು ಹೇಗು ಬಿಡದೆ. ’

‘ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಸಂಕಷ್ಟದಬುಧಿಯಾಳದ ಒಳಗೆ
ಅಣೆಮುತ್ತು ರತುನಗಳ ಬುದ್ಧಿ ಬೆಳಕು,
ಹಸರು ಹಳದಿಯೊ ಕೆಂಪು ಬೇರಾವ ಸುರಪೆಂಪು
ಬಾಳಮಣಿ ಮುಕುಟವದು—ಅಂಥ ಥಳಕು. ’

೨೨೦

ಸೆರೆಯಾಳು

ಇವು ಅವನ ರಸವಾಣಿ ನೌಕೆಗಿಹ ಚುಕ್ಕಾಣಿ
ಹಾಯಿ ಹರಿದರು ದೋಣಿ ತೇಲಬಹುದು.
ರಸವಿರಸದೆರಕದಲಿ ಅಮರ ಜೀವನವರಳಿ
ಬಾಳ ಹಿತಮಿತವಾಗಿ ಆಳಬಹುದು.

ಅವನ ಅನುಭವ ಬೆಳಸ ಬಣನೆ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಯೊಲು
ವಿರಿ ನಿಂದುದು ತಲುಪೆ ಗಗನ ಚುಕ್ಕೆ.
ನುಡಿ ಸುಲಿದ ರಸಬಾಳೆ ಸರ್ವಜ್ಞನಮರ ದನಿ
ತಂತನನ ಸಂಗೀತ ರಾಗವುಕ್ಕೆ.

೩೪೦

‘ ಹಲಗೆ ಬಳಸವ ಪಿಡಿಯದಗ್ಗಳಿಕೆ ’ ಗದುಗಿನಾ
ನಾರಣಪ್ಪನ ಕಾವ್ಯ ಮನನವಾಗಿ,
ನಾಲಗೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಶಾರದೆಯ ಸೊದೆವಾಣಿ,
ನವ ಭಕ್ತಿರಸ ಹೊಮ್ಮಿ ಲಹರಿಯಾಗಿ,

ಪ್ರವಹಿಸುವ ಅವನ ಕತೆ ಹೊಸಹಳ್ಳಿ ಘನಚರಿತೆ,
ಮೂಡಲಗಸೆಗೆ ಬಂದ ದಿವ್ಯ ಭಾನು;
ಊರವರ ಎದೆಗುಡಿಯ ದೇವಸಾಕ್ಷಿಯ ಹಾಗೆ;
ಜೆಳಗುವುದು ಮನಹೊಕ್ಕ ಕುರುಡು ಕಾನು.

ಮಧುರನಾ ಸತ್ತಿಗೆಯ ಮುಗಿಲಿನಗಲದ ನೆರವ
ಕೊಡುವ ಕಿರುಗುಡಿಸಿಲಲಿ ಹಸುಳ ಹಸುಳೆ
ನನ್ನ ಲಲಿತೆಯ ಮೊದಲ ಬಾಳಗನಸುಗಳೆನಿತೊ
ಕೊನರಿ ನಿಲುವವು ಗಾಳಿ ಗೋಪುರದೊಲೆ.

೩೪೦

ಸೆರೆಯಾಳು

ಆವ್ವ ನೆಲದೇವಿಯೊಲು ತೊಡೆಯ ಹಾಸಿಗೆ ಮಾಡೆ
ಅಲ್ಲಿ ಆಡುಂಬೊಲವ ಹೊಡುತಿಹೆವು.
ಅಯ್ಯ ಪ್ರೇಕ್ಷಕನಾಗೆ ಕಣ್ಣು ಮನ ಸಂತ್ಯೆಸೆ
ಎರಳೆ ಮರಿಗಳ ಹಾಗೆ ಆಡುತಿಹೆವು.

ತಂದೆ ಸೆಳವಿನ ಹೊಳೆಯ ದಾಂಟಿಸುವ ಹರಿಗೋಲ
ಅಂಬಿಗನು; ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆ ಹುಟ್ಟುಗೋಲು.
ಅವಿವೇಕ ಮುಳ್ಳೊಂದು ನಡುವೆ ಎಟಕಲು ಸಾಕು
ಕಾಕ ಭೇಕಕೆ ಮನೆಯು ದೊಡ್ಡ ನೆರಳು!

೩೬೦

ಇಂತವರ ಹರಕೆಯನು ಹೊತ್ತ ಹಾದಿಯ ಬುತ್ತಿ
ದೂರ ಪಯಣದ ನಡುವೆ ಅನ್ನವಹುದು.
ಅವನ ಕಡಲಿನ ಸೀಮೆಯಾತ್ರೆ ಸೊಬಗಿನ ಹಾಡು
ತಾಂಬೂಲ ಮೆಲ್ಲಂತೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಭೂರಮೆಯ ಸೀರೆಗಿಹ ಸೆರಗಿನೊಲು ಹರವಿರುವ
ಕಡಲೆದೆಯು ತೆರೆವಡೆದು ಬೀಸುತಿರಲು,
ಮಂದೆಲರು ಸುಳಿಯಾಗಿ ವಿರಹಿಯೊಲು ತಪಿಸುತಿಹ
ನೊಂದಿರುವ ನೆಲದಾಕೆಗಾಸರೆಯೊಲು

ತಣವೀಯೆ ಬೆಳ್ಳೊರೆಯು ಹಾಲು ಕೆನೆ ಬೆಣ್ಣೆಯೊಲು
ತುಟೆ ಮುದ್ದ ಸವಿಯಾಗಿ ತೇಲಿಬಹುದು.
ಇನಿಯನನು ಹೊರನೂಂಕಿ ಸೊಗಸಲಾರದ ಸತಿಯು
ಮರುಕಳಿಸೆ ಕಿಲ್ಬಿಷವೆ ಎನಿಸುತಿಹುದು.

೩೬೦

ಸರಿಯಾಳು

ಅಷಾಢ ಬಂದಂತೆ ಕಡಲವ್ವ ಅಳುತಿಹಳು
ಮನೆಸೊಸೆಯ ಒಳನಾಡಿ ಮಾದ್ರನಿಯೊಲು.
ಶ್ರಾವಣದಿ ಸಿರಿ ಗೌರಿ ವರ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯರು
ಕೃಪೆ ಮಾಡಬಹರೆಂದು ಸುಮ್ಮನಿಹಳು.

ನವರಾತ್ರಿ ಹಬ್ಬವದು ಎದ್ದೆದ್ದು ಕುಣಿಯುತಿರೆ
ದಿನಕೊಂದು ಪಕ್ವಾನ್ನ ಸವರಿಸುವಳು.
ಮಾರ್ಗದಲಿ ಊಟಕ್ಕೆ ತಾಟು ತಾಟನೆ ತುಂಬಿ
ಮಂಜ ಬುತ್ತಿಯ ಪತಿಗೆ ಕಳುಹುತಿಹಳು.

೩೮೦

ಕನ್ನಡದ ಪಡುಗಡಲ ಸಂಜೆಯದ್ಭುತವನ್ನು
ಚಿತ್ರಿಸಲು ದೊರಕುವುದೆ ಬಣ್ಣ ಕುಂಚ ?
ನಲ್ಲನಗಲಿದನೆಂದು ಹಣೆಯ ಕುಂಕುಮ ಕದಡಿ
ರಾಗರತಿ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಮುರಿದ ಮಂಚ.

ತಡಿಯ ಒಳನಾಡಿನಲಿ ಸೃಷ್ಟಿದೇವಿಯ ವಸ್ತ್ರ-
ಒಡವೆಗಳ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಬೀಗವೊಡೆದು
ದಾರಿಯೊಳ ಮುಗುದೆಯರ ಮುಡಿಗಿ ಅಭರಣವೆನೆ
ತೊಡವಿನುಡುಗೊರೆ ಇತ್ತ ಪರಿಯೆ ಅಹುದು.

ಮೂಡಲದ ಬೆಟ್ಟಗಳು ಸೋಪಾನ ಕಟ್ಟಿರಲು
ಹುಚ್ಚು ಹಸಿರಿನ ಹೊಗರ ಸಾರಣೆಯಿದೆ.
ಮಲರುಟ್ಟ ಮುಂಜಾವ ಇನದೇವ ರಚಿಸಿರುವ
ಹೊನ್ನಬಳ್ಳಿಯ ಹೂವ ಕಾರಣೆಯಿದೆ.

೩೯೦

ಸಿರೆಯಗಳು

ಭೂರತಿಯು ಬಾಂದೊರೆಯ ತೋಳನವುಲು ಹೊರಟ
ಹಾತೊರೆನ ಹಬ್ಬುಗೆಯ ನಿಡುಕರಗಳು
ತೆಂಗು ಕಂಗುಗಳಾಗೆ, ಭಾವದುನ್ಮಾದದಲಿ
ಹಕ್ಕಿ ಕೊರಲೊಳಗಿಂದ ಹಾಡಬಹಳು.

ಸೋಬಾನದೀ ಹಾಡ ಸಾಮಗಾನದ ಒಳಗೆ
ಹನಿಹಸಿಯೆ ಓಂಕಾರ ನಾದ ಬಿಂದು
ಹಾಕೆ ಅಪೋಶನವ, ಅದನು ಸ್ವಾಹಾಕರಿಸಿ
ಸವಿಯುವುದು ಸೌಂದರ್ಯ ಸ್ವಾದವೊಂದು.

೪೦೦

ಹಸಿದ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅನ್ನ ಉಣಬಡಿಸ ಹಣ್ಣಲ್ಲ,
ಸೌಂದರ್ಯವೆನ್ನುವುದು ಎದೆಯ ಮಾತು.
ಅದನರಿಯದಿದ್ದಾಗ ರೂಪುಲಾವಣ್ಯಕ್ಕೆ
ನೇತಾಡಿ ಚೋಲುವೆವು ಕಣ್ಣು ಸೋತು.

ಒಲವು ಚೆಲುವಿಗೆ ಬಣ್ಣ, ಇಲ್ಲದರೆ ಬರಿದಣ್ಣ,
ಮೂಕ ಮಾತಿನ ಕುಸುರು ಅದರ ಗೀತ;
ಸ್ವಾನಂದ ರಸರಂಗ, ಸ್ವರ್ಗ ಸೀಮೆಯ ಭೃಂಗ
ಭಾವವೆಚ್ಚರಿಸುತಿಹ ದೇವದೂತ !

ಮಧುರನೀ ಹಾಡಿನಲಿ ಮರಿದುಂಬಿಗಳ ಹಾಗೆ
ರಸಗಂಧವನು ಹೀರೆ ತಿರುಗುತಿರಲು,
ಬಿಟ್ಟದಾ ಝರಿಯೊಂದು ಕಂದರಕೆ ಉರುಳುವೊಲು
ಮರಳುವವು ಹೊಸಹಬ್ಬ ಹೊಸ ಋತುಗಳು.

೪೦೧

ಸೆರೆಯಾಳು

ಚೈತ್ರ ಕುದುರೆಯನೇರಿ ನಡೆತರುವ ಹೊಸಗುವರ
ಹಣ್ಣೆಸುವ ಹೊಸಬಾಳ ಒಸಗೆಯನ್ನು:
' ಸುಖ ದುಃಖ ಸಂಗಮದ ಬೇವು ಬೆಲ್ಲವ ನಾಂದು
ತಂದಿಹೆನು ತೆರೆಯಿದೋ ಬೊಗಸೆಯನ್ನು. '

ಅದ ಸವಿದು ಸಮ ವಿಷಮ ಭಾವಗಳ ಪಡಿಯಾಗಿ
ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಲಗ್ಗೆಗಳ ಕೊತ್ತಳವನೆ
ವಿರಸೇರಿಸ ಹಗಲ ಹೋರಾಟ ಮರೆಮಾಟ,
ಚೆಂಡು ಬೆನ್ನನು ಮೆಟ್ಟಿ ಅಟ್ಟಿದುದೆನೆ.

೪೨೦

ಮಾಮರವು ಉಲಿಯುವುದು, ನಾಡೆಲ್ಲ ನಲಿಯುವುದು,
ಹೂವಿಕ್ಕಿ ಗೊರಿಯನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು
ಹುಡಿಯೆ ಹೂ-ಮಿಡಿಯಾಗಿ ನಲುವಳ್ಳಿ ಕುಡಿಯಾಗಿ
ಗುಡಿ ಮುಡಿಗಳೆಲ್ಲಲು ಒಂದೆ ಎನಲು.

ಬಿಸಿಲ ಬಂಟಿನ ಒಗರು ಇನ್ನು ಇಳಿಯದ ಡಿಗಿರು
ಎದೆಯ ಉಬ್ಬಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಲು ಹಾಕೆ,
ರಾಮನವಮಿಯ ಸತ್ರ ಗರಿಯ ನೆಳಲಿನ ಪತ್ರ;
ತಣ್ಣೀರ ಪಾನಕಕೆ ಅವ್ಯುತ ತೂಕೆ ?

ದವನ ಹುಣ್ಣಿವೆ ಬರಲು ದಣಿವು ಅಡಗುವುದಲ್ಲ
ಹಂಪೆ ಕೊಂಪೆಯ ಜಾತ್ರೆ ಯಾತ್ರೆಗಾಗಿ,
ಮೆಯ್ಯು ಬಲು ಹುರಿಯಾಗಿ ಕಾಸರಿಕೆ ಕಿರಿಯಾಗಿ
ಕೇಕೆ ಹಾಕಿರೆ ಮಂದಿ ಕ್ಷಾತ್ರರಾಗಿ.

೪೨೦

ಸೆರೆಯಾಳು

ಇರುಳ ಮೈ ನರೆದಂತೆ ಒಲನ ಮಳೆ ಸುರಿದಂತೆ
ಹೊಸ ಗಂಧ ಹುಲುಸಾಗಿ ಹರಿಯುವಂತೆ
ಕೋಗಿಲೆಯ ಪಂಚಮದ ರಸವಾಣಿ ಮುತ್ತುಂಡು
ಜಿಳುದಿಂಗಳಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹನಿವುದಂತೆ.

ದಿನದ ಮೆಟ್ಟಿಲಿನಂಕೆ ತಿಂಗಳಿನ ಗಡಿ ಸೋಂಕೆ
ಬಸವ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬ ಮಲರುವಂತೆ
ಮನೆ ಮನೆಗು ಯುಗಪುರುಷ ಪುತುರಾಜ ತಾನಾಗಿ
ದಯದ ಧರ್ಮಕೆ ಬರುವ ಯೋಗಿಯಂತೆ.

೪೪೦

ಮದುವೆ ಧ್ವಜಪಟ ಹಿಡಿದು ಅಂಗಳದ ಹಂದರವು
ಅಂತರದಿ ಸೋಗಿಯನು ತೂಗುತ್ತಿರಲು
ತೆಂಕಣದ ಬಿರುಗಾಳಿ ಭೋರೆಂದು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತೆ
ದಾಳಡಲು ಆಗುವುದು ತೇಲು ಮೇಲು.

ಕಾರ್ಯಗಿಲ ಬಳಗೊಂಡು ಕಾರಹುಣ್ಣೆವೆ ಬಂದು
ಸಾಗರದ ರೋದನಕೆ ಶ್ರುತಿ ಹಿಡಿದಿದೆ.
ಯಾಗಸಂಭವೆ ತೆರೆದ ಕಿಡಿಗಣ್ಣು ಬಿಂಕಿಯೊಲು
ಮಿಂಚುರಂಚಿನ ಸೆಳಕು ಕುಡಿವಡೆದಿದೆ.

ಕಾಗೆ ಕಡುಬನು ಕಚ್ಚಿ ಹಾರಲಾರದ ಪರಿಗೆ
ಮುಂಗಾರ ಹೊಳೆನೀರು ತುಂಬಿ ಬರಲು
ಕಾಶಿ ಭಾಗೀರಥಿಯೆ ಇಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯದಿ ಸಂದು
ಕೋಟೆ ಪಾಪವನ್ನೆಲ್ಲ ತೊಳೆಯಬಹಳು.

೪೪೦

ಸೆರೆಯಾಳು

ಆಷಾಢ ಕೃವಾಡ ಆನೆ ಪಡೆಯೊಲು ಮೋಡ
ಈಸಾಡಿ ಸೋನೆಮಳೆ ಹನಿಹನಿಸಿರೆ
ಗ್ರೀಷ್ಮವದು ಶರಣೆಂದು ಮರಳಿ ತೆರಳಿತೊ ಏನೊ,
ಮುತ್ತೈದೆ ಹೊಲವೆಣ್ಣು ಆಗ ಬಸಿರೆ.

ಗರ್ಭಿಣಿಯು ಬಯಸಿಹಳು ಶ್ರಾವಣದ ಸವಿನಾಸ,
ಹಸಿರು ಪೀತಾಂಬರವ ಉಟ್ಟಿರುವಳು.
ಕಾಮದೇವರ ಬಿಲ್ಲು ನವರತ್ನ ಸರವಾಗೆ
ತಾನರೆಯ ಮುಖತಿಲಕವಿಟ್ಟಿರುವಳು.

೪೬೦

ನಾಗಪಂಚಮಿ ಬರಲು ತವರೆಲ್ಲ ತಂಬಿಟ್ಟು
ತಿಂದುಂಟು ಜೋಕಾಲಿ ಜೀಕುತಿಹುದು.
ಮೊದಲಗಿತ್ತಿಯು ತಾಯ ತೊಡಿಸಿರೆ ತೊಯ್ಪಂತೆ
ಅತ್ತತ್ತು ಆತ್ತೆಯನೆ ದೂರಬಹುದು.

ಬಾಳೊಂದು ಉಯ್ಯಾಲೆ, ಈ ಹಬ್ಬಕದು ಹೋಲೆ,
ನಾನದರ ಮಣಿಮಂಚ ಹತ್ತಿರುವೊಲೆ,
ಆಡುವೆವು ಹಾಡುವೆವು ಕೆದಕೆದಕಿ ನೋಡುವೆವು
ಹರಿದ ಹಗ್ಗದ ಚುಂಗ ಕಟ್ಟಿರುವೊಲೆ.

ಸಿರಿಯಾಳ ಸತ್ಸವನು ಬಲ್ಲ ಹೆಂಗಸರೆಲ್ಲ
ಬುತ್ತಿ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯ ಎಡೆಯ ಮಾಡೆ
ಹುಡುಗ ಹುಡುಗಿಯರೆಲ್ಲ ಕೈ ಬಾಯ ಚಪ್ಪರಿಸೆ
' ಪುತ್ರಸಂತಾನ ಫಲ ' ಹರಿದು ಪೀಡೆ.

೪೬೦

ಸೆರೆಯಾಳು

ನೂಲ ಹುಣ್ಣಿವೆ ಗೆಲವು ಗೋಕರ್ಣ ನಾಡಿನಲಿ
ಕಡಲ ಮಾತೆಯ ಮಡಿಲ ಒಡಲಿನಲ್ಲಿ,
ಕಣ್ಣಿಗಳ ಕಡೆವಡೆಯೆ ನಾವೆಗಳ ಧೀಪಯಣ,
ನೊದಲ ಮೂಹೂರ್ತಕ್ಕೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿ

ಬೆನಕ ಬಂದನು ಎಂದು ಬೆನಕಗಳು ಕಿಲಕಿಲನೆ
ನಕ್ಕುವೊಲು ಎಳೆಹಸುಳೆ ತೊದಲು ನುಡಿಯೆ,
ಕಾವ್ಯ ಕೋವಿದನಾತ ಅನರೊಡನೆ ಸಲೆ ಉಲಿದು
ಒಳ ಒಲವ ಸಮನಿಸುವ ಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆಯೆ.

೪೮೦

ಜೋಕುಮಾರನ ಹುಟ್ಟು ಜೋಗುಳವ ಹೇಳರಲು
ಜೋಳಬೆಳೆ ಎದೆವರೆಗು ಎರಬಹುದು.
ಚವತಿ ಬರವದು ಮೀರೆ ಎರೆಮಣ್ಣು ಬಾಯಾರೆ
ಬಾಂದೇವಿ-ಎದೆನೀರ ಹೀರುತಿಹುದು.

ಗುಡುಗು ಸಿಡಿಲಿನ ಬೆಡಗು ಬಲು ನಡುಗಿ ಕಳೆಯುಡುಗಿ
ಅಡಗಿರಲು ಸುಮ್ಮನೆಯೆ ಎತ್ತೊ ಓಡಿ,
ವರ್ಷಕಾಲದ ಹರ್ಷ ಹಂಬಲವೆ ಹಾಲಾಗೆ
ಬಳಕುವವು ತೆನೆ ಜೇನು ಹೂವು ಅಡಿ.

ಕುರುಡು ಚಿತ್ತಿಯ ಮಳೆಗೆ ಚಿತ್ತವೇ ಕುರುಡಹುದು,
ಮನೆಯಲ್ಲ ಮನವೆಲ್ಲ ಮೌನವೆನ್ನೆ.
ಮಾನವಮಿ ದುಂದುಭಿಯು ವಿಜಯಭೇರಿಯ ಮೊಳಗೆ
ಬನ್ನಿ ಮುಡಿವುದು ನನ್ನಿ ಬಳಸಿತೆನ್ನೆ.

೪೯೦

ಸೆರೆಯಾಳು

ಸೀಗೆ ಹುಣ್ಣಿವೆ ಬಂದು ಮೈಸೀಗೆ ತೊಳೆಯುವುದು,
ಕುಳಿಗಳ ಕೆಲೆಯುತಿರೆ ಬಹುದು ಶರದ.
ಕಾಯ ಸವೆಸಿದ ಫಲಕೆ ಹೊಲವೆಲ್ಲ ಹೊಡೆಯಾಗೆ
ಹೊನ್ನಹುದು ನೆಲದವಗೆ—ಏನು ಬಿನದ !

ಹುಗ್ಗಿ ಹೋಳಿಗೆ ಅಡಿಗೆ, ತುಂಬಿ ಹೋಹುದು ಹೆಡಿಗೆ
ಬಂಧು ಬಳಗವು ಬಹಳ ನೆರೆಯಲಲ್ಲಿ.
ಭೂಮಿದೇವಿಯ ಪದಕೆ ನೈವೇದ್ಯವಾಗಲದು
ಹಿಗ್ಗ ಹಿಡಿಯಲುಬಹುದೆ, ಎದೆಯ ಜಲ್ಲಿ ?

೫೦೦

ವಾಮನನ ಅವತಾರ ಬಲಿಯ ತಲೆಯನೆ ತುಳಿದು
ಉದ್ಧರಿಸೆ ಅದ ನೆನೆದ ಪಾಡ್ಯ ತಿಥಿಗೆ
ದೀಪಮಾಲೆಗಳೆನಿತೊ ಊರ ಕೇರಿಯ ಕೊರಳ
ಸಿಂಗರಿಸೆ, ಇರುಳಾಗ ದಿವದ ಗಳಿಗೆ !

ಉತ್ಥಾನ ದ್ವಾದಶಿಯ ಗೋಧೂಳ ಸಮಯವಲಿ
ಗೋಪಾಲ ತುಳಸಿಯರ ಧಾರೆಗೆಂದು
ಗೋವು ಕರುಗಳು ವೇದವೋದುವವು ಹಟ್ಟಿಯಲಿ
' ಅಂಬ ಅಂಬಾ ' ಎಂದು ಮೆಲಕುವಂದು.

ಛಟ್ಟಿ ಹಬ್ಬದ ಬಂಧು ಬಿಟ್ಟಿ ಮೋಡದ ದಂಡು
ಒಟ್ಟಾಗಿ ಮುಗಿಲಿನಲಿ ಈಜುತಿರಲು
ದಿನ ಬಾಳ ಕಿರುಕುಳವು ಇದಕೆ ರೂಪಕವಹುದು,
ಅನುಭವದ ಧೃತಿವಾಣಿ ತೇಲಿಬಹಳು.

೫೦೦

ಸೆರೆಯಾಳು

ಶಿಶಿರ ಋತು ಸೀಮೆಯಲಿ ಇಬ್ಬನಿಯ ಬಳುವಳಿಯು,
ಕಣದ ಬಳ್ಳಿಯು ಸೊಪ್ಪೆ ಮುತ್ತುಮುಡಿಯೆ.
ಹೊಸ್ತಿಲದ ಹುಣ್ಣಿವೆಯ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಬರುತಿಹುದು
ಚಳಿರಾಯ ಚಾವಣಿಯ ಡೇರೆ ಹೊಡೆಯೆ.

ಚೆಳುದಿಂಗಳರ್ಕವನು ಅರೆದು ಹಾಲನು ಮಾಡಿ
ಹರಹಿದಾ ಬಣ್ಣವೆಯೆ ಬಿಸಿಲೆನುತರೆ,
ತೆರೆದ ಬೆನ್ನೆಲುಬೊಂದು ಕಾವ ಬೇಡಲು ಬಹುದು
ಜರಠನೆದೆ ಹಂದರವು ಬಲು ನಡುಗಿರೆ.

೫೭೦

ರಾತ್ರಿ ಸೊಬಗಿನ ಬೀಡು, ಚಂದ್ರಲೋಕದ ಈಡು,
ಬೀದಿ ಬರೆದಿಹ ಚಿತ್ರ ರವ್ಯಸೃಷ್ಟಿ.
ಕಾಡು ಬೆಳಕಿನ ನಾಡು, ಸುಗ್ಗಿಗುಣಿತಕೆ ಜೋಡು,
ಮೂಕ ಮಾತಿನ ಎದೆಗೆ ರಸದ ವೃಷ್ಟಿ.

‘ ಕುಣಿಯೋಣ ಬಾ ’ ಎಂದು ಕರೆಯೊಂದು ಮೊರೆಯುತ್ತಿರೆ
ಮುಗುವೆ ನಲ್ಲಗೆ ‘ ಒಲ್ಲೆ ’ ಎನ್ನಲರಿದು.
‘ ಬಾರೊ ಬಾರೆಲೊ ಜಾಣ ಕೈಯಲಿದೆ ಕಡಿವಾಣ ’
ಎಂದು ಬೆನ್ನನು ತೋರಿ ಏನು ಬಹುದು ?

ಒಂದೆ ಜೀವದ ಎರಡು ತನಿಜೋತಿ ಸಾಮ್ಯಕ್ಕೆ
ಹಂತಿ ಸುತ್ತಲು ಹಂತ ಹೂಡಿದಾಗ
ಗಾಳಿ ಬಿಟ್ಟುಗೊಮ್ಮೆ ತೂರಿಕೊಳ್ಳುವ ದಾರಿ
ತೋರುವುದು ರಿಂಗಣದ ಭಾವದೋಳು.

೫೭೦

ಸೆರೆಯಾಳು

‘ ಪ್ರೇಮ ’ ವೆನ್ನುವ ಸೊಲ್ಲು ಕಾಮಕ್ಕೆ ದನಿಯಲ್ಲ,
ಸುತ್ತು ಜೊನ್ನದ ಜಾಡು ಹಿಡಿದ ಗುಡಿಯು.
ಎದೆ-ಹುಲ್ಲ ಕಾವಿನಲಿ ಹಣ್ಣಾದ ಒಲವೊಂದ
ಬಣ್ಣಿಸಲು ಈ ಕುಂಚ ಅಮರ ನುಡಿಯು.

ದಣೆದವರ ತಣೆಯಿಸಲು ಇನಿಜನರ ಅರಳು ಮೊಗ
ಜೇನ್ನೊಣದ ಹಸಿಗಿಂತ ಸವಿಯೆ ಅಹುದು.
ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ನೋಡಿ ಕೊರಳ ತುಸ ಜೋಲಿದರೆ
ಹಾಲ್ಗಡಲ ಹುಳಿಬಿಂದುವೆನ್ನಬಹುದು.

೫೪೦

ಯಾವ ರಾಗವದೇನು ಅನುರಾಗವಾಗಿರಲು
ಆ ದಿವ್ಯಯೋಗಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಾಗವೆ ?
ಮಾಗಿ ಬಂದರದೇನು, ಭೋಗಿ ಹೋದರದೇನು,
ಶುಷ್ಕ ಪುಷ್ಕದ ಕತೆಗೆ ಕೋಡು ಬಹವೆ ?

ಶಿವರಾತ್ರಿ ತಂಗಿರಲು ಸೀಳು ಮಾವಿನಕಾಯಿ,
ಬಿಸಿಲು ಬೆಸಲೆಯದಾಗೆ ಹೇಮಂತಕೆ,
ಲೋಕನಾಥನ ಬರವು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹಿರಿದಹುದು
ತಾಪ ಕೋಪಗಳಂಜಿ ಶಿವಶೂಲಕೆ.

ಹೋಳಿ ಹಬ್ಬದ ಹಾಡು ಹಾಳೆಂದು ಹೇಳುವುದು
ಕಾವಿ ಬಟ್ಟೆಯ ಹೇವ, ಬೇರೆಯೇನು ?
ಹದ ಮೂರಿ ಕಲಸಿದರೆ ಹುಸಿಯ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯ
ಹುಳು ಹಿಡಿಯದುಳಿಯುವುದೆ ? ಮಾಣು ಮಾಣು !

೫೫೦

ಸರಿಯಾಳು

ಸಾಗಿರಲು ಋತುಮಾನ ಅದರೊಡನೆ ಈ ಗಾನ
ವೀಣಾವಿತಾನಕ್ಕೆ ದೇವಧ್ಯಾನ.
ತಾಳ, ಲಯ ರಸ ಭಂಗಿ ಜೀವ ಜೀವದ ಸಂಗಿ,
ಬಾಂದಳವ ಆಳುವುದು ಇಂಥ ತ್ರಾಣ !

ವರುಷಕೊಂದೋ ಎರಡೊ ಗ್ರಹಣಗಳು ಬರಬಹುದು,
ಅರ್ಧ ದಿನದಾ ಸೀಡೆ ಲೆಕ್ಕವುಂಟೆ ?
ಜಪತಪವೋ ವಿಸ್ತಭೂತಿ ಈಶ-ಸಂಕೀರ್ತನೆಯೋ,
ಮಂತ್ರತಂತ್ರಗಳೆದುರು ಉಳಿವುದುಂಟೆ ?

೫೬೦

ಇಂತಿರಲು ಎಳೆ ಬಾಳು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಇರುಳು
ಹೋಳಿಹುಣ್ಣಿವೆಯದಕೆ ಕಳಸವಾಗೆ,
ಮುಂದಿರಲು ಕಡುಬಿಸಿಲು ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಮರುಳು,
ಉಸಿರುವೆನು ತುಸ ತಡೆದು—ಎನೋ ಹಾಗೆ !

*

*

*

ಕೃಷ್ಣವಕ್ಷ

ಮೊದಲನೆಯ ಅಷ್ಟಕ

“ ಎಲೆಲೆ ಬಾಳನ ಅಳಲ ಆತ್ಮದೀಪಿಕೆಯನ್ನು
ಹೃದಯವೀಣಾಮುಖದಿ ಹೇಳುವವರ,
ತನ್ನ ಘನ ಮೋನಕ್ಕೆ ಸಾಟಿಯೇ ಈ ಗಾನ ?
ಏನೊ ಕೃಪೆ, ಬಡನುಡಿಯ ಕೇಳುತಿಹರ ?

ಋತುಗತಿಯ ಹಿತ-ಮಿತಕೆ ಜೀವನವು ಬಲು ಹವಣ,
ಸ್ಥಿತಿ ತುಸುವೆ ಸಟಿಯಾಗೆ ಸೋಲೆ ತವರು. ೫೭೦
ಅಧಿಕ ಮಾಸಗಳಿಸಿತೊ ಕುರುಡು ಭಾಸಗಳಿಸಿತೊ
ಅಳವಡಲು ಗ್ರಹಮಾನ ಭ್ರಮೆಯ ಸದರು.

ಫಾಲ್ಗುಣದ ಉರಿವಿಸಲು ಶ್ರಾವಣವ ಸಂಧಿಸಲು
ತತಿಕಾಲವೆಂಬುವುದೆ ಮರವೆಯಾಗಿ
ವರುಷವೆಂಬುವುದೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟುರೆಯ ನೆಲೆಯಹುದು,
ಭೂತಗಂಬದ ಲಾಸ್ಯ ಅಲ್ಲಿ ಸಾಗಿ.

ದಿನದ ಬದುಕಿನ ಹೊಲಕೆ ಈ ಗಾಳಿ ಗೂಳಿಯೊಲು
ದಾಳಡಲು ಗೋಳದನು ಹೇಳಲಾರೆ.
ಕಾಯಲಿಹ ಬಾಗಿಲನೆ ಸೀಳಿ ಬೀಳಲದಾಗ
ಹೋಳಾದ ಹಾಳುಮನೆ ತಾಳ ಬೇರೆ. ೫೮೦

ಸೆರೆಯಾಳು

ಬಿದಿಯ ಮುನಿಸಿದು ಎನಲೊ ? ಸೊಗದ ಶುಭ ಗಳಿಗೆಯನೆ
ಕದಿಯುವಾ ಕವಡುತನ ಅವನಿಗೇಕೆ ?
ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯದ ಸಮಯ ತನ್ನಗಡಿ ಕಂಡಿರಲು
' ಮರಳಿ ನೀ ಬಾ ' ರೆಂದು ಕರೆಯಬೇಕೆ ?

ಹೊತ್ತು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿತ್ತು, ಛಲವ ಮಸೆಯುತಲಿತ್ತು.
ಮಿತ್ತು ಔತಣವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಪರಿಯೆ
ಅತಿಥಿಯೊಲು ಅಗಸೆಯಲಿ ನಿಮಿಷವೆಣಿಸುತಲಿರಲು
ಮಧುರ ಆದನೊ ಅದಕೆ ಸೊದೆಯ ತೊರೆಯೆ !

ಅವನ ದೇವನ ಭಕುತಿ ಭಾವನೆಯ ವರ ಶಕುತಿ
ವಿಷಮಕಾಲದ ಮುಕುತಿಗಾಗಬಹುದೆ ?
ಊರ ಕೇರಿಯ ಮಾರಿ ಮಾದೇವಿ ರಣಚಂಡಿ
ಇನ್ನಾರೊ ಮನೆ ಸೇರೆ ಕರುಬಲಿಹುದೆ ?

೫೯೦

ಎದೆ ಗುಡುಗಿ ನಡಗುತಿದೆ, ಕದನವನು ತೊಡಗುತಿದೆ,
ಮಿಂಚು ಮೂಗಿನ ತುದಿಗೆ ತೂಗುತಿಹುದು.
ಸಂಜೆ ಹೊಸ್ತಿಲ ತಲುಪೆ ನಂಜು ಮೈಕಾಯಿಸಿದೆ,
ಬಿಂದ ಬದನೆಯ ಕಾಯಿ ಮೋರೆಯಹುದು.

ಹೇಡಿ ಮೋಡಗಳೆನಿತೊ ಮೊಗ ನೋಡಿ ಓಡಿದವು,
ಮಳೆಗರೆದು ಮೈಯುರಿಯ ತಣಿಸಲಿಲ್ಲ.
ನಾಡ ಧನ್ವಂತರಿಯೆ ಕಾಡ ಮದ್ದನು ತಿನಿಸೆ
ಮಧುರನೊಳಗುದಿ-ಕದನ ಮಣೆಯಲಿಲ್ಲ.

೬೦೦

ಸೆರೆಯಾಳು

ತಾಯಿ ಶ್ಯಾಮಲದೇವಿ ತೊಡೆಯೊಂದು ಒರಗಾಗೆ
 ' ರಾಮ ರಾಮಾ ' ಎಂದು ಭಜಿಸುವಾಗೆ
 ಅವಳ ಮಂಗಲದೂಸಿರು ತಡೆತಡೆದು ಶೈತಿಹಿಡಿದು
 ದನಿಯ ಕೂಡಿಸುತ್ತಿಹುದು ಏನೊ ಹಾಗೆ.

‘ ಸಾವಿತ್ರಿ ಮೂತಾಯಿ ಬಾರವ್ವ ನೀ ಕಾಯಿ,
 ಕೊರಳ ಕರಿಮಣಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಬಾರ.
 ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಯಮರಾಜನೊಡನೆ ಕಾದಲು ನಿಂದು
 ಹಣೆಯ ಸೌಭಾಗ್ಯವನು ಕಾಯ್ದು ತೋರ.

ಇಂತವಳ ಒಳಹಾಡು ತೋಡಿ ತನ್ನಯ ಪಾಡು
 ಸತಿದೇವಿಯರನೆಲ್ಲ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರಲು
 ನಾನವನ ಕಾಲ ಬಳಿ, ತಂಗಿ ತುಸ ಮೂಲೆಯಲಿ,
 ಮೂಕ ವೇದನೆ ಮುಖವ ಮುಚ್ಚುತ್ತಿರಲು.

೬೧೦

ಸರಿಯಿರುಳು ಸಮನಿಸಲು ಸುತ್ತೆಲ್ಲ ಕರಿ ನೆಳಲು,
 ಹರಕು ಹಣತೆಯು ಬೆಳಗೆ ಹೆಣಗುತ್ತಿಹುದು.
 ಮಧುರನಾ ಪ್ರಾಣ ಗುಡಿ ಜೀವ ದೀವಿಗೆ ಜ್ಯೋತಿ
 ಅವಕೆ ಮೇಳವದಾಗಿ ಮಿಣುಗುತ್ತಿಹುದು.

ಇರುತ್ತಿರುತೆ ಅದೊ ಕರುಣೆ ಇನಿಮಳೆಯ ಕರೆಯಿತೆನೆ,
 ಅರಳಿತಲ ಕೋರಕದ ಅವನ ಮುಖವು !
 ಉಲ್ಲಸನೆ ಮುದತಳೆದು ಸರಬರಾಯಿಯ ಸಲಿಸೆ
 ಅವನೆಂತು ಗ್ರಹಿಸುವುದು ' ಕೃತಕ ಸುಖವು. '

೬೧೧

ಸಾವನೆದುರ್ದೊಳಲೆಂದು ಏಸೇಸೊ ಮರುಳುಗಳು
ಮನ ಕಣ್ಣು ಮಾಯೆಯಲಿ ಮೋಹತಹವು.
ಹಳೆದಿನದ ರಸ-ನನಸು ಅಳಿದುಳಿದ ಕನಸಿನಲಿ
ಕಳೆಗೊಂಡು ನವಿರುಣಿಸಿ ಮರಳುತಿಹವು.

ಈ ತೆರನ ದ್ವಂದ್ವದಲಿ ಅರೆಮುರಿದ ಅವನುಸಿರು
ವೃದುಲ ಸಂದೇಶವನು ಒರೆಯುತಿಹುದು.
'ಎಲೆ ಚೆನ್ನ ನೀ ಬಾಳ ಆನುಗೋಲಿಹೆಯಣ್ಣ,
ಬಹ ಕಾಲ ಸೊಗ ಬಯಸಿ ಹರಸಬಹುದು.'

ಅಹಿತಹ ಕೊನೆಯ ಆ ಶುಭದ ಸಂದೇಶದೊಡೆ
ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳ ದಿವ್ಯ ಸ್ನೇಹಯೋಗ.
ನೀಳು ದೃಷ್ಟಿಗಳೆರಡು ಹೊನಲಾಗಿ ಸಂಗಮಿಸೆ
ಪುಣ್ಯಕಾಲಕೆ ಸಂದುದಾ ವಿಯೋಗ.

೬೨೦

ಮುಗಿಯಿತಾ ಯೋಗಿವರ ಕೈಕೊಂಡ ಯಾತ್ರೆಯದು
ಮರಳಿ ತನ್ನೂರಿಗೆಯೆ ಹೊರಟುಹೋದ.
ಅದರೇನದು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಳಯವೇ ಇಳಿದಿಹುದು,
ಮುಗಿಲು ತಲೆಯನು ಅದುಮಿದೀ ಅಗಾಧ !

ತಾಯಿ ನೆಲುವಿನೊಳಟ್ಟ ನಯನಾಶ್ರುಭರಣೆಗಳು
ಒಡೆದು ಸೋರಿದ ಪರಿಗೆ ಅಳುತಲಿಹಳು.
ಭೋರಾಟ ಚೀರಾಟ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಕಾಟ,
ಮನೆಯೆಲ್ಲ ಮಸಣವೆಯೆ, ದೆವ್ವ-ಮಹಲು.

೬೪೦

ಸರಿಯಾಳು

ಸತಿಯ ಎದೆ-ಬೇಗುಲದಿ ಪತಿಯೆ ನಿಜ ಪರನಾತ್ಮ,
ಆಳು ಸ್ವಾಮಿಯು ಅಹುದು, ಒಂದೆ ಜೀವ.
ಇವಳನಗೆ ಒಡನಾಡಿ, ಎರಡು ಅಂಬಕ ಜೋಡಿ,
ವಿರಹದಳಲನು ತಡೆಯೆ ಹುಚ್ಚು ಹೇವ.

ಕಾಲ ತಾ ಕಾಯುವುದೆ ಬಾಳೊಂದು ಬೇಯುತಿರೆ ?
ಅದಕೇನು ಕರುಣಹುದೆ?-ತಿರುಗು-ಯಂತ್ರ !
ನಮ್ಮ ನೇಣಿನ ಹುರಿಯು ಅದಕೆ ಕಣ್ಣೆಯದೇನು ?
ಎಲ್ಲೆ ಕಟ್ಟನು ಕೆಡೆದುದಾ ಸ್ವತಂತ್ರ !

ಬರಬಹುದು ಬೇರೊಂದು ಹೊಸತು ಸಂವತ್ಸರವು,
ಹಳಸಿದಾ ಹಬ್ಬಗಳು, ಅವೆ ಋತುಗಳು. ೬೫೦
ಕಾಂಬ ಕಣ್ಣುಗಳರದೆ ಸವಿಯ ನಾಲಗೆಯಿರದೆ
ಬದುಕುವವೆ ಬೀತಂಥ ಬರು ತಿಥಿಗಳು ?

ನಡತರುವ ಯುಗವುರುಷ ಮುನಿವೆದ್ದ ಹಾವಿನೊಲು
ಬೇವು-ಬೆಲ್ಲವಿದೆಂದು ಕೊಡುತಲಿರಲು
ಬೇವೆ ಬಾಳಿನ ಮುಖಕೆ ಬೆಲ್ಲಕ್ಕು ಸವಿಯಾಗೆ
ಸಣಸುತಿದೆ ತುಟಿಗಂಟಿ ಒಸರುತಿರಲು.

ಹೂವಿಳ್ಳ ಗೌರವ್ವ ಹೂವೆಂದು ಹಲುಬುತಿರೆ
ಹೃದಯ ನಿಷ್ಕರ ಗರುವ ಮರಳುವಂತೆ
ಹಿತ್ತಲಿನ ಸಂಪಗೆಯು ಸೀದು ಹೊಟ್ಟನು ತಳೆದು,
ಉದುರುತಿದೆ ಎಲೆ ಕಣವು ಮಳಲಿನಂತೆ. ೬೬೦

ಸೆರೆಯಾಳು

ಯಾವ ಪಾನಕ-ನೇಹ ಮೃದಾದಾಹ ತಣಿಯಿಸದು,
ಬೇಸಿಗೆಯ ಬಿಸಿಲದಕೆ ಅಲ್ಪವಹುದು.
ಒಳಗಿದ್ದ ವಡವಾಗ್ನಿ ಮೈಮನೆಯ ಸುಡುತ್ತಿರಲು
ಹೂತ ತರು ತಂಗಾಳಿ ಎಲ್ಲ ಬರಿದು.

ದವನ ಹುಣ್ಣಿವೆ ಬರಲು ಬವಣೆ ರಾವಣನಾಗಿ
ಹೃದಯ ವಿದ್ರಾವಣಕೆ ಕಾರಣವೆನೆ
ಕರುಳು ಖಳಖಳಿಸಿಹುದು, ಇರುಳು ಹಳಹಳಿಸಿಹುದು;
ಸುಡುಗಾಡಿ ಸುಖವೆಂದು ತೆರಳಬಹೆನೆ.

ಬೆಳುದಿಂಗಳೆನ್ನುವುದು ಕ್ಷಯದೋಗಿ ಮೋರೆಯೊಲು
ಬಾಡಿ ಬಿಳುಪೇರಿಹುದು, ಎನ್ನಬಹುದೆ ? ೬೭೦
ಅಗಲುದ್ದ ತಿರೆ ತಾನು ಮೋನದಲಿ ಮಡುಗಿರಲು
ಕಳೆವರದ ಹೊದಿಕೆಯೊಲು ಕಾಣುತ್ತಿಹುದೆ ?

ಕಾಗೆಗಳು ಗೂಗೆಗಳು ಕಾವಲಿಗೆ ಕಾಯ್ದಿರಲು
ತೊವಲಿ ಬಾವಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಒರಲುತಿಹವೆ.
ಭೂತ ಬೇತಾಳಗಳು ಎಲು-ತಾಳ ಮೇಳದಲಿ
ಶಿವನ ತಾಂಡವ ನೆನೆದು ಕುಣಿಯುತ್ತಿಹವೆ.

ಆಕಟಕಟ, ಇದ ನುಡಿದು ನಿಮ್ಮೆದೆಯ ನಡುಗಿಸಲೆ ?
ಎನ್ನ ಮೈ ಮನವೆಲ್ಲ ಜುಮ್ಮೆನುವುದು.
ಸಾಧು ಪಿತ, ಅವನಸುವು ನರಕದಲಿ ನರಳುವುದೆ ?
ಸಲ್ಲದದು, ಆ ಲೋಕ ಬೇರೆಯಿಹುದು. ೬೮೦

ಸೆರೆಯಾಳು

ಇದು ಅನಾದಿಯಲಿ೦ದ ಬ೦ದ ಬಾಳಿನ ಬಗೆಯು,
ಜೀವಿ ಜೀವನ ಕೂಡ ಕರಗುತಿಹನು.
ಈ ಅನ೦ತದ ಐದು ದೇವಭವಗಳ ಅಡಿಗೆ
ತವಸಿ ಹರುಷದಲಿ೦ದ ಎರಗುತಿಹನು.

ಏಕೆ ಬದುಕಿನ ಬಂಧು ವಿಶ್ವಭಾವವ ಕೊಂಡು,
ನಕ್ಷತ್ರಲೋಕವನೆ ಅರಸುತಿಹನು.
ತನ್ನ ಪಂಥದ ಗೆಲವ ಬಯಸಿ ಬಳಸುತೆ ಒಲವ
ಅಮರ ಪದವಿಯನ್ನೊ೦ದ ಮೆರೆಸುತಿಹನು.

ಅಲ್ಲಿ ಮೋಡದ ಗೆಲೆಯ ಸ್ನೇಹದೂತ್ಯವ ಹಿಡಿದು
ಮೊದಲ ತವರಿನ ಗುಡಿಯ ಅಗಸೆಗಳಿಡು ೭೯೦
ಕ್ಷೇಮವಾರ್ತೆಯ ತಿಳುಹಿ ಹದುಳ ಮಳೆ ಸಲೆ ಸುರುಹಿ
ನಂಟರಿಷ್ಟರ ಮನಸ ತಣಿಸಬಹುದು.

ಅವನ ಹಡ್-ಗತ ವೀಣೆ ಸಪ್ತಸ್ವರಗಳ ಕೋಡು
ಚಿತ್ರಸೃಷ್ಟಿಯಲೇಕ ಚಕ್ರವಾಗಿ
ವಿಕ್ರಮನ ಬಲಗೊಂಡು ಸತ್-ಕ್ರಮದ ಮಾರ್ಗವನು
ಬಿತ್ತರಿಸುತಿದೆ ವೇದವಾಣಿಯಾಗಿ.

ಇಂತೊ೦ದು ಶುಭಜನಿತ ಭಾವನೆಯ ಬೆಳುಗೊಡೆಯ
ನೆಳಲ ಮ೦ದಿರದೊಳಗೆ ಬುದ್ಧಿವಾಗಿ
ಬಾಳ ಬನ ಚಿಗುರಿತೆನೆ, ಮನ ಪಕ್ಕಗಳ ತಳೆದು
ಮತ್ತೆ ಹಾರುವುದಲ್ಲಿ ವಿಹಗವಾಗಿ ೭೦೦

ಸೆರೆಯಾಳು

ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ತೂಗುವವು ಹಳೆ ನೆನಪು,
ಸೋಗುಗಾರನ ಪರಿಗೆ ಚಿತ್ತದೊಳಗೆ,
ವಾಗೀಂದ್ರ-ಜಾಲವದೊ ಯೋಗ-ಗಾರುಡಿಯಹುದೊ
ಮೇಗಾವ ಜೋಗ ಜಲಪಾತವಾಗಿ.

ಹೀಗೆ ಸಾಗಿರೆ ಹಗಲು ಇರುಳುಗಳ ಪರಿಭ್ರಮಣೆ
ದಿನವೇಸೊ ಕರಗುತಿನೆ ತಿಂಗಳಿನಲಿ.
ಆಗ ಬರುತ್ತಿರೆ ಮರಳಿ ಮದುವೆ ಮಾಸದ ಹರಲಿ
ಕರೆದಿಹುದು ನಿಬ್ಬಣವು ನೆರೆಮನೆಯಲಿ.

ಬರದ ರಸ ನಿಮಿಷಗಳು ಹರದಾರಿ ದೂರೆಂದು
ಹೆರರ ಸೊಗ ಸಹಿಸದೆಯೆ ಮುನಿಯಬಹುದೆ ?
ಪೂರ್ವ ಜನುಮದ ಕರ್ಮಫಲವು ಬೆಂಬಳಸಿರಲು
ಕಲುಷದಲಿ ಜೀರಿಯರ ದೂರಬಹುದೆ ?

೭೧೦

ತಿಳುವಳಿಕೆ ತಿಳಿನೀರು ಕಲುಷಗಳ ತುಸ ತೊಳೆದು
ಮೆದುಳ ಬೇನೆಗೆ ನಸುವೆ ಪಥ್ಯವಹುದು.
ಆದರೂ ಚಿತ್ತದಲಿ ಗ್ಲಾನಿ ಅತಿ ಬೆಳೆದು ಬರೆ
ಉಮ್ಮಳನೆ ಹಳಹಳಸಿ ಹುಟ್ಟಬಹುದು.

ದೇಸಾಯ ಹಿರಿ ಮಗನು ಹೊಸಹಳ್ಳಿ ಯುವರಾಜ,
ಹಂಬಲದ ಹೆಸರವಗೆ ' ಚಂದ್ರಮೌಳಿ. '
ಚಂದ್ರಣ್ಣ ಚಂದ್ರಾಮ ಚಂದುರಾಯನು ಸರಿಯೆ,
ಊಳಿಗದ ಬಳಗದಲಿ ಮುದ್ದು-ಹೋಳಿ.

೭೧೧

ಸರಿಯಾಳು

ಎಳೆಯ ಗೆಳತನದೊಳಗೆ ದಿನಬಳಕೆ ಬಲು ಸಲುಗೆ,
ಇಂದವನು ಊರಮನೆ ಹರೆಯದರಸು.
ಬಂಗಾರ ಸಿಂಗಾರ ಮೈಯುಂಡ ಅಂಗಾರ,
ಕಂಡವರು ಪೊರೆಯುವರು: ' ದೊರೆಯೆ ಹರಸು.

ಅವಗೋರ್ವ ಭಾಮೆಯನೆ ಕರತರಲು ಸೀಮೆಯನೆ
ತಿರುತಿರುಗಿ ಹುಡುಕಿದರು ಒಳಗೆ ಹೊರಗೆ.
ಕರಿದೊ ಕುರುಡೋ ಕುಂಟೆ ಎಲ್ಲೆ ಮೊಂದ ತಂಟೆ,
ಚೆಲುವೆ ನೀಲಿಗೆ ಆದ ಕೊನೆಗೆ ಬೆರಗೆ !

ಇದು ಸಹಜ ನಾ ಬಲ್ಲೆ ಹಸಿದ ಕಣ್ಣಿನ ಬೇಟೆ
ಹುಲ್ಲಿನಲಿ ಹೂವಾಗಿ ಅರಳಬಹುದು.
ಬಲೆಯ ಅಳವಿನ ಒಳಗೆ ಹುಲ್ಲೆ ಹಣಕದೆ ಇರಲು
ಹುಲಿ ಮೆಯ್ಯ ಹೊಕ್ಕಂತೆ ಕೆರಳಬಹುದು.

೭೩೦

ಅಯಿತಾಯಿತು ಏನೊ ಯಾವ ಗಾಳವೊ ಕಣೆಯೊ
ಅವಳ ತಾಯ್ತಂದೆಯರ ಮನ ಹಿಡಿದಿದೆ.
ಕೆಂಪು ಹಂಚುಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಮಾಳಗೆಗುಂಟು,
ಇನ್ನೇನೊ ಹುಸಿ-ನೀರ ತಲೆ ಕುಡಿದಿದೆ.

ಮೌಳಿ-ನೀಲೆಯ ಮದುವೆ ನಾಳೆ ಮುಂಜಾವದಲಿ
ಬೆಳುಬೆಳಗು ಓಲಗವೆ ಒರಲುತಿಹುದು.
ನೆರೆಯ ತೆಂಗಿನ ಗರಿಯ ಮೋರೆ ಕಾಣದ ಕುನುಸು
ಮರುದಿನಕೆ ಮನೆ-ಸೂರ ಉರಿಸಬಹುದು.

೭೪೦

ಸೆರೆಯಾಳು

ಸುಮುಹೂರ್ತ ಸನಿಹಿಸಲು ಪರಿವಾರ ನೆರೆದಿರಲು
ಅಕ್ಷತೆಯೊ ಕಿಡಿಗಳೊಲು ರಕ್ತವರ್ಣ.
ಗುರುತರದ ಗರುವದಲಿ ಹರಸಿದರು ಹಿಂಜನರು,
ಕಂಡವರು ಯಾರವಳ ಅಕ್ಷಿಪರ್ಣ ?

ಅಕ್ಷತೆಯ ಮಳೆಯೊಳಗೆ ಅಶ್ರುಗಳ ಮುತ್ತುಗಳು,
ಮಂತ್ರಘೋಷವು ಕೆಣಕೆ ಕೊರಲು ಬಿಗಿದು
ಧ್ವನಿ ತೊಡದ ರೋವನದ ನೀಲಿ ಒಳಗೆಯೆ ನೋಯಿ
ಸೋತ ಆನನ-ರೂಪ ಹೇಳಬರದು.

ಏನಹಹ ಅವಳ ಮೊಗ ನಗೆಯ ಪುಷ್ಪರಣಿ ಕಣ !
ಎಂಪೊಮ್ಮೆ ನಾನೇನೋ ನುಡಿದುದುಂಟು. ೭೫೦
ಇಂದವಳ ದುರ್ಧರದ ಬಿಗುಮೊಗದ ಹೊಗೆ ಹೂವ
ಮೂಸ ಬಹ ಸಮಯವನು ನೆನೆಯಲೆಂತು ?

ನಮ್ಮ ಮನೆ ಹಿತ್ತಲಿನ ದಾಳಿಂಬ ಹರಿಯೊಂದು
ಅವಳ ಮನೆ ಗೋದಲೆಯ ಗೋಡೆ ಬಳಗೆ
ನಸು ಜೋಲಿ ಒಳಗಣಿಕೆ ಕುಶಲ ಸುದ್ದಿಯ ಕೇಳಿ
ಗರುವಾಯಿಯಲಿ ಮರಳೆ ಹರುಷವೆನಗೆ.

ಎದೆವಾತು ನಲುವಾಡು ಮತ್ತೇಸೊ ಬಿರುದುಗಳ
ನಲುಮೆ-ನುಡಿ ದಾಂಟಿಸುವ ದೋಣಿಯಾಗಿ
ಆ ತರುವೆ ನಮಗೆಂದು ನಂಟು ನೇಹವ ತಾಳಿ
ದೂತಕಾರ್ಯಕೆ ಬಹುದು ಮುಗ್ಧವಾಗಿ. ೭೬೦

ಸೆರೆಯಾಳು

‘ ಅದು ಪುರಾಣದ ಕಾಲ ’ ಎಂದು ಮರೆಯುವ ವಾತೆ ?
ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಸಂಜೆ
ಗೋಧೂಳ ಸಮಯದಲಿ ಹೊನ್ನೆಲೆಯ ಸಾಕ್ಷಿಯಲಿ
ಕೈಕೈಯ ಹಿಡಿದುದನು ಹೇಳಲಂಜೆ.

ಎಳೆ ಗಾಳಿ ಸುಳಿದಿಹುದು, ಮಧುಪ ಸವಿ ನುಡಿದಿಹುದು,
ಕಮ್ಮೆಣ್ಣೆ ಮನ ಪೂಸಿ ಎರೆಯುತಿಹುದು.
ಮುತ್ತು ಮಾಯೆಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಕತ್ತು ಬಾಗಿರಲಾಗ
ಯೊತ್ತು ಗೊತ್ತಿನ ಅರಿವೆ ಮರೆಯಬಹುದು.

ಆಶೆ-ಕುಸುರನು ಬಿಡಿಸಿ ಭಾಷೆ-ಕುಂದಣ ತೊಡಿಸಿ
ಕೊರಳ ಪುತ್ತಳಿ ಸರವ ನಾನಿರಿಸಿದೆ. ೭೭೦
ಬಳ್ಳಿ ಪಂಟಪ ಜಾಜಿ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮಕರಂದ
ಹುಡಿದೂರಿ ಬಹ ಬಾಳ ಶುಭ ಮೆರಿಸಿದೆ.

ಏನ ಬೆಸಸಲಿದೀಗ ಕಾದ ತರು ಲತೆಗಳೊಳು
ಕಾದಲೆಯ ನೀಳುಸಿರ ರುಕ್ಷ ಕಥೆಯ.
ಘನ ಸಮಾಜದ ರಾಜ ತೇಜದೋಜದ ಸಾಜ,
ಇಂತೆಂದು ಜೀರ್ಣಿಸಲೆ ಎದೆಯ ವ್ಯಥೆಯ ?

ಅರೆರೆ ಮದುವೆಯದೇನು ಜೋಯಿಸರ ಹೊತ್ತಗೆಯೆ,
ದೈವ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಲೆಕ್ಕ ಕರಡೆ ?
ಶತಮಾನ ವಾಳಲಿಹ ಬಾಳ ಮೊದಲಿನ ಮಿಲನ
ನನ್ನಿ-ಸೊನ್ನೆಯು ಎನಿಸೆ ಬದುಕು ಬರಡೆ ! ೭೮೦

ಸೆರೆಯಾಳು

ಒಂದೆ ದೇಹದ ಗುಡಿಯ ಎರಡು ಕಾಲ್-ಕಂಬಗಳು,
ತುಸ ಕುಂಟೆ ಘನ ಕಾಯ ಹೆಳವನಹುದು.
ಇಂತು ಸತಿ ಪತಿ ಚಿಂದ, ತರವಲ್ಲ ಅತಿ ಬಂಧ,
ಬಿದಿರೆರಡು ಮಸೆದಾಡೆ ಬೆಂಕಿಯಹುದು.

‘ ಬಡವ ಮೆಚ್ಚಿದ ಹೆಣ್ಣು ಬದುಕಿನಲಿ ಘನ ತೊಡಕು ’
ಎಂಬ ಗುಜುಗುಜು ಸೊಲ್ಲ ಕೇಳಲಾರೆ.
ಬಡವ-ಬಲ್ಲಿದನೇನು ಧನಿಕ-ದಡ್ಡನದೇನು
ಒಲವು ಮತದಾಳೆಂದು ಹೇಳಲಾರೆ.

ಮರೆಯದೀ ಚೆಲು-ನುಡಿಯು ಏಳೇಳು ಜನುಸ್ಸುಕ್ಕು
ಪ್ರೀತಿ ಅಂತಜ್ಯೋತಿ ದಿವ್ಯ ಜಿಳಕು. ೭೯೦
ಮದುವೆ ಪೂಜಾರಿಯೊಲು ದೀವಿಗೆಯ ಮೆರಸುವುದು,
ಇಲ್ಲದಿರೆ ಕಂದರವ ಸೇರೆ ಧುಮುಕು.

ಮಾತೇನೊ ಲೇಸಹುದು, ಮನದ ಮಂದಾರವದು,
ಮನುಮುನಿಯ ಮಹವಾಣಿ ಎನ್ನಬಹುದು.
ಕಾಯ್ ಹಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ತತ್ವದ ಮಾತೆ ?
ಸಿದ್ಧಾಂತ ರಾದ್ಧಾಂತವೆನಿಸುತ್ತಿಹುದು.

ಚಿತ್ತರಸ ದುಗುಡದಲಿ ಜಡವಾದ ಕಲ್ಲಹದು,
ಉರುಳಲಾರದು ಕೂಡ ದುಂಡೆಯಂತೆ.
ದುರ್ಬಲದ ಮೊರೆಯಾಳು ಮರಳಿ ಒಡೆಯನ ಇರಿವ
ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಲುತಲಿದೆ ಸ್ವಂತ ಚಿಂತೆ. ೮೦೦

ಸೆರೆಯಾಳು

ಹೆರರೆದುರು ಸಾವಿರದ ಕುದುರೆ ಸರದಾರನೊಲು
ಲೋಕಾಂತಕೆದೆ ಗಟ್ಟಿ ನಿಲುವುದೊಮ್ಮೆ,
ಮನದ ಮಾಯೆಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಕಣ್ಣು ಕತ್ತಲು ಹಿಡಿಯೆ
ಏಕಾಂತದೊಳು ಕೂಡ ಉಲಿಯಲಮ್ಮೆ.

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನ ವಹಿಯ ಚೆನ್ನ-ಹೆಸರಿನ ಹಾಳೆ
ಕನ್ನಡಕ ತೊಡುವನಕ ತಾಳಲುಂಟು.
ನೀಲೆ ಒಬ್ಬಳೆ ಇಹಳೆ ತಬ್ಬಲಿಯ ಜಗದೊಳಗೆ,
ತಾಯಿ ತಂಗಿಗು ನನಗು ಬದುಕು ಗಂಟು.

ಒಂದು ಮೈ ಚಳಕಳೆಯೆ ಹಲವಾರು ಮೈದೊಗಲ
ಹೊರುವ ಹಾವಿನ ಹದನ ಹಸನವಲ್ಲ, ೮೧೦
ಬಲಿತ ತೋಳ್-ಹನಿ ರಕುತ ಸಾಯುವರ ಜೀವವನು
ಉಳಸೆ ಕಾಯಲು ಸೋಲೆ ವೆಸನವಿಲ್ಲ.

ಚೇತನೆಯು ಬಲ ಗೆಲವು ಚೈತ್ಯದೇವರ ಒಲವು,
ದಯವೆ ಹೃತ್-ಕಲಶವನು ತುಂಬಿ ಬರಲು
ಅದನು ಹಣಿಸಿದ ದಾನ ಕಂಡಿತದ ಕಾಯಕವೆ ?
ಜಿಪುಣ ಶೆಟ್ಟಿಯ ಬಾಳು ದಿಟವೆ, ಹೇಳು.

ಇಂತರಿವ ಮೆಲುಕಾಡಿ ಅರಗಿಸುವ ದಿನ ಬಾಳು
ದೀನನಾಥನ ಹರಕೆ ಗಳಿಸಬಹುದು.
ತಿಳಿ ಜಲದ ತೊರೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಡಗೆಯ ತಣಿಯಿಸಲು
ಬೀಳಾದ ಹೊಲ ಮತ್ತೆ ಬೆಳೆಯುತಿಹುದು. ೮೧೧

ಸೆರೆಯಾಳು

ಬೇಸಿಗೆಯ ನಡುಹಗಲ ಕುಡಿದು ಕಾದಿಹ ಶಿಲೆಯ
ಮೇಲಿನಿಸು ನೀರೆರಚೆ ಎಲ್ಲ ಉಗಿಯು.
ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಯದ ಕಾವು ನೋವುಗಳ ಮಸಳಿಸಲು,
ಬದುಕು ಕುದಿಯಲಿ ಬೆಂದ ಜೇಳಿ-ತೋಗಿಯು !

ಅಳಿದುಳಿದ ಮನ-ಮಿಡುಕು ಜೀವಕಂಟದ ನಂಟು,
ಕನಸಿನಲಿ ಕಳೆ ತಾಳ ಕಾಣಲುಂಟು.
“ ಉಪವಾಸ ವೃತವಿರದೆ ಪಾರಣೆಯ ರುಚಿ ಬಹುದೆ ? ”
ಎಂಬ ಅನಿಸಿಕೆ ಬಾಳ ಹೆಣೆದ ತಂತು.

ಆಡುವೆವು ಹಾಡುವೆವು ನಡುವೆ ನಸು ಕೂಡುವೆವು
ಸಂಸಾರ ಸುಖಸಾರ ಸರಿಜೆರಿಸಲು,
ಪಾರವಾರವೆ ಇರದ ವಾರಿಧಿಯ ಸರಗಿನಲಿ
ನೀರೇರೆ ಎದೆ-ದಂಡೆ ತರುಬುತಿರಲು.

೮೩೦

ಏಸೋ ವೀರರ ಕಥೆಗೆ ವೃತನಿರತ ಸತಿಜನದ
ಪಾವನದ ಸಹಗತಿಗೆ ದನಿ ತೊಡಿಸಿದೆ.
ಶ್ಯಾಮಲೆಯ ಒಳುಭಾವ ಅಶ್ರುರಸದಲಿ ಚರಿಸೆ
ಮಾದ್ರಿ-ಕುಂತಿಯ ಒಗಟೆ ನಾ ಬಿಡಿಸಿದೆ.

ಏಕಲವ್ಯನ ಗುರಿಯ ಮೇರುಗಿರಿ-ಪದಕೆರಗಿ
ಬಿಲ್ಲು ಕಣೆಗಳು ಕೈಯ ಹಿಡಿಯೊಡೆಯಗೆ
ಸೋತು ಶರಣೆಂದಿರಲು, ಗುರು ಬಿದ್ದ ಸೆರೆ ಹರಿಯೆ
ಕಣ್ ಬಗೆದು ಕುರುಡಾದ—ಚಾಗ ಹೀಗೆ !

೮೪೦

ಸೆರೆಯಾಳು

ತನುವೆಲ್ಲ ಗದರುವುದು, ಓದೆ ಬಾಯ್ ಬೆದರುವುದು,
ಚಿತ್ತದುತ್ತರವನ್ನು ಬಯಸಬಹುದೆ ?
ತಳ್ಳಂಕದೊರತೆಯದು ಕಾರಂಜಿಯೊಲು ಪುಟಿದು
ಚಕ್ಷುಹಂಸನ ಚುಂಚ ಕದ ತೆರಸಿದೆ.

ಕಥೆಯ ಕಾವಣವೊಂದು ಚತುರ ಚಾವಣಿಯಹುದು,
ಊಹೆ-ಉದ್ಯಾನದೊಳ ಇತಿ-ಮಿತಿಯೊಳು.
ಅಲ್ಲಿ ಚಿಗುರಿದ ಬಳ್ಳಿ ಎನುವ ಬಗೆ ಎಳೆ ಲಲಿತೆ
ಮರಳಿ ಮೈ ಪುಲಕಿಸುತೆ ಅಲೆಯಬಹಳು.

ಅವಳ ಇರವಿನ ಪರಿಯು ಇಂದೊಂದು ಹೊಸ ತೆರವು,
ರಸರಹಿತ ಜೀವನದ ಜೋಗಿಯಲ್ಲ. ೮೫೦
ತಂಗಿ ಪ್ರಾಯದ ಸಂಗಿ ಹುಡುಗ ಬುದ್ಧಿಯು ಇಂಗಿ
ಕುಲಿನ ಕನ್ಯಾಕುಮುದ—ಬೇರೆಯಲ್ಲ.

ಯಾರದೋ ಮನೆ ರಾಜ್ಯ ಕಾರಭಾರವು ಏಕೆ,
ನಮ್ಮ ದಿನವಹಿ ಮೂಟೆ ಇರಲು ಭಾರ ?
ತನ್ನ ಅನ್ನದ ಮೇಲೆ ಕತ್ತಿ ಶವ ಉರುಳುತೀರಿ
ಹೆರರ ಎಡೆ ನೋಣ ಹೊಡೆಯೆ ಹುಚ್ಚು ಪೂರ.

ಇಂತೊಂದು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಸೇರೆ ಬಾಳಿನ ಒಳಕೆ
ಗಳಿಕೆ-ಬಳಕೆಯ ಮಾತು ಮೊದಲಿನಂತೆ.
ಸಾಗಿರಲು ಹೊಳೆ ತೆಪ್ಪ ಯಾವ ಸೆಳವಿಗೊ ಬಿಪ್ಪ,
ಗಳ ಹಿರಿದು ಎಣಿಸುವುದೆ ಮೂರ್ಖರಂತೆ ? ೮೬೦

ಸೆರಿಯಾಳು

ಹುಡುಗಾಟ ಮರೆವಾಟ ಸುತ್ತುವರೆಯುತ ತೋಟ
ಮತ್ತೆ ಮಂಗನ ಬೇಟವೆನ್ನಬಹುದೆ ?
ಮಾತಿನಲಿ ಮಹಿಪತಿಯು, ಮನೆಗೆ ಭಿಕ್ಷೆಯೆ ಗತಿಯು,
ಇಂತಿಹುದು ಅಪಹಾಸವೆಂದು ನೆನೆದೆ.

ಎದೆಯ ಹದ ಮಾಡಲಿಕೆ ಮನಸ ಹಸನಾಗಿರಿಸೆ
ಹೊತ್ತಗೆಯ ಹಿರಿ ಬೀರ ತುಸ ತೆರೆದೆನು.
ಭೋಗ ಯೋಗದ ಭಾಗ ಸಾಗಲಾರದೆ ಕೊನೆಗೆ
ಬಾಳ ಬದುಕಿನ ನೆಳಲ ಬಿಂಬಿಳಿದೆನು.

ಜಗದ ಜಯಪದ ಪಡೆಯೆ ಜಾತ್ರೆ-ಪಯಣವ ಕೊಂಡ
' ಬಾಳಹಕ್ಕಿ ' ಯ ಬಿನ್ನ ಸ್ವಾರಿ ಮಾಡಿ
ಅಲೆದೆ ಹಲಲೋಕಗಳ ನಿಮಿಷದಾಲೋಕನದಿ,
ಮರಳಿ ಇಳಿದೆನು ಇಳಿಗೆ ಅದರ ಜೋಡಿ.

೮೭೦

ಯುಗವ ಗೋಲಿಯ ಮಾಡಿ ಅಡಿದೆನು ಕೆಲ ಕಾಲ,
ಘನ ಪುರಾಣದ ಪ್ರಾಣ ಹುರಿಯೊಡೆಸಿದೆ.
ಇತಿಹಾಸದೆತ್ತರಿನ ಹತ್ತಿರಕೆ ಕೈ ಬೀಸಿ
ದೊರೆತ ಅರೆ ಸತ್ತದೊಳ ಸವಿ ಬಳಸಿದೆ.

ವಿನಿದೇಸಿದು ಹೋರೆ, ಹೊತ್ತು-ಹೊಳವರಿಯದೆಯೆ
ಹೋರಾಟಕೆದೆ ಉಬ್ಬಿ ಹಗೆ ಮಸೆದಿದೆ..
ಬಾಳ ಕರವಾಳವದು ಒರೆಯೊಳಗೆ ಮಸೆ ತಾಳ
ಹೊರಬರುವ ಮುನ್ನದೊಳೆ ಮನ ಅಡಸಿದೆ.

೮೮೦

ಸೆರೆಯಾಳು

ನವಿರಿ ಓಡುತ ಬಂದೆ ಈ ತವರ ಗಡಿಯ ಬಳಿ
ವೇದ-ಶಾಲೆಯ ಜೋಧವರಿತ ಮನೆಗೆ.
ಹೂ ಹುಗಿದ ಗೊಬ್ಬರದಿ ಗೆದ್ದಲಿನ ಬೀಡುಗಳು,
ನೆಲ ಕಂಡ ಗೋಪುರದ ಹುಡಿಯ ನೆಲೆಗೆ.

ಗುಡುಗುತಿನೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ, ನಡುಗುತಿನೆ ಜಗಪಿಂಡ,
ಗಂಡುಗೆಟ್ಟಹ ಜೋತ ಶೋಳ ಕಂಡೆ.
ನಿರುಕಿಸಿದೆ ಪರಿಕಿಸಿದೆ ಹಳ ಹೊಸತು ಬಲ ಗೆಲುವ,
ನಾಕ-ನರಕದ ಸಮದ ಭೇದವೆಂದೆ.

ಅಂದೊಮ್ಮೆ ವರ ಮುಷಿಯು ನೆಲ ತಣಿಸೆ ನೀರ ತೆರ
ಹೀರಕದ ಮಳೆಯನ್ನು ತಾ ಕರೆಯಲು, ೮೯೦
ಪೌರುಷವೆ ತಟ ತುಂಬಿ ಕೋಡಿವರಿಯಿತೊ ಎನಲು
ಬೀರ ಹರೆ ಮೊರೆದಿಹುದು ನಭ ಹರಿವೊಲು.

ಎಲೆಲೆ ಆ ಮೊಳಗ ಗುಳೆ ಎನ್ನ ತನು-ಮನದೊಳಗು
ದುಂದುಮಿಸ ತೊಡಗಿತಲ ಡಮರಿನಂತೆ.
ಅವರ ರಣರಣಿತದಲಿ ರಿಂಗಣದ ಕುಣಿತದಲಿ
ಹೃದಯ ಅಂಗಣವಹುದು, ದೊಡ್ಡ ಸಂತೆ !

ತಲೆ ತಾನೆ ಕೆದರುವುದು, ಮೈನಿಮಿರಿ ಮುದುವುದು,
ಚಿತ್ತ ಸುತ್ತಲು ಇಣುಕೆ ವಿಕರಾಳವೆ !
ಜೋತ ಜಡಜೀವಿಗಳು ಸೋತ ಅನುಭಾವಿಗಳು
ಮತ್ತೇಸೊ ಕುರಿ ಕುನ್ನಿ ಉರುಳುತಿಹವೆ ! ೯೦೦

‘ ಮೂವತ್ತು ಮೂರು ಕೋಟಿ ’ ಯೊ ಮಂದಿ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ
 ‘ ಭಾರತಿಯ ಬಸಿರಿನೊಳ ’ ಮಕ್ಕಳವರು.
 ‘ ಹಂಗಿನರಮನೆ ನರಕ ’ ದಲ್ಲಿ ತಂಗಿರೆ ಮರುಕ
 ವಿಲ್ಲದೆಯೆ ‘ ತಲೆ ಭಾರ ’ ವೆನಿಸುವವರು.

ತಾಯ ಹಡೆದೊಡಲೇನು ಬಂಜೆಯಾಗಲು ಉಂಟೆ ?
 ‘ ಬಾಳೊದಲೆ ಸಂಜೆ ’ ಯದು ಇಳಿಯಬಹುದೆ ?
 ತನ್ನೊಳಹ ಬೆಳಕನ್ನೆ ಬಿರಸಿ ಹರಸಿರಲಾಕೆ
 ಫಲ ತಾನು ಹುಸಿಯಾಗಿ ತಿರಳಬಹುದೆ ?

ಕ್ರಾಂತಿ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಎಂದು ಶಾಂತಿದೂತನು ಕೂಡ
 ಭ್ರಾಂತಿಯಾಗುವ ಪರಿಗೆ ಒಬ್ಬೊಳಿಸಿರೆ,
 ಕ್ಲಾಂತವಾಯಿತು ಮನಸು ಕೊಲ್ಲುಟಿಸೆ ಕೆಂಗನಸು
 ದಾಸ್ಯ-ಭಾಜನಕೆಂದು ಹಗೆ ಮಸಗಿರೆ.

೯೧೦

ಎನಿದೇನಿದು ಬದುಕು, ಜೀವಿ ಜೀವಿಯ ನುಂಗಿ
 ಕೊಬ್ಬಿ ಕೊರಲನು ತೀಡಿ ತೇಗಲುಂಟು.
 ಇದು ತಿಮಿಂಗಲ-ನ್ಯಾಯ, ಮನುಜನಿದನರಸುವುದೆ ?
 ಪರುವು ಇವಗೂ ಮಿಗಿಲು, ಅಂತು ಇಂತು !

ಅಂತರಾತ್ಮನದೇನು ಕಲ್ಲ ಗುಡಿ ವಿಗ್ರಹವೆ ?
 ಸ್ನಾನಪೂಜೆಗಳವಗೆ ಸಲ್ಲ ಬರವು.
 ಸ್ಥಾಯಿಭಾವಗಳಿಂದ ವಿಘಾಪಿಯಾಗಿರಲು
 ಕಾವು ಇದ್ದರು ಕೂಡ ಕಲ್ಲ ತಿರವು.

೯೨೦

ಸೆರೆಯಾಳು

ಯಾವ ಅಸುವಿನ ಕಸುವೊ, ಬಿಸಿರಕುತಕಿಹ ಹಸಿವೊ,
ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊಸೆಯುವ ದೇಶ ಉಳಸೆ ಹುಚ್ಚು.
ಹಗಲಿರುಳು ಹಳವಳವು, ಅದೆ ಗುರಿಯ ಕಳವಳವು,
ಹುರಿಯಾಳು ಕಣಕಿಳಿಯೆ ಬುತ್ತು ಕೆಚ್ಚು.

ಸುಳದಿತಲ ಸುಭಗ ದಿನ, ಗಡ! ನಾಡಿನುವರಣ,
ಮಾ-ಮುನಿಯ ಮೋಹನನ ಧರ್ಮ ಕದನ.
ವಾಯು ಜಲ ನೆಲನೆಲ್ಲ ಅವನ ಸಂದೇಶವನೆ
ಗುಣಿಗುಣಿಸಿ ಬೀರಿಹುದು, ಸಾಗೆ ಪಯಣ.

‘ ಆಗು ಆಗಲೆ ಸಿದ್ಧ, ಬುದ್ಧನಂತೆಯೆ ಆಗು,
ಚಾಗ-ಕೊತ್ತಲಕೇರು ಹತ್ತಿ ಲಗ್ಗೆ. ೯೩೦
ನೀ ಸುರಿದ ಬೆವರ ಹನಿ ಬೆಲೆ ಮಿಕ್ಕ ಮುತ್ತುಮಣಿ
ಸೌಭಾಗ್ಯ-ಸರ ತಾಯ್ಗೆ, ನೀನು ಹಿಗ್ಗೆ.’

ಅವನ ನುಡಿ ಜಾಡೊಂದು ಏಳು ಸುಳವಿನ ಅರಳು,
ಚಾರ್ವಾಕ ದನಿಯಲ್ಲ, ಚೊಕ್ಕ ಹೊನ್ನು.
ಅದರ ಪರಿಘದಿ ಬೆಳಕು ಗುಡಿಗಟ್ಟಿ ನಿಂದಿರಲು
ಮನದ ಕತ್ತಲೆಗದುವೆ ಅರುಣನೆನ್ನು.

ತವಸಿಯಾಶೀರ್ವಚನ ಸಜ್ಜನದ ಶುಭಕಥನ
ಆದರಿಸಿದಾ ಇರವು ಪುಣ್ಯಹೀನ.
ಇಂತರಿದು ಓಗೊಡಲು, ಆ ಅಹಿಂಸಾಯೋಧ
ತೋರಿಹನು ಹೊಸ ಬೆಳಕ, ದಿಟದ ತಾಣ. ೯೪೦

‘ ಅಸ್ತು ಅಸ್ತೇಲೆ ತಂದೆ, ಸಿನ್ನ ದಾರಿಗೆ ಬಂದೆ
ಹೊತ್ತೆ ನಿರ್ಮಲಕರುಣೆ ’ ಎಂದು ನುಡಿದೆ.
ಹುಡುಕೂತ ನಾಡ ಗುಡಿ-ಮಣ್ಣ ಮಸ್ತಕಕ್ಕೂತ್ತಿ
ನೆನೆನೆನೆದು ನೆಲ-ತಾಯ, ಮುಂದೆ ನಡೆದಿ.

ಕಣ್ಣು ಪರೆ ಹರಿದಿಹುದು ಮಂಜೆಲ್ಲ ಸರಿದಿಹುದು
ನರಿಯ ಲಗ್ನದ ನಂಟ ಹಸಿ ಇಳಿದಿದೆ.
ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಸುಮನ ಸುರಿದುಪ್ಪೇ ಮುಗಿಲಿಂದ,
ಸಂದಿತಲ ಶುಭ ಶಕುನ ಎಂದು ನೆನೆದೆ.

ದಾಟಿದೆನು ಅಗಸೆಯನು ಹೊಸಹಳ್ಳ ಹಳ್ಳವನು
ತವರುಮನೆಯಂಗಣಕೆ ಕೈಮುಗಿದೆನು. ೯೫೦
ಗಡಿಯ ಶಿವಗುಡಿ-ಗಂಟಿ ದೇವದತ್ತವ ಧ್ವನಿಸೆ
ನರನ ಹುರಿತನ ನೆಲಸಿತಿಲ್ಲ ತಾನು !

ಕೇಕೆ ಹಾಕಿತು ನಗರ ನಡೆದಿರಲು ಕಡು ಬಸರ,
‘ ವಂದೆ ಮಾತರ ’ ಮೆಂದು ನಮಿಸುವಾಗ
ಬಾಲ-ಚುಕ್ಕೆಗಳೆನಿತೊ ಗಮ್ಮನೆರಗುವ ಪರಿಗೆ
ಬೆರಗುವಡೆಸಿತು ದಂಡು ಬಂದು ಬೇಗ.

ಸಿಡಿಗುಂಡಿಗಂಜಬಹ ಕಾಡ ಮೊಲದೊಲು ಬಾಳೆ ?
ಬಿಚ್ಚಿಸುವ ಬಡಿಗೆಗಳ ತತ್ತ ಸಾಕು.
ಕಾಯ ಕೈಯಾಳಾಗೆ ಮನವು ಸೆರೆ ಸೇರುವುದೆ ?
ಬೇಡಿ-ಕಡಗದ ಭೀತಿ ಆಚೆ ನೂಕು. ೯೬೦

ಆಯ್ತು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಸಮರ, ವಿಜಯದ ಗಳಿಕೆ
ಸೆರೆಮನೆಯ ಸ್ವಾಗತವು ದಿನದಿ ಎಲ್ಲ.
ಅಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನಮಿಯ ರಾತ್ರಿ ನಸು ನಿದ್ದೆ ಬರೆ
ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಂಗಳವೆ ? ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ !

*

*

*

ಎರಡನೆಯ ಅಷ್ಟಕ

“ ದಯೆಯೆ ಅಸು-ಉಸಿರಾಗಿ ಎಲರ ಹರಹುವ ಗೆಳೆಯ
ಬಳಗ ಬನದಲಿ ಬೆಳೆದ ತರುಲತೆಯರ,
ಏಕೆ ಜೋಲುವಿರಣ್ಣ, ಜೀವ ಆದೊಲು ಸಣ್ಣ ?
ಏನು ಗೀತಾವಹಕೆ ಬಳುಕುತಿಹಿರ ?

ಇರುಳ ಮೂರನೆ ಜಾವ ತೆರಳಿತೆನೆ ಅದೊ ಕೇಳೆ,
ಏಗಕುಲವು ಕಲರವನ ಕೂಜನಿಸಿದೆ. ೯೭೬
ಎಂಥ ನಿದ್ದೆಯ ಮುಬ್ಬು, ನಿಮಿರೆ ನಂದಿವೆ ಹುಬ್ಬು !
ಬಲ್ಲೆ ಶ್ರಮ, ಅದು ತಾನೆ ತೂಕಡಿಸಿದೆ.

ಇರಲಿರಲಿ ತುಸ ತೆರವು, ಎರಡು ಗಳಿಗೆಯ ನೆರವು.
ಮರಳ ಬರುವುದೆ ಮತ್ತೆ ಅಳಿದ ಒಲವು ?
ಸಲುವ ಸಮಯದ ಮುನ್ನ ಮುಗಿಯಲಿರೆ ಕಥೆ-ಬಣ್ಣ,
ಅಷ್ಟು ಎಚ್ಚರ ಸಾಕು—ಎಷ್ಟೊ ಗೆಲವು !

ಸೆರೆಮನೆಯ ನಿರಸಕೆ ಸಂಗೀತ ಬೆರಸುವುದೆ ?
ಜನಸು-ತಿನಸಿಗೆ ಭಂವ ಬಂಧವೇಕೆ ?
ನಿಮ್ಮ ದಿನ ಬದುಕೆಲ್ಲ ಅದರದೇ ವಿವರವಿರೆ
ಬೇರೆ ಅರ್ಥದ ಮಾತು ವ್ಯರ್ಥ ಟೀಕೆ.

೯೮೩

ನಾಡ ನಡುಮನೆ ಹೆರರ ಆಡಳಿತ-ಗೋಡೆಯಲಿ
ಸೆರೆ ಸಾಲೆ ಬೀಡ ಸಮ-ಜೀರಿಯೇನು ?
ಪಂಜರದ ಶುಕ ನುಡಿನ ವೇದ ಗೀತವು ಸೊಗಸೆ ?
ಕಸರತ್ತು-ಮನೆ ಸಿಂಗ ಜೀರನೇನು ?

ದೇಶದಳಲಿನ ರಾಸಿ ಸಹ್ಯಗಿರಿತಿಖರ-ಸರಿ
ಯೆತ್ತರಕೆ ಏರಿರಲು ಅದರಲೊಂದು
ಸಾವಿರಾಂಶಕೆ ಕೂಡ ಎಟಕದೀ ದುಃಖವದು
ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಕೂಡುವದೆ ನಡುವೆ ಬಂದು ?

ನ್ಯಾಯವೆಂದರದೇನು ಗಾಳಿ ಪಟ ಸೂತ್ರವೆಯೆ ?
ಕಟ್ಟಳೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆಗೆ ಅರ್ಥವಿಹುದೆ ?
ನುಡಿಗೊಂದು ಜಡ ಶಿಕ್ಷೆ ದಂಡ ಕಾದಿರೆ ಕುಳಿತು
ಶಾಸನವೆ ನ್ಯಾಯ-ದೊರೆಯಡಿ ಕೆಳಗಿದೆ.

೯೯೦

ನಮ್ಮ ವಲಯದಿ ನಮಗೆ ನಡೆನುಡಿಗೆ ಕಡುಸಿಲುಜೆ,
ಅಬ್ಬಬ್ಬ ವೇತಾಳ ರಾಜ್ಯವಲ್ಲ !
ಮಬ್ಬಹುದು ಮನವೆಲ್ಲ, ಕುರಿ ಮಂದೆ ಮೊಗವಾಡ
ತೊಟ್ಟು ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿ ತಂಗಲಲ್ಲ !

ಸೆರೆಯಾಳು

ಅಂದಹುದು ಮೊದಲ ದಿನ, ಜಯ ಪರಾಕೆನ ಗಡಣ
ಎದೆಯ ವಾದನದೊಡನೆ ಎದುರುಗೊಳಲು
ಬಗೆಯಾರು ಹೊಸ ಮುಖದಿ ನಗೆ-ನವಿಲು ಕುಣಿದಿಹುದು,
ನಲವೆ ಸುಗ್ಗಿಯ ಹೂಲಿ-ಸೆರೆಮನೆಯೊಳು. ೧೦೦೦

‘ ಏನು ಕಾರಣವಣ್ಣ ಸೋದರನ ಆಗಮನ,
ಬಾಲ ಬಡಿಯುವ ಆಳ ಬಳ್ಳ ಬಾಳೆ ? ’
ಎಂಬ ಕ್ಷೇಮಾಲಾಪ ಕೇಳಿ ಕೆಣಕಲು ಕುನಸು
ಅಧಿಕಾರಿ ಕಡೆಯುವನು ಬೈಗಳ ಮಳೆ.

ಕಲ್ಲು ಮಣ್ಣುನು ಹೊರಲು ಎಲುಬು ಕಲ್ಲಾಗುವುದು,
ಇರವಿನರಿವಿದ್ದವಗೆ ಎದೆಯು ಕಲ್ಲೆ ?
ರಸಿಕ ಜನ ಜೊತೆ ದುಡಿಯೆ ರಸಕಸಿಯು ರಸಕಥೆಯೆ !
ಮಾತಿನಲಿ ಶ್ರಮ ಕರಗಿ ಬೆಮರ ಚಲ್ಲೆ.

ಗೆಳೆತನದ ಹದುಳದೊಳು ಸಾವಿರದ ಸಂವಾದ,
ಬಿಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಹಾಕಿ ನರ್ತಿಸುವುದು. ೧೦೧೦
ಜ್ಞಾನ ಸಮ್ಮೇಲನವು ನೆರೆದು ಕೋಣಗೆ ಕೂಡ
ಜಾಣ ಬದುಕಿನ ಹದವ ಬಿತ್ತರಿವುದು.

ಕೆಳೆಯ ಕಳೆದಿಹ ಬಾಳು ಹಾಳುಮನೆ-ಹುಡಿಬೀಡು,
‘ ಹಗಲೆ ಕನ್ನವ ಕೊರೆಯೆ ಕೇಳಲಾರು ?
ಹೃದಯಮಾತನೆಯುರಿಯ ಆಡಿ ಆರಿಸಬಹುದು. ;
ಇಲ್ಲದಿರೆ ಜಲಲಿಪಿಯು ಅಳಲ ದೂರು.

ಸೆರೆಯಾಳು

ಶ್ರೀಯಕ್ಕೆ ನಡುಕಟ್ಟಿ ಸ್ನೇಹವನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ
ಹೆಸರ ಹೋಳಿಗೆ ಸವಿವ ಬಂಟತನಕೆ
ಇದೊ ಸಾಕು ಶರಣು ಬಿಡು, ಸುಡು ಬಾಳ್ಗೆ ಸಲ್ಲದದು,
ಸಂಕಟದಿ ಕರಕೊಳದ ನಂಟನೆಕೆ ? ೧೦೨೦

ಸಮದೃಷ್ಟಿ ಸೃಷ್ಟಿ ತಾ ಇಲ್ಲಿ ಮೇಣವತರಿಸೆ
ಒಳಗುಣದ ಸೊದೆ-ವೋಡ ಸೋನೆ ಮಳೆಯ
ಕರೆಯೆ ಸುರಿನೀರುಂಡು ಬೆಳೆದ ಎದೆ-ಹೊಲ ಕಂಡು
ಹರಸಿಹನು ಹೃದಯೇಶ ಚಿರವು ಕೆಳೆಯ.

ಬಲ್ಲಿದರ ಜಾಣ್ ನೆಲೆಗೆ ಜನವಿರದ ಹಳವು ಬೆಲೆ
ಅನುಭವದ ಅಳವಿನಲಿ ಬಾರದಿರಲು.
ಓದು-ಅನುಭವದೊಳೆಕ ಅರಗು ಹೊನ್ನಿನ ದಂಡೆ,
ಅದ ಮುಡಿಂಗೆ ಸೊಬಗಹುದು ಬಾಳ ಹೆಳಲು.

ಇಂತು ಹಲ ಚೆಲುವು ನುಡಿ ಮಿಂಚು ಬೆಳಕಿನ ಪ್ರಣತಿ
ಎಲ್ಲರೆದೆಗುಡಿಯೊಳಗೆ ದೀಪ ಚೆಲ್ಲೆ ೧೦೨೦
ಮನಸು ಮಾಯೆಯ ಯಂತ್ರ ಅಲೆಯಂಚೆ ತಂತ್ರವದು,
ಒರ್ವನಾತ್ಮದ ಗೀತ ಸರ್ವರಲ್ಲೆ !

ಸೆರೆಯ ಮರೆಯೊಳು ಸರಸಿ ವಚನವಿದ್ಯಾವರದೆ
ಸರಸದಲಿ ಹರಿಯುತಿರೆ ಸುರನದಿಯೊಲು
ರಸಗಂಗೆ ಈಂಟಿದೆನು, ಹಲ ಬೊಗಸೆ ಹಣಿಸಿದೆನು,
ಬಸವ ಅಲ್ಲಮ ಅಕ್ಕರಿತ್ತ ಹಾಲು.

ಸೆರೆಯಾಳು

‘ ಕಳಬೇಡ ಕೊಲಬೇಡ ಹುಸಿಯ ನುಡಿಯಲು ಬೇಡ ’
‘ ಅಂತರಂಗದ ಶುದ್ಧಿ ’ ಇದುವೆ ನೋಡ.
‘ ಕೊಲುವವನು ಮಾದಿಗನು ಹೊಲಸು ತಿಂಬುವ ಹೊಲೆಯ ’
ಕರ್ಮ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಬಂದ ಧರ್ಮಗೂಢ. ೧೦೪೦

‘ ಮಿಣುಕು ಬತ್ತಿಯ ಸುತ್ತ ಸುಳಿವಂಥ ಹೂನ್ನೆಹುಳ ’
ದಂತೆ ಜೀವನವೆಂದು ಅಕ್ಕನವರು
ಮಾತು ಮನವೊಂದೆನಿಸೆ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೊಲಿಸೆ
ರಾಣಿ ಪಟ್ಟವ ತಳ್ಳಿ ತೆರಳುತಿಹರು.

ಅಲ್ಲಮರ ಋಷಿವಾಣಿ ಗಾಳಿ-ತೇಜಿಯನೆರಿ
ಪ್ರಭುವಾಕ್ಯ ಪಲ್ಲವಿಸಿ ಪಸರುವಾಗೆ
‘ ಮಾತೆ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗ ’ ಜ್ಯೋತಿ-ಜೋಗುಳ ಗೀತ
ಶೂನ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನದ ಸೀಮೆಯೊಳಗೆ.

ಸ್ವಾವಲಂಬನ ಹೋರೆ ಸ್ವರ್ಗಜೀವನಕೆಣೆಯು,
ಬೇರೆ ಎಣೆಯನ್ನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲೇಕೆ ? ೧೦೫೦
ಓರ್ವ ಮಜ್ಜೆಗೆ ಸುರಿಯೆ ಮತ್ತೊರ್ವ ಹುಲುಮೀಸೆ
ಎತ್ತುತಿರೆ ನಗೆಬರದೆ ಮರುಳುತನಕೆ ?

ಸೌಜನ್ಯ ತನಿವಾತು ಸಮಯ-ಸಂಜೀವಿನಿಯು,
ಸುಡುಬನಕೆ ಜಡಿಮಳೆಯೆ, ಎನ್ನಬಹುದು.
ಎಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲದೆ ನಡೆವನೆದುರಾಗಿ ಇಳಿ ಮೋರೆ
ತಳೆದಿರಲು ಅದೆ ಜೀವ ತಿನ್ನುತಿಹುದು.

ಸೆರೆಯಾಳು

ಮತ್ತೇಸೊ ಜಾಣುನುಡಿಸೂಡು ಮಂಚೆಕೆ ಇಡಲು
ಬೇಸಿಗೆಯ ಬೆಳೆ ಕಾಯೆ ಹೊಲ ನೆಳಲದು.
ಇವನರಿತು ನಾ ಕಳೆದ ಬದುಕು ಪುಷ್ಯದ ಹಗಲು,
ಬಿಸಿಲು ಬೆನ್ನಿಗೆ ಬರೆಯ ಕೊಡಲರಿಯದು.

೧೦೬೦

ವರುಷ ಸರಿವುದು ಒಂದು, ಹರುಷ ನಿಮಿಷಕೆ ಸಂದು,
ಪರುಷಕ್ಕೆ ತೆರವಿರದ ಗೆಳೆತನದಲಿ.
ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಕಣ್ಣು ಹಣ್ಣುಮೊಗ-ರಸವೆನ್ನು,
ಸವಿಯು ತಾ ತೇಲುವುದು ತುಟಿ ಬಳಿಯಲಿ.

ಬರಲುಂಟು ನಡುನಡುವೆ ತನರೂರ ಮನೆಮಂದಿ
ಕಳುಹಿಸಿದ ಸುಖದುಃಖದೋಲಿ-ಕಟ್ಟು
ಪ್ರೀತಿ ಜೀವದ ರಕುತ ಲಿಪಿರೂಪ ನಿರವಿಸಿರೆ
ಒಲವಿಸೂಕ್ಕಣೆ ಅಲ್ಲಿ ಮುತ್ತನಿಟ್ಟು.

ಅದನು ಎದೆ ಬಳಿ ಇಟ್ಟು ಹುಮ್ಮಸಕೆ ಗತಿಗೊಟ್ಟು
ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುವ ಹಲರ ಹುಸಿಗುಣಿತಕೆ.
ಎನ್ನ ಹೃದ್ರಂಗವದು ಮಾರ್ದನಿಯ ಕೊಡುತಿಹುದು
ಉತ್ತರೋತ್ತರವಿರದ ತತ್ತರಿತಕೆ.

೧೦೭೦

ಅಲ್ಲಿ ಕಾರಾಗ್ರಹದ ಆಚೆ ಕೂಗಲೆತೆಯಲಿ
ಮೊರೆಯುತಿದೆ ಝರಿಯೊಂದು ತುಂಬಿ ಸೆಳವು,
ಇಲ್ಲಿ ಸೆರೆವಾಸದಲಿ ಹಲರ ನರಳಿಕೆ ಅಳುವು
ಸ್ಮರಣೆ ತರುವವು ಅದರ ದನಿಯ ಹೊಳವು.

ಸೆರೆಯಾಳು

ನಾನೇಸೊ ಒಳ ಗೀತ ತಾನ ಪಾರಾಯಣವ
ಹರಿವು ಕಡೆದ ಸತಾರ ನಾದದೊಳಗೆ
ರಾಗದಾಲಾಪನವ ನಡೆಸಿ ನುಡಿಸುವೆ ಮನದ
ವೇದನೆಯ ತುಸ ತೊಳೆಯೆ ಬೆಳ್ಳಬೆಳಗೆ

೧೦೮೦

ಹೊಸಹಳ್ಳಿ ಹಳೆ ನೆನಕೆ ಕೆಲೆಯುವವು ಕೆಲ ವೇಳೆ,
ಜೊಂಪ ಹೊಂದಿಹ ಹುಡುಗ ಜಾಲಿಮರದ
ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತೂಕಡಿಸಿ ಎರೆ ಕಾಯೆ ಕೂಗುವೊಲು
ಆಗಿಹುದು ಆ ಬದುಕು ಅರ್ಥ ಮುಗುದ.

ಯಾವ ಮಾಯೆಯ ಮುಸಿಸೊ ಹೆಡೆದೆರೆದ ಉರಗನೊಲು
ಇಲ್ಲು ತಲೆಯಾಡಿಸುತ ನಲಿನಲಿದಿದೆ.
ಹಣೆಯ ರತ್ನವ ನೋಡಿ ನಿಡುದೋಳ ಚಾಚುವುದೆ?
ನಾಗಮೋಡಿಯ ವಿಷವ ವಿಧಿ ಕರೆದಿದೆ.

ಎಳೆಹಗಲ ಹುಸಿಜೋಮು ಕನಸೊಂದ ಕಂಡಿಹುದು:
ಸುತ್ತ ಕತ್ತಲ ಸಂತೆ, ಕಾಳಗಡಲು.
ಚಿಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರಮರೆಲ್ಲ ಎತ್ತೊ ಓಡಿಹರಣ್ಣ
ಧೂಮಕೇತುವೆ ಮುಂದೆ ನಿಂದ ಹೊಳಲು.

೧೦೯೦

ದಳ ಕಳಚಿ ಹಳಚಿದುವ ಹಳವಂಡ ಹೂವೊಂದು
ದುರ್ಭಾಸದಲೆ ತೆರೆಯ ಸುಳಿಯೊಡೆಯಿಸೆ
ನಾಸಿಕವು ಮೋಹಿಸಿದೆ ಹಸಿದ ಪ್ರಣಯಿಯ ಪರಿಯೆ,
ಚಿತ್ತ ಬೆಚ್ಚುತಲಿಹುದು ಎನೆ ತೆರೆಯಿಸೆ.

ಸೆರಿಯಾಳು

ಅಂದು ಮುಸುಗಿದ ನಿದ್ರೆ ಮಧು ಕುಡಿದ ಮದ್ದಾನೆ,
ಕಲಕು ಕಾಸಾರದಲಿ ಕೆಸರುಣುತಿದೆ.
ಪಡಕಾನೆ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಮೈಜೋತು ಬಾತಂತೆ
ಮೂಲೆ-ಕಸಹಾಸಿನಲಿ ಉರುಳುರುಳಿದೆ.

೧೧೦೦

ದುಃಸ್ವಪ್ನ ದುಮ್ಮಾನ ಗುಳೆಗಟ್ಟಿ ಇಳಿದುವೊಲು
ಧಕ್ಕ ಧಕ್ಕ ಧೈಯಂದು ಎದೆ ಬಿರುವುದು.
ಅಷ್ಟಮದ ಸ್ಥಾನದಲಿ ಶನಿರಾಯ ತಂಗಿರಲು
ಪಂಚಾಂಗ ಗ್ರಹಶಾಂತಿಗಾಗಬಾರದು.

ಬೆಳಗಿನೆಂಟರ ಗಂಟೆ ಜವನ ಕೋಣನ ಕೊರಳ
ಗಿಲುಗೆಜ್ಜೆ ಭಯವಾಂತು ಬಾಜಿಸುವೊಲು
ತಡವಡಿಸೆ ಎಡವಿತಲ ಮೈಗತ್ತು ಮನಗತ್ತು
ಮುಚ್ಚಿದೆನೆ ಪರೆ ಹರಿದು ಕಣ್ ತೆರೆಯಲು.

ಹಣೆಕುವುದೆ ತಡ ಹೊರಗೆ, ಸಿದ್ಧನಿಹ ಪಡೆಯಾಳು
ಭೂತಭೀಕರನಂತೆ ಬಾಗಿಲಿನಲಿ.
ಉರಿಯ ಗಾಳಿಯ ಉಸಿರಿ ಓಲೆಯೊಂದೆಸೆದಿಹನು
ವಿಕಟಮುದ್ರಾಕೃತಿಯ ಮೋಹರಿನಲಿ.

೧೧೧೦

ಆ ಲಲಾಟದ ಬರೆಹ ಇಂದೇನೊ ಹೊಸ ತರಹೆ,
ಬೇರಾವ ಶಾಸನವೊ ಸಡಗರಿಸಿದೆ
ಎಂದೆನುತ ಸೂತಕದ ನಾಣ್ಯ ನುಂಗಲು ಹೊರಟ
ತಿರುಕನೊಲು ಕೈಚಾಚಿ ಮುಂದಿರಿಸಿದೆ.

ಸೆರೆಯಾಳು

ಅಮನು ಹುತ್ತದಿ ಹಸ್ತ ಹೊಗಿಸಿದೊಲು ಆಯಿತಹ !

ತನಿನಂಜು ತನು ತುಂಬ ಆವರಿಸಿದೆ.

ನಾಲಗೆಯು ಉಳುಕುಹಿದು ಉಗ್ಗಿಹುದು ಉಡುಗಿಹುದು,

ತಾಯ ಸಾವಿನ ಸುದ್ದಿ ನುಡಿ ಬಳಸಿದೆ.

೧೧೭೦

ತಿರೆಯೊಡಲ ತೆರವಿನಲಿ ಕುದಿವ ರಾಸಾಯನವು

ಹೊತ್ತು ಕವಚವ ತೊಡೆವ ಕಾವೆ ಇಲ್ಲಿ

ನತ್ತರಿನ ಒತ್ತಡಕೆ ಒತ್ತೆಯಾಯಿತೊ ಏನೊ,

ನಖಶಿಖಾಂತದ ನಡುಗು ನವಿರ ಚೆಲ್ಲಿ.

ಸಂದಿತಲ ಭೂಕಂಪ ಹೃದಯದುಬ್ಬರಣೆಯಲಿ,

ಬಂತು ಝಂಝುವಾತ ನಿಯನು ಹೊರತು.

ಗಾಳಿರಾಟಾಳದಲಿ ಕುಳಿತ ಕೂಸಿನ ಪರಿಗೆ

ಕಣ್ಣು ಕಕ್ಕಾವಿಕ್ಕಿ, ರಾವು ಬೆರೆತು.

ಅರೆ ನಿಮಿಷ ಸರಿದಿಲ್ಲ, ಬೆಮರೆ ಸಾಗರವಾಗೆ

ತಳವಿರದ ವಾತಾಲ-ಗಡಿ ಹುಡುಕಲು

೧೧೭೧

ಸಾರಿ ಅರಿವಾರಿಹುದು, ತನು ನೆಲಕೆ ಜಾರಿಹುದು

ಆಯಾಸ ಹಾಸುಗೆಯ ಪವಡಿಸಿರಲು.

ಎಂಥ ಜೀವನ ಸಮರ ಚೇತನಾಹೀನರಲಿ ?

ಗವಿ ಬಿದ್ದ ಕರು ಮರಳೆ ದಾರಿ ಎಲ್ಲಿ ?

ಎಂದು ಯೋಚನೆ ಸುಳಿಯೆ ಒಡನೊಡನೆ ಸುಳಿದಿಹನು

ಹಾದಿ ತೋರುವ ಗೆಳೆಯ ಕರುಣೆ ಚೆಲ್ಲಿ.

ಸರಿಯಾಳು

ಸಖಜೀವಿ ಸಿಂಚಿಸಿದ ಕನಿಕರದ ಅಮೃತವನು
ಮೈವಡವಿ ದಯೆ ಪೂಸಿ ಬೋಳವಿಸುತ,
ಶ್ಯಾಮಲೆಯ ಬೆರಳೊಲವೆ ಅಶ್ರು ಒರೆಸಿತು ಎನಿಸೆ
ಮಮತೆ-ಹಿಡಿದೋಲನೆಗೆ ಅನುಗೊಡುತ.

೧೧೪೦

ಅರೆರೆ ಹೃದಯ-ದ್ರವ್ಯ ದ್ರವಿಸಿ ಧಾರೆಯ ತಾಳ
ಉಕ್ಕ ಕಣ್ಣಿನ ಬುಗ್ಗೆ ದಾಟಿ ತಾನು
ಗಲ್ಲ ತೋಯಿಸೆ ಗುಳ್ಳೆ ಮೊಳೆತಿಹವು ಕಾವಿನಲಿ,
ಇಂಥ ಯಾತನೆ ವಿವರ ಹೇಳಲೇನು.

ಹಂಬಲದ ಹಲ ವೃತ್ತ ಸಂಧಿಸಲು ಒಳಬಗೆಯ
ನಡುಕ ತುಟಿ ಹಿಡಿದಂತೆ ಬಾಯ ಬಿಡದೆ
ಸಖಗೋಲೆ ಸಲಿಸಿಹೆನು, ಮರಳಿ ತೆರೆ-ಬೊಗಸೆಯನು
ಮುಖಕೆ ಮೇಲುದ ಮಾಡಿ ಸುಮ್ಮನುಳಿದೆ.

ಮತ್ತೆರಡು ಗತ ಜೀವ ಗತಿಗೊಂಡು ಬಂದಿಹವು
ಗುಪ್ತಗಾಮಿಯ ತೆರದಿ ಚಿತ್ತದೊಳಗೆ.
ತಾಯ ಮೊಗ ತೊಡವಿನಲಿ ತಂದೆ ದನಿಗೊಡುತಿಹರು !
ಚಿಂತೆ ತೊಡಕಿತು ಮೀನ ಗಾಳದೊಳಗೆ.

೧೧೪೧

ಹಡೆದು ಹಲುಬಿದ ಜನನ ಕಾಪಿಡದ ಹುಲುಬಾಳು
ನಾಡಮಾತೆಯ ಬೇಡಿ ಬಿಡಿಸಬಹುದೆ ?
ಮನೆಯಾಳದಾ ಬಲುಹು ಮಾರನಾಳುವುದುಂಟೆ ?
ಇಲಿಯ ಹುಲಿ-ವೇಷವದು—ಹಮ್ಮು ಬಂದೆ !

ಬಗೆಗದಡಿತಿ ಒಗಟೆ: ಉಳಿದವರ ಗಳಿಸುವೆನೆ?
 ಸೋದರಿಯ ಆನನವ ಕಾಣಲಿಂತು ?
 ಶಾಪತಾಪದಿ ದಗ್ಧ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ ಪಾಡು,
 ಎದೆ ಸುಟ್ಟ ಏಕಾಕಿ ಬದುಕದಂತು.

೧೧೬೦

ಆಕಟಕಟ ಗುಟ್ಟಿನಲಿ ರಕ್ತ ತೈಲವ ಹೀರಿ
 ಹೋಮದುರಿ ಏರುತಿರೆ ಒರೆಯೆ ವರದಿ.
 ಹಿಮಗಟ್ಟಿ ನಿಂತೆದೆಯು ಕರಗಿ ತವಿಸಲು ಬರದು,
 ತ್ರಾಹಿ ತ್ರಾಹಿ ಎನಲು ಸಂದ ಸರದಿ.

ಬರ ಸಿಡಿಲ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಉರುಳುತಿರೆ ಅಲ ಮರ
 ನೆಲಕೆಳದ ತೊಂಗಿ-ಬಲ ಎಷ್ಟೊ ಸೊನ್ನೆ.
 ಇಂತಹುದು ಅವನು ಆ ಅನುಭವದ ನೆಹಿಗನು
 ಮರಳಿ ಬಳಿ ಬಂದಿರಲು ' ಅಯ್ಯೋ ' ಎನ್ನೆ.

ಎನ್ನ ಗೋಳಿನ ಪದಕೆ ಅವನ ಬಾಳಿನ ವೀಣೆ
 ಹಿನ್ನೆಲದ ಶ್ರುತಿ ಹಿಡಿದು ದನಿಗೊಡುತಿರೆ
 ವಾಣಿ-ಪ್ರಾವೀಣ್ಯದೊಳ ಲೀಲೆ ಪಡೆನುಡಿ-ಮಾಲೆ
 ಮಾಯೆ ಸೃಜಿಸಿದೆ ಮನಸು ಕವಲೊಡೆದಿರೆ.

೧೧೭೦

ಕ್ಷಮೆಯ ಯಾಚನೆಗೆಂದು ಯೋಚನೆಯ ನಡೆಸಿರಲು
 ಯಾವ ಸೂಚನೆ ಸಲಹೆ ಬುದ್ಧಿ ತಾಗಿ
 ತೂಕ ಸರಿಬರದಿರಲು ಯುಕ್ತಿ ವಾದವ ಹೊಡಿ
 ಯೋಜಿಸಿಹ ದಿಟಹಾದಿ ಚತುರ್ರಯೋಗಿ.

‘ ಎಂಥ ಮನಸಿನ ಕಲುಷ, ದುರ್ಬಲದ ಚಿತ್ತವಲ !
ಗಂಡುಗೆಟ್ಟುಹ ಪುರುಷ ಗಳುವುತಿಹನು.
ಅರಮನೆಯ ವನಿತೆಯರ ಮಧ್ಯೆ ಮಾತಿನ ಧೀರ
ಉತ್ತರನ ಅವತಾರ ಬೇರೆಯೇನು ?

೧೧೨೦

ದಯೆಯು ಕ್ಷಮೆ-ಗುಣವೆರಡು ಗೌರವಕ ತೋಳಬಲ,
ಸಾಯುವಗೆ ನವಜೀವ ತುಂಬಬಹುದು.
ಅದರವೆ ಬೀಜಗಳು ತತಿಯಿರದೆ ಮುಗಡಲು
ಜೋಳ ಬೆಳೆ ಜೊಳ್ಳಾಗಿ ದಂಟೆ ಇಹುದು. ’

ಜಿಚ್ಚಿದೆನು ಬಿದಕಿದೆನು ಒಳಗೊಳಗೆ ಮಿಡುಕಿದೆನು
ಕದಿಯುತಿಹ ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸ ತುಡುಗನಂತೆ.
‘ ಕಳವಿನಲಿ ಕೊಬ್ಬರಿಯ ಕಣ್ ಮುಚ್ಚಿ ತಿಂದರಿಯು
ಕಸುವು ಬಾರದೆ ಉಂಟೆ ? ’—ಹೇಳಲಿಂತೆ

ಅವನ ಮಾತಿನ ಬಾಣದೊಣೆಯು ಕೆಡೆದುದು ಎನ್ನ
ಎದೆಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆಯಿಟ್ಟ ಕರಿಯ ಇರುಳ.
ಎದುರು ಯಾವನೊ ಭಾಸು ಮನದ ಕ್ಷಿತಿಜದ ಮೇಗೆ
ಹೆದೆ ತೀಡಿ ಹೊಡೆದಿಹನು ಬೆಳಕ ಸರಳ.

೧೧೯೦

‘ ಕೊಡದಿರೆಲೆ ನರವೀರ ರಣಕಣದಿ ಕರುಣೆಗೆಡೆ ’
‘ ಯುದ್ಧಾಯ ಯುಜ್ಯಸ್ವ ’—ದೇವ ಮಂತ್ರ !
ಗೀತೆ ತಿಳವನು ಅರುಹೆ ಮರಳಿ ಹುರುಪಿನ ಹರಿಯ,
ಅವನ ಅಂಶದ ಬೊಂಬೆ ಅಸ್ತತಂತ್ರ !

ಸೆರೆಯಾಳು

ಹಿಂಬಳಸಿ ನಡೆದಿಹೆನು ಶೂನ್ಯವಹ ನೆಳಲೊಂದ,
ಅದುವೆ ನೇತಾರನೊಲು ಅಧಿಕರಿಸಿದೆ.
ತುಂಬು-ಶಶಿಮಂಡಲದಿ ಜಿಂಕೆ ಸ್ವಾರಿಯ ಛಾಯೆ,
ತಿಂಗಳಿನ ಶೇರಾಳು ಬೇರೆ ಇಹುದೆ ?

೧೨೦೦

ಎಂತೇನೊ ಸಾಗಿಹುದು ಹೊತ್ತು ಭೂಮಿಯ ಗೋಲ
ಕಪ್ಪಲಿಯ ಇಳನೆಲದಿ ಉರುಳಿದಂತೆ.
' ತೂತಿರುವ ಕೊಡ ನೀರ ತರಲು ಬಾರದು, ದಿಟವು '
ಮತ್ತೆ ಚಿತ್ತವು ಅಳಲು ನೆನೆದಿನಂತೆ.

ಸೆರೆಮನೆಯ ಸಡಗರವು ಶವಕೆ ಆಸರೆ-ನೆಳಲು,
ಇಂತಿರುವ ಘನ ಗೋರಿ, ಗೋಳಗುಮುಟ.
ನೋವು ಗುಣಿತಕೆ ಸಂದು ಮಿಡಿಯುತ್ತಿರೆ ಬಹುಗೀತ
ಜಗದ ವಿಸ್ಮಯಕೊಂದು ಅಮರಮುಕುಟ.

ಇಲ್ಲಿ ಚರಿಸುವ ಹರಣ ನೆನೆದು ಜೀವನ-ಮರಣ
ಮಧ್ಯದಲಿ ಕುಂಟುತ್ತಿರೆ ಸುಖದ ಬಾಳೆ ?
ಆವಾರದಾಚೆಗಿನ ಗಾಳಿ ಅರೆಮರೆವಿನಲಿ
ತರದು ವಾರ್ತಾವೀಚಿ-ಇರವು ಹಾಳೆ !

೧೨೧೦

ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನಡುರಾತ್ರಿ ' ಕುಹು 'ರವವು ಕೆಣಕಿ ಬರೆ
ಅದು ಪ್ರೇತ ಸಂಗೀತ, ಇಂತಹುದಲೆ.
ಅದ ಕೇಳಿ ಮರವಟ್ಟ ಕಿವಿಯು ರಸ ಗ್ರಹಿಸುವುದೆ ?
ಅಕ್ಕಸದ ಸೊಲ್ಲು ಸಹ ಇಂಚರವಲೆ.

ಸರಿಯಾಳು

ಮತ್ತೆ ಕಡಿದಿದೆ ಮನಸು ಸ್ವಪ್ನಲೋಕದ ಕಥೆಯ:
ಬಂದಿ-ಗೃಹ ಕೋಟರದಿ ಹುಲ್ಲು ಮನೆಯು
ಜೋಲುತಿರೆ ಗುಡಿಲೋಳಗೆ ಕಲವಿಂಕ-ಜತೆಯೊಂದು
ದಾಂಪತ್ಯಜೀವನವ ನಡೆಸುತಿಹವು.

೧೭೨೦

ಗಂಡು-ಹಕ್ಕಿಯು ಹಗಲು ಹೊರಗೆಲ್ಲ ಅಲೆದಾಡಿ
ಹಣ್ಣು ಕಾಳನು ಕಡಿದು ತರಲು ಸದಕು,
ಹೆಣ್ಣು ಹರುಷದಿ ಹಾಡ ನುಡಿಸುವೊಲು ಚಲಿಸಿಲಿಸೆ
ಸುಮ್ಮಾನದಾ ಮೌನ, ಅದಕು ಇದಕು.

ಅವು ಹೊರೆವ ರಸಬದುಕು ಮರೆಸುತಿರೆ ಎದೆ-ಮಿಡುಕು
ಪಕ್ಷಿಯಾಲೋಕದ ನೇಗೆಯಲ್ಲಿ
ಎಳೆ-ವಯದ ಹೆಲೆ ಚಿತ್ರ ಹಾಸಾಗಿ ಹೊಕ್ಕಾಗಿ
ಬಿಡುಗಡೆಯ ಬೆಲೆ-ಕಲೆಯ ಅರಿವುದಿಲ್ಲ.

ಸಾಕಿ ಸಲುಹಿರೆ ನಾನು ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ಬೆಕ್ಕು
ಅದು ಊಟ ಸಮಯದಲಿ ಎಡೆಯ ಮೂಸಿ
ಇಟ್ಟು ತುತ್ತನು ತಿಂದು ಕೊಬ್ಬಿ ಕೊತವಾಲನೊಲು
ವೈಗೊಡವಿ ನಡೆತಹುದು ಬಹು ವಿಲಾಸಿ.

೧೭೨೦

ಹೇಗೊ ಏನೋ ಎಂತೋ ಅದ ಕುರಿತು ನನಗೇಕೊ
ಮಮತೆ ತಾ ಮಿಳಿರುತಿರೆ, ಬಹಳ ನಂಟು.
ಅದನುಳಿದ ಜೋನವದು ನಾಲಗೆಗೆ ಒರಕುವುದು,
ಪ್ರಿಯಜನರ ಜೀವಿಕೆಯ ಬಗೆಯಿದುಂಟು.

ಸೆರೆಯಾಳು

ಅಕಟಕಟ ! ಮುಂದೊಂದು ಸಂಜೆ ಮಸಗಿರೆ ಮಂಜು
ಕಂಸನೊಲು ಜಪ್ಪಿಸಿದ ಕಪಟಿ ಪ್ರಾಣಿ
ವಿಹಗಮಿಥನವನಲ್ಲಿ ಕೂಳ ಬಾಳಕ ಮಾಡಿ
ನುಂಗಿ ನೀರ್ ಕುಡಿದಿಹುದು ಕಾಳ ರಾಣಿ.

೧೭೪೦

ಅಂಗಾಂಗ ಅದರುತಿವೆ ಮನಸು ಮುನಿಸನು ಕಡೆಯೆ,
ಕಣ್ಣು ಕೆಕ್ಕರಿಸಿರಲು ಅತ್ತ ಕಡೆಗೆ.
ಎತ್ತೊ ಓಡಿದೆ ಅಡಗಿ ತೋರಿ ಅಸುರರ ಗರಡಿ,
ಬಲ್ಲವರು ಯಾರದರ ಗುಟ್ಟು ತೊಡುಗೆ ?

ಇರುಳೆಲ್ಲ ಇದೆ ವ್ಯಗ್ರಭೂಮಿಕೆಯು ಭುಗಿಲೆಂದು
ನಿದ್ದೆಯಲಿ ಎದ್ದೆದ್ದು ಕುಣಿಕುಣಿದಿರೆ
ಆ ರುದ್ರಲೀಲೆಯಲಿ ಗಡಣಿಸಿದ ಸ್ಮರಣೆಗಳು
ಶಿವಗಣದ ಪರಿಯೆಂದು ನೆನವೆನರೆರೆ !

ಹಾಕಿದುದೆ ತಾಲವದು ಹಾಡಿದುದೆ ರಾಗವದು,
ಹಾವ-ಭಾವಕೆ ಬಣ್ಣ ಬೇರೆ ಬೇಕೆ ?
ನಾದಪ್ರವೀಣನೊಲು ಅಹರಾತ್ರಿ ಸ್ವರ ಸುರಿವ
ವನಕೃಗಾಲನ ಗಾನ ಇದಕೆ ಸೋಕೆ.

೧೭೫೦

ಇದು ನಿತ್ಯ ನಿಲವಾಗಿ ಕಾರ್ಗಾಲ ಬಲವಾಗಿ
ಜವಳು ಕಾಣುತೆ ಹೊಲದ ಬೆಳೆಯು ಕೊಳೆತು
ಕೆಡುವ ಮೊದಲಿಗೆ ಹೊಳವು ತಳೆದಂತೆ ಮುಗಿಲೋಳಿ,
ಹರಸಿಹುದು ಘನಕರುಣೆ ಏನೊ ಒಳಿತು.

ಸೆರೆಯಾಳು

ಮೂರು ವರುಷದ ಬಳಿಕ ಇಂದೆನ್ನ ಬಿಡುಗಡೆಯು,
ಸುಪ್ತ ಚೇತನೆ ತಾನೆ ಗುಣುಗುಣಿಸಿದೆ.
ಎಳೆ ಮುಖಕೆ ನವ ಕುಕಿಲು ಮುತ್ತನಿಟ್ಟುಕ ಪರಿಗೆ
ಗುಂಗಾನಮಧು ಅದರ ಒಡಲೊಳಗಿದೆ.

೧೨೬೦

ಕಂಡಿಹೆನು ಕೆಳೆ-ಬಳಗ ಒರೆದಿಹೆನು ಎದೆವಾತ
' ತಾಯ ಮೋಚನಕೆಂದ ಜೀವದೊಲವು
ವಚನವೀವುದು ಇದೆಕೊ ತವ ಬನದ ಎಳೆವಳ್ಳ
ಒಮ್ಮೆ ಹೂ ಸಲಿಸುವುದು-ಇರಲಿ ಗೆಲವು ! '

ಎರಗಿದೆನು ಅವರ ಹಿರಿ ಮನದ ಮಾಲಿಂಗನಿಗೆ
ಕಣ್ಣೀರಿನಭಿಷೇಕ ತೀರ್ಥ ಕುಡಿದು
ಅದು ಹೃದಯ-ಕಶ್ಮಲವ ತೊಳೆದು ಪುಣ್ಯವ ಕೊಡಲು
ಮರುಮರುಗಿ ತೆರಳಿದೆನು ತಡೆದು ತಡೆದು."

‡ — ‡ — ‡

“ ಮುನಿಯದಿರಿ ಎಲೆ ಸುಹೃದ ಸಂಚಾರ ಮಾರ್ಗದಲಿ
ಹೊಳೆ ಹಳ್ಳ ದರಿ ಬೆಟ್ಟ ದಾಟಿ ಕೊನೆಗೆ
ಗ್ರಾಮಸೀಮೆಯ ಸೇರೆ ಅಗಸೆಬಾಗಿಲು ದೂರೆ?
ಶ್ರಮವ ಪರಿಹರಿಸೋಣ ಮರಳಿ ಮನೆಗೆ.

೧೨೭೦

ಇದುವೆ ಜೀವನ-ಚರಿತ-ನಾಟಕದ ಕೊನೆಯಂಕ,
ಎರಡು ಗಳಿಗೆಯ ಬಳಿಕ ಮುಖದ ಪರದೆ
ಇಳಿದು ಸಲುವುದು ಪೂಜೆ ರಂಗಮಂಗಲ ಭಜನ,
ಆವರೆಗೆ ತಾಳುವುದು ಕೃಪೆಯ ಬಿಡದೆ.

ಸೆರೆಯಾಳು

ಒಡೆದಿರುವ ಕಡೆ ಬೆರಳೆ ಅಡಿ-ಅಡಿಗೆ ಎಡಹುವುದು,
ಗಾಯ ಮಾಯುವ ಬಯಕೆ ಗಾಳಿ ಗೊಂಬೆ.
ಉರಿವ ಕುರವಿನ ಮೇಗೆ ಉಪ್ಪನೆರಚಿದ ಪರಿಗೆ
ಬರಲು ಸಂಕಟ ಜನುಮ ಸಾಕು ಎಂಬೆ.

೧೭೮೦

ತವರೂರ ಪಯಣದೊಳು ಬಳಿಗೊಂಡ ಆ ವೇಗ
ಅವೇಗ ಧ್ವನಿತದಲೆ ಸಾಗಲೇಳೆ.
ಹೊಸಹಳ್ಳಿ ಎದೆ-ನಾಡಿ ನಲುವಳ್ಳಿಯಲಿ ಅಡಿ
ಮನಸುಮನ ನಡೆಸಿಹುದು ಮೋಹ-ಕೇಳೆ.

ಹಂಗ ಬಲ ಕಟ್ಟಿಹುದು ಕಾಗೆ ಎಡ ಕಟ್ಟಿಹುದು
ಹಾಲಕ್ಕಿ ಕಣಿ ಹೇಳೆ ಕಾದಿರುವುದು.
ಎನ್ನೊ ಎಂಥವೊ ಶಕುನ ತೊಡೆಯ ಬರೆ ಒಳ ವೆಸನ
ತರ್ಕ-ನ್ಯಾಯಕೆ ಜಾಗ ಬರಿದೊ ಬರಿದು.

ಬಂಧನದ ಗೃಹದಿಂದ ಬಯಲ ಸೇರುವ ಮುನ್ನ
ಹಲವು ಉಹಾಲತೆಯ ಪುಷ್ಪರಾಸಿ
ಚಪ್ಪರವ ಹೆಣೆಸಿಹವು ಪಥಶ್ರಮವ ತಣಿಸಿಹವು
ಮೊಗಬನದಿ ನಗೆ ಗಂಧ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿ.

೧೭೯೦

ಎನು ಕನಸಿನ ಕಥೆಯು ನನಸು ಭೂಮಿಯ ಬದುಕೆ ?
ಕರಿ ತಿರುಕಿ ಅರಸನನು ವರಿಸಲುಂಟೆ ?
ಸಂತೆಯೊಳ ಕುರುಡನ್ನೊಲು ಬಯಕೆ ಬಾಯ್ಬಿಡುತ್ತಿರಲು
ಬಹುದು ಸವಕಳಿ ನಾಣ್ಯದಂಥ ಗಂಟೆ !

ಸೆರಿಯಾಳು

ಲಾಕ್ಷಣಿಕ ಹೆಣೆವಂತೆ ಮಲಕು ಮಾತಿನ ಹಾರ,
ತೊಡಕ ಮಾಡಲದೇಕೆ ಬಿಚ್ಚುಗತೆಯ ?
ಗುಡ್ಡವಿಳಿದೊಗ್ಗಯ್ಯ ಕೊಂಕಣವ ಸುತ್ತರಿದು
ಮೈಲಾರ ಸೇರುವುದೆ ಬಿಟ್ಟು ಮತಿಯ ?

೧೩೦೦

ಹೆಸರ ಕಡೆಯಲು ಕೂಡ ಉಸಿರು ತಡೆಯುತ್ತಲಿಹುದು;
ಕೆಸರಿನಲಿ ಕಲ್ಲೊಂದ ಎಸೆಯಲೊಡನೆ
ಮಣ್ಣು ಮಸರೇ ಮೈಗೆ ಓಕಳಯ ಚಿಮ್ಮುವುದು,
ಅಂತಿರುವ ಕೊಳೆ-ಕಥೆಯ ಹಿಗ್ಗಲಿವೆನೆ ?

ಹಕ್ಕಲಿನ ಬದು ಕಾವ ಅನೆ ಬೇಲಿಯೆ ಎದ್ದು
ಹೀಚು ಮಿಡಿ ಹಸರಾಣಿ ಮೇಯುತ್ತಿರಲು
ಮಳಲ ಕೊಳದಲಿ ನೀರ ಶೇಖರಿಸ ಹೋದಂತೆ
ತೋಟಗನ ಸಾಹಸವು-ಇಲ್ಲ ಹುರುಳು.

ತಾಯ ಬೇನೆಯ ಹಬ್ಬ ಬಡತನಕೆ ಸವಿಯೂಟ,
ಬೇತಾಳಕವುತಣವ ಕೊಡಲೆ ಬೇಕೆ ?
ಆಯಿತಾಹುತಿ ಪವಿಸು ಹಸಿದ ವಿಧಿಗಡೆ ಇನಿಸು,
ತಂಗಿ ಮೈಮೇಸಲನು ಮುಂದಳಾಕೆ !

೧೩೧೦

ಹರೆಯ ಚೆಲುವುಗಳೆರಡು ಚಿತ್ತಜನ ವರವಣ್ಣ
ಮುಕ್ಕಣ್ಣನುರಿಗಣ್ಣು ತಣೆಯಬಹುದು.
ಆದರಾ ರತಿ-ರೀತಿ ಸೋತ ಶೀಲದ ಜೀತ,
ಪ್ರೀತಿ-ನೀತಿಯ ಮಾತು ಇಲ್ಲಿ ಬರದು.

ಸೆರಿಯಾಳು

ಲಲಿತ ಲಲಿತಾ ಎನುವ ಲಾಲಿತ್ಯರಸಲಹರಿ
ಕೊಳೆತ ಕಿತ್ತಳೆ ಸೊಸೆಯ ಕಂಪಿನಂತೆ
ಹೊಲೆಗಂಪ ಕಾರಿಹುದು, ಹಾವಸೆಗೆ ಜಾರಿಹುದು
ಅವಳ ಬೆಲೆವಣ್ಣ-ಬಾಳು ಮಲೆಯಲಿಂತೆ.

೧೩೬೦

ಅಮಮ ಗಗನಾಂಗಣದ ಬೆಂಕಿ ಪಿಂಡಗಳೆನಿತೊ
ಭೊಂಕನೆಯೆ ಎದೆಗೀಯೆ ಲಂಕಿಯಾಗಿ
ಜೀವ ದಹಿಸಿದೆ ಮತ್ತೆ ಎದ್ದ ಸುಂಟರಗಾಳ
ಎತ್ತೊ ಅಪ್ಪಳಿಸಿಹುದು ಮೆದುಳ ತೂಗಿ.

ಅಹುದು ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಯು ತನುಮನದ ಜಗದೊಳಗೆ,
ಇದು ಪ್ರಲಯ ಪ್ರಧನಲಯ ಒಡೆದು ಸೃಷ್ಟಿ.
ಹಾರಿತೆಲ್ಲೋ ಪ್ರಾಣ ನರನರವು ನಿತ್ಯಾಣ,
ವಾಸನಾಜೀವಿಗಳೆಲ್ಲ ತುಷ್ಟಿ ?

ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡುವೆನೆ ಅಂಗಣದ ಹುಣಸೆ ಮರ
ಕಪಿಯ ಕೊರಲೊಳಗಿಂದ ಗಹಗಹಿಸಿದೆ.
ಹಾ ಎನುವ ಬೇವ ಹರಿ ವಾಯಸದ ಚುಂಚಿನಲಿ
ಭಣಗುಡುವ ರಣವಾದ್ಯ ರಾರವಿಸಿದೆ.

೧೩೬೦

ತಾಳಲೆಂತಿದ ಪೆಟ್ಟು ಎದೆ ಮೆಟ್ಟು ನಿಂತಿರುವ
ಹಟದ ಕೊಲ್ಲಟಗಿತ್ತಿ ಲಾಗ ಯೋಗ ?
ಸಾಕು ನೂಗುವ ಬಾಳು, ಆಗೆ ಹೋಗಲಿ ಹೊಳು.
ತಂಗಿ-ಮೊಗ ಮೈಲಿಗೆಯ ಹೊದ್ದ ಭಾಗ !

ಸಿರಿಯಾಳು

ಅರಿತಿಂತು ಮರಣಕ್ಕೆ ಮೊರೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಟೆಹೆನು
ಕೆಳಗೆ ಕೇದಗೆ-ಪೆಳೆಯ ಕೊಳ್ಳದತ್ತ,
ನಡುವೆ ತಡವಿತದೇನೊ, ಹೋಮದಲಿ ಫೃತ ಸುಯೆ
ಕಲಸು-ಮಲಸನು ಮಾಡಿ ಚಿತ್ತಮೊತ್ತ. ೧೨೪೦

ಅನತಿದೂರದ ನೋಟ, ನೀಳ ಲೋಚನ-ಬೇಟ,
ನೀಲಿ ತೋಳಲಿ ಮಗುವ ತಬ್ಬಿ ಹಿಡಿದು
ಅಂಜನೇಯನ ಗುಡಿಯ ಅಂಗಾರ ಹಣೆಗೊತ್ತಿ
ಮರು ತೆರಳೆ ಕಳಚಿತೆದೆ ಗೊನೆಯು ಮುರಿದು.

ಎನಕಟ ಮೊನೆಗತ್ತಿ ಮೆತ್ತಗೆಯೆ ಕುತ್ತತ್ತಿದೆ,
ಜಿಕ್ಕು ಮೂಷಕ ಕೊಲುವ ಪರಿಯೆ ಅಲಿಲ !
ಈ ಅನಾನುಷ ವೃತ್ತಿ ಕೂರಿಸಿದೆ ಕೈಕಟ್ಟಿ;
ಯಾರು ? ಯಾರಲಿ ದೂರು ? ನಾನೆ ದುರುಳ.

ಈರ್ಷೆಯದು ಸರಿಯಹುದೆ ಅವಳ ಜೀವನ ತೊಡವು
ಒಡೆದು ಹುಡಿಗೂಡಲದು ಎಂದು ಬಯಸೆ? ೧೨೫೦
ನಿರಪರಾಧಿಯು ನೀಲಿ, ನಂಬಿದಳು ಹಂಬಿದಳು;
ನರಿ-ಬಾಳ ನಾ ಬಳಸೆ ಆಯ್ತು ವಲಸೆ.

‘ ಅಹಮಿದಂ ಅಹಮದಂ ’ ಪಾತಕಿಯ ಬಹುರೂಪ
ರೂವಾರಿ ಕಳಸವದು ಅತ್ಮಹತ್ಯೆ.
ಇರಲದುವೆ ದುರ್ಬಲಗೆ ಬಲದ ಬಿಂಗಾವಲೊಲು,
ಭಗ್ನಧೃದಯಕೆ ಬಾಳದೇನಗತ್ಯ ?

ಸೆರೆಯಾಳು

ಸಂಜೆ ಮಂಜಿನ ಕಡಲ ನಂಜಿನಲಿ ಈಜುತಿರೆ
ಅಂಜನದ ರಂಜನೆಯು ರಮಿಸಬಹುದೆ ?
ಪಡುವಲಿನ ಕೆಂಬಣ್ಣ ಶವದಹನದುರಿಯಣ್ಣ,
ಚಿತೆಯ ಹಾರಿದ ಸತಿಯ ಹುಡುಕಬಹುದೆ ?

೧೩೬೦

ಅದೊ ನಿಶಾಸುರ ತನ್ನ ದವಡೆ ದಂತವ ಮಸೆದು
ಇಡಿ ದೇಹ ಹಿಡಿ ನುತ್ತು ಎಸಗಬಹನು.
ಅರೆರೆ ರಾತ್ರಿಯ ರಮಣಿ ವ್ಯಭಿಚಾರ-ಬಾಳಕೆಗೆ
ಸರಗ ತಲೆ ಬೀಸಿಹಳು ಎನ್ನಲೇನು ?

ಕತ್ತಲೆಯ ಮುತ್ತುಗಳು ಕಿಡಿಪಂಜ ನತ್ತುಗಳು,
ತಾರಗೆಯ ಮಣಿಹಾರ ಕೊರಳ ಭಾರ.
ಬಹ ವೃತ್ಯ ಸಂಗೀತ ಹರಿಯೆ ಓತಪ್ರೋತ,
ಸಾರ್ದ ಮಾರ್ದನಿಯಿದೆಕೊ ಸನಿಹ ತೀರ !

ಎಸೊ ರಣಹದ್ದುಗಳು ಜಿದ್ದಿನಲಿ ಗರಿ ಬೀಸಿ
ಭಕ್ಷಣಕೆ ಬಾಯ್ತೆರೆದು ಹಾರಿ ಬಹವು,
ಎನೆ ಬಂತು ಕಾಳ-ಭವಿ ನದಿಯ ಮಹವೂರದೊಲು
ತೆರೆಗಳೇರಾಟದಲಿ ಇರುಳ ಹರವು.

೧೩೭೦

ಹರದಾರಿ ಕ್ರಮಿಸಿದೆನು ಹರ ಹರಾ ಎನ್ನುತ್ತ;
ಹೆಂಟಿ ಕಂಟೆಯೊ ಹುಳವು ಹುಪ್ಪಡಿಗಳ
ಜೀವನವ ಒದೆವಂತೆ ಕೆಳತುಳಿದು ಸಾಗಿರಲು
ಹೆದರಿ ಅದಿರಲು ಉಂಟಿ ಭೀಮ-ತರಳ ?

ನಾನೆ ಮುನ್ನಡೆದಿಹೆನೊ ಮಡುವೆ ಅಡಿಯಾಡಿಸಿತೊ ?
ತಡೆದಿಹುದು ಅಂತಕನ ಲೋಕದಗಸೆ.
ಅಹೊ ಸ್ಮಶಾನದ ಮೋನ ಸ್ವಾಗತವ ಸಲ್ಲಿಸಿರೆ
ಬಂದಿಸಿದೆ ಪ್ರಣಮಿಸಲು ಕೈಯ ಬೊಗಸೆ.

೧೩೮೦

‘ ಇನ್ನೇನು ಇದೆ ಕೊನೆಯ ಮಣ್ಣು ಬೆಟ್ಟಿಯು ’ ಎಂದು
ಸಕಲ ಅಣುರೇಣುಗಳ ನಾ ನೆನೆದಿರೆ
ಗತಕಾಲ ಚಲ-ಚಿತ್ರ ಜಲನುರೀಚಿಕೆಯಂತೆ
ಕಾಣೆ ಕಾಲ್ ಕುಸಿದಿಹವು ತಿಳಿವಳಿದಿರೆ.

ಜೀವ ಜೋಪಾನಕ್ಕೆ ಚೀಳು ಒರಳನು ಸೇರಿ
ಒನಕೆ ಅಲ್ಲಿಯು ಕಾದು ಕುಳಿತಿರುವೊಲು
ಸಾವ ಸೋಪಾನಗಳ ಅರಸೆ ಕಂಗಡುತಿರಲು
ಬಭ್ರಮಿಸಿ ಬಂದಿಹುದು ಏನೊ ನೆಳಲು.

ಕಾಳ ಕಳೆ ಹಿಂಗಿಹುದು, ಜ್ಯೋತಿ ಜಂಗಮಿಸಿಹುದು,
ಬೆಳಕ ಮಳೆ ಇಳಿದಂತೆ ಬಳುವಳಿಯಿದು.
ಕಿಂಪುರುಷ ಕಿನ್ನರರೊ, ಗಂಧರ್ವ ಲೋಕವೋ,
ವೇತಾಳ ಮಾಯೆಯೊ ? ಹೇಳಬರದು.

೧೩೯೦

ಏನು ಬೆಳಕಿಗು ಕೂಡ ಬಾಯದನಿ-ಬಲುಹುಂಟೆ ?
ಇಂಚರವ ಸೊಲಿಸಿತಲ ಅಚ್ಚರಿಯೆನೆ ?
ತಾನು ಕಾರಣ-ಪುರುಷ ? ಎನ್ನ ಸರಿ ಅರಿತವನು ?
ತನ್ನ ಕೋಲನು ಮಾಡಿ ಕುಣಿಸುತಿಹನೆ ?

ಏನು ಹೆಂಗಳೆಯಂತೆ ಮುಳಮುಳನೆ ಅಳಲಿಂತೆ ?
ಮೊದಲಿನಾಣೆಯು ಶಪಥ ಹುಸಿಯೆ ತಾನು ?
ಅಬಲೆ ರಮಣಿಯರಿಸಿತೊ ರಕ್ತತೀಲಕವ ಧರಿಸಿ
ಬವರದಲಿ ಬಲಿಗೊಡಲು ಎನ್ನದೇನು ?

೧೪೦೦

ಅಹಹ ಎಂತಹ ಭಾವಜ್ಯೋತಿರಸದನುಭವವು
ಮನ ಮೆದುಳು ದ್ರವವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರಲು ?
ತೆರಳಿಹವು ದನಿ ನೆಳಲು ಹಾಸ-ಉಪಹಾಸಗಳು,
ಮತ್ತೆ ಬಂಧನ, ಬಯಕೆ ಸಂಕಲಿಗಳು.

ಇದು ಸ್ವಪ್ನಸಾಗರವೋ ನಿದ್ರೆಯೊಳ ಜಾಗರವೋ
ಹುಚ್ಚಿನುನ್ನಾದಭಯಭಂಗಿಯೆನಲೆ ?
ಮಗುವನಾಡಿಸೆ ತಿರೆಯ ತೊಟ್ಟಿಲನೆ ತೂಗುತ್ತಿದೆ !
ಜಂಪಿಣೆಕೆ ಜಾರುತ್ತಿರೆ ಹೊಸ ತೆರವಲೆ.

ಮುಂದೆ ಮೂಡಲ ಬಾನ ಚೆಂದ ಚೆಲುವನೆ ನೋಡ,
ಬೆಳಗಿನರುಣೋದಯದ ಸಮಯ ಸನಿಹ.
ತಂಗಾಳಿ ತೆಳುವಾಗಿ ಗುಂಗಾನ ತೀವಿ ಬರೆ
ಅಂಗಾಂಗಕವ್ಯತವನೆ ಸಿಂಚಿಸಿತಹ !

೧೪೧೦

ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಸಲ್ಲಲಿತ ನಕ್ಷತ್ರ-
ನೇತ್ರಪಲ್ಲವದಿಂದ ಲಲ್ಲೆ ಕೊನರೆ
ಉಲ್ಲಸವು ಉದಿಸಿಹುದು ಜೀವ ಕಾಸಾರದಲಿ;
ತರತರಂಗದಿ ಸಾಂಗ ಸಿಂಗರ ನೆರೆ !

ಸೆರೆಯಾಳು

ಕೇದಗೆಯ ವೆಳೆ ಕೂಡ ಕಾತರವ ತೋರುವೊಲು
ಕಮ್ಮಲರೆ ಕುಡಿಯಾಗಿ ನಳನಳಿಸಿರೆ
ಒಳ ಪರಾಗವ ನಾಗ ಕುಡಿಯೆ ಮಾಗಿದ ಉಸಿರೆ
ಹಗುರಾಗಿ ಹರವುತಿದೆ ಗಂಧವೊಸರೆ.

೧೪೨೦

ಇಳಿದಿದೋ ಇಬ್ಬನಿಯ ಆನಂದರಸ ಬಿಂದು,
ಜೀವಕಾಪ್ಯಾಯನವೂ ಏನೋ ಕಾಣೆ.
ಮಹ-ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ-ನಿಶೆ ನಿಚ್ಚಳನೆ ನಿಲಿಯದಲಿ
ಅಹ ರವ್ಯರಾಗನೊರೆ-ದೇವವೀಣೆ !

ಕಲರವದ ಕೊಳಲ ದನಿ ನವಜೀವ ಕಸಿಸಿರಲು
ಎಚ್ಚರಿದ ಹಸುಳೆಯೊಲು ಕಣ್ಣೆರೆದೆನು.
ಬಲ ಚಪಲ ಚೇತನೆಯು ಗಂಭೀರ-ಗುಣಧುನಿಯು
ಮೈ ಪುಲಕವೆಸಗುತೆರೆ ಹುರಿಯೊಡೆದೆನು.

ಹಬ್ಬವದೊ ಹೊನ್-ಬುಗ್ಗೆ, ದಿನಕರನ ಘನ ಕೃಪೆಯು !
ಭೂಮಾತೆ-ಭಂಡಾರ ಬಸಿರ ತಳೆದು
ಮೈವಿಡಿದು ಚೆಲ್ವೆಳಕು ತೊಳಗಿಹುದು ಮನ್ಮನಕು !
ಸಾಂಜಲೀಕೃತನಾದೆ ಶಿರವ ಮಣೆದು.

೧೪೨೦

ಸೋದರಿರ ಸಾವರಿಸಿ, ಕಂಬನಿಯ ನೀವೊರಿಸಿ.
ಇದು ಹರ್ಷ-ಹಾಲೆಂದು ಹಂಬಲಿಕೆಯೆ ?
ಜಗ-ದಿಗಂಗನೆ ಮೊಗದ ಮೇಲುದವ ಓಸರಿಸಿ
ತಾಯ್ತನವ ಕರುಣಿಸಿರೆ, ಹರಕೆ ಮರೆಯೆ.

ಎನಣ್ಣ ನಾನು ನಾನೇ ಎಂಬ ಹುಮ್ಮುತಾ
ಹಿಂಜುತಿದೆ ಮುಂಜಾವ ಮಂಜಿನಂತೆ.
ನಾನು ಬಣ್ಣದ ಬೊಂಬೆ, ಸೂತ್ರನಾಯಕನೆಲ್ಲೊ
ಅಟುಗೆಯ ಅಡಿಸುವ—ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತೆ !

೧೪೪೦

ಅವಸಿತ್ತ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಅವಮಾನವೆಸಗುವುದೆ ?
ಹಲ ಬಕಾಸುರರಿಲ್ಲಿ ನಾಡಿಸೊಳಗೆ
ಅಧಿಕಾರ-ಮದ ಕುಡಿದು ಕೊಬ್ಬಿ ಕುಳಿತಿರಲಮಮ
ಕರವಾಳ ಸೇರುವುದೆ ಬರಿದೆ ಒರೆಗೆ ?

ಜಾತಿಮತಗಳ ವೈರ, ಘಾತುಕರ ಕಡು ಸ್ವೈರ
ಕೌರ್ಯ ಕಿಂಕಣಿಸಿರಲು ಕಂಡೆ ಕಂಡೆ.
ಎಲೆಲೆ ಈ ಬೀಜಗಳ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆವವರವರೆ
ಸಿತ್ಯ ಸಂಕೋಲೆ ಸಮ-ಎಂದೆ ಎಂದೆ.

ಹರಿಯಲಾ ಸಂಕೋಲೆ ಮಸೆದಿದ್ದ ಎನ್ನಲಗ
ಪರಬರಾಮನ ವರದ ಹಸ್ತವಾಂತು.
ದ್ರೋಹಿಗಳ ನೆರೆ ಹೊಡೆಯೆ ದ್ರೋಹಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದೆ
ಸಂದುದಿಲ್ಲಿಗೆ ಎನ್ನ ಕಥೆಯ ಕಂತು ! ”

೧೪೫೦

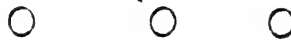
“ ಬಂಧು, ನಾನಂದೊಮ್ಮೆ ಮೊದಲ ದಿನ ಸಂಧಿಸಿರೆ
ಬಂದ ಕಾರಣ ಪೂರ್ಣ ಬಿತ್ತರಿಸಿಹೆ.
ಹಾಡಿದ್ದೆ ಹಾಡುತಿಹ ಕಿಸುವಾಯ ದಾಸನೊಲು
ಇಂದದನೆ ಆಡಲಿಯ ? ಸಾಕು ತಡೆವೆ.

ಸರಿಯಾಳು

ಅದೋ ಕೇಳಿ ದಾಳಿಡುವ ಕೋಟಿ-ಘಂಟಾನಾದ,
ಹೆಕ್ಕಳಿಸಿ ಒರಲುತಿದೆ ಚರಮ ವೇದ.
ಹಗಲು ತಳುಕಿದೆ ನೆಲವ; ಅಹುದು ಇದೆ ಕೊನೆಯೊಲವ
ಅನುರ-ನುಡಿ; ಮನ್ನಿಸಿರಿ; ಇರಲಿ ಮೋದ ! ೧೪೬೦

ಮಾತಾಯಿ ಎಲ್ಲಮ್ಮ ಎರಗುವೆನು ನಲ್ಲಮ್ಮ,
ಹರಸವ್ವ ಭಾರತಿಯೆ ನಿನ್ನ ಮಗುವ.
ನಿನ್ನ ದುರ್ದಿನ-ದೇಸೆಗೆ ಮಾರ್ದನಿಯ ಕೊಡುತಿರುವೆ,
ಈ ಅನಂತದಿ ಕರಗಿ ಪಡೆದು ನೆರವ.

ನಮೋ ನಮೋ ನಮೋ ಎಂಬೆ ಸೋದರವರರ,
ಬಾಳ ಕಾಲಕೂಟವಿಷವ ಕುಡಿದಿಹ ಹರರ,
ಹರಿಯದಿರಲಿ ಮರೆಯದಿರಲಿ ಒಲವ ಬಂಧನ
ಪ್ರೇಮರಸದಿ ತೊಳೆದ ಅಡಿಗೆ ಇದೋ ವಂದನ ! ”

ಸವೆದೆಯಾ ಓ ಅಣ್ಣ ಕವನ-ಕಥೆ-ಮಧುವನ್ನ ?
ಎನು ಸುಮ್ಮನೆ ಉಳಿದೆ ? ಬಾಪ್ಪವೇಕೆ ? ೧೪೭೦
ಬಲ್ಲೆ ನಾನೆಲೆ ರಸಿಕ, ನಿನ್ನ ಮನದೊಳ ಮರುಕ;
ಎದೆಯ ಕಡೆತಕೆ ಬೇರೆ ಭಾವೆ ಬೇಕೆ ?

ಶೋಕವೇತಕೆ ಗೆಲೆಯ ಚಿಲು-ಗೀತ ಬಳಿಯಿರಲು ?
ಧೈವಕುವರನು ಚೆನ್ನ ಸಾವನೆಂದೆ ?
ಯಾರು ಅಮರರು ಹೇಳು, ಪಾರ್ಥಿವರ ಲೋಕದಲಿ ?
ಮನುಜ ಚರ, ಅವನ ಕೃತಿ ನೆನವಿನಿಂದೆ.

ಸರಿಯಾಳು

‘ ಜಗದ ಕಾಲದ ಕಡಲ ಕೊನೆಯಿರದ ತೀರದಲಿ,
ಚೆನ್ನನನುಭವ, ಮಳಲ ಕಣವು ’ ಇಂತೆ
ನುಡಿವ ತಿಳಿವದು ದಿಟವು; ಆದರಾ ಕಣದುಸಿರು
ಬಯಲ ತುಂಬಲು ಬಹುದು ಗಾಳಿಯಂತೆ.

೧೪೨೦

ಅವನ ಚರಿತದ ತಿರುಳು ಜನಪದದ ಸಲೆ ಹುರುಳು
ಮಿರುಗುವುದು ಸರಸೋಕ್ತಿ ಶೋಭೆಯಿಂದ.
‘ ಕೋಶದಾಚೆಯ ಮಾತು; ದೋಷಯುತ ’ ಎಂದೆನದೆ
ಬರೆದು ಕೊಳೆ ಇಹುದಿಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರಬಂಧ.

ಬಾ ಗೆಲೆಯ ಸಾಗೋಣ ಮನೆಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ
ಹಾಡೋಣ ಹರಸೋಣ ಚೆನ್ನನೊಲವ.
ಅವನ ಕಥೆ ಸಾವಿರದ ಬನ್ನಗಳ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ
ಇರಲು ಬಯಸುವ ಅವಗೆ ದಿವ್ಯ ಗೆಲವ.

೧೪೨೧

ಓಂ ಸ್ವಸ್ತಿ !

ಮುಂಬೆಳಗು

(ಇದೇ ಬರಹಗಾರರ ಪ್ರಕಟಿತ ಕವನ ಸಂಕಲನವೊಂದು)

‘ ಪ್ರಸ್ತುತದೊಳೊಗೆದ ಮುಂಬೆಳಗು ’ ಅವರ ಕಾವ್ಯ-ವಿನಾಯಕನ ‘ ಅಮಲ ದಂತದ ಗಭಸ್ತಿ ’. ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ‘ ಭಾಳವಿಸ್ತೃಸ್ತ ಸಿಂದೂರ ’ ದ ಪ್ರಭಾವವೂ ಅದಕ್ಕೂ ಮುಂದೆ ಆ ‘ ಮಸ್ತಕದ ಮಣಿ-ಮುಕುಟ ’ ವಾಗಬಲ್ಲ ಕೃತಿಯ ಪ್ರಕಾರವೂ ಮೈದೋರೀತೆಂಬ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿವೆ.....

ವಿವಿಧ ವಿಲಾಸದಿಂದ ಕಟ್ಟಿರುವ ಈ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ಕವನಗಳ ಸಿವುಡಿ ನಲ್ಲಿ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಕೆದಕುವ, ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಹರ್ಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ, ಮನವನ್ನು ಕಲ್ಲೋಲಗೊಳಿಸುವ, ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಚುಚ್ಚುವ, ಸೀಳುವ ಅನೇಕ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳಿವೆ. ‘ ಎಚ್ಚರಿಯೊ ತಂದೆ ’ ‘ ಜೋಗದ ಯೋಗ ’ ‘ ಬಾಳ ಹಕ್ಕಿ ’ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಛಂದೋವಿಲಾಸವೂ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕವನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುವ ಪದಗುಂಫನದ ರೀತಿಯೂ ಬಂಧನವನ್ನು ಮೀರಿ ವಿಸಟೆಂಬರಿಯುವ ಭಾವೋದ್ರೇಕವೂ, ವಕ್ರವಿಚಾರಸರಣಿಯೂ ಈ ಕಾವ್ಯಸಂಗ್ರಹದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಥಮದರ್ಶನ ದಲ್ಲಿಯೂ ಸದಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವವು.....

ಕವಿಯ ಶೈಲಿಯ ಮಾಯೆಯಿಂದ, ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಜೀವನದೊಡನಿರುವ ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಕರ್ಷಣೀಯ ಸಹಜವಾಗಿ ಬರಬಹುದಾದರೂ, ಕವಿಗೂ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೂ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ತರುವ ಶಕ್ತಿಯು ಇತರರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಉನ್ನಿಲಿತವಾಗಿ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಅವನ ಜೀವಂತ ದರ್ಶನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿದೆ. ಒಂದು ಜನ, ಒಂದು ಭಾಷೆ ನವಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆದು ಹೊಸ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡುವಾಗ ಅನೇಕ ಪೂತಹೃದಯಗಳು ತಮ್ಮ ಭಾವಜಲವನ್ನು ಭಾಷೆಗೆ ಎರೆದು ಅದರಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಕಳೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.....ಅಂಥ ಸೌಭಾಗ್ಯದ ಸುಳಿವು ಇಲ್ಲಿಯ ಕವನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಲೆಯೆತ್ತಿದೆ.....

—ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ (ಮುನ್ನುಡಿಯಿಂದ)

ಒಪ್ಪೋಲೆ

ಸಾಲಿನ ಸಂಖ್ಯೆ

ತಪ್ಪು

ಒಪ್ಪು

೩೯
 ೧೨೧
 ೧೭೫
 ೨೪೫
 ೨೪೭
 ೨೭೯
 ೨೯೨
 ೨೯೪
 ೩೯೯
 ೪೪೬
 ೬೮೯
 ೭೭೧
 ೮೧೯
 ೧೧೦೪
 ೧೨೩೯
 ೧೩೩೫
 ೧೩೪೪
 ೧೩೬೨
 ೧೩೬೪

ಶುದ್ಧಿ ಕಲಿಸು
 ನುಡುವನ್ನ
 ಡುಗುಡ
 ರೌಶಿಮೆಯ
 ಮಾಡಿಡ
 ತಲುವಲಿ
 ಕೊಬ್ಬುವುದು
 ತಿರುಗುತಿಹುದು
 ಅಪೋಶನವ
 ಶ್ರುತಿ
 ಸ್ನೇಹದಾತ್ಮ
 ಪಂಟಪ
 ಡಗೆ
 ಗಾಗಬಾರದು
 ವಿಹಗಮಿಥನ
 ಹೊಳು
 ತೆದೆ ಗೊನೆ
 ನುತ್ತ
 ತಲೆ

ಶುದ್ಧೀಕರಿಸು
 ನುಡುವನಕ
 ದುಗುಡ
 ರೌಶಿಮೆಯ
 ಮಾಡಿದ
 ತನುವಲಿ
 ಕೊಬ್ಬುವುದು
 ತಿರುಗುತಿಹುದು
 ಅಪೋಶನವ
 ಶ್ರುತಿ
 ಸ್ನೇಹದಾತ್ಮ
 ಮಂಟಪ
 ಧಗೆ
 ಗಾಗಬರದು
 ವಿಹಗಮಿಥನ
 ಹೋಳು
 ತೆದೆಗೊನೆ
 ತುತ್ತ
 ಬಲೆ

— — —

